GOVERNMENT ORIENTAL MANUSCRIPT LIBRARY
INDEXING FOR TELUGU MANUSCRIPT

Sl. No.	Particulars	Details
1	Language	TELUGU
2	Material	Paper Mss.
3	Bundle Number	TEL B 0387
4	Work Number	D 0975
5	Page No (From... To)	1 to 94
6	Name of the Work	BHARATAMU UDYOGA PARVAM
7	Subject	BHARATAMU

D. 975

B. 387

~~B. 388.~~

D. 975.

Bhāratamu.

23
24

12-2-4°

Pel 'D'
B. 385
382

D69975

Dls. 975

ప(త్ర)-౧

GOVERNMENT ORIENTAL MANUSCRIPTS LIBRARY, MADRAS

శ్రీవేంకటాధీశ సృష్టిప్రకాశ
దేవపూజితపాద దివ్యప్రసాద
జనమేజయునకు వైశంపాయనుండు
ఘనతతోభారతకథ చెప్పదొడగె
పాండవులిట్లు శోభనమైనపిదప
పుండరీకాక్షుని పూజలుచేసి
యెనగునాడుమత్స్యేశుకొల్వునను
భూనాథులును దానుభాలయుకూడుకొంచి
తమ్ములుతనయులుతనవారుకొల్వ
నెమ్మినిహస్తాలాపనిరతినున్నంత
కాంతేయువాక్యంబుకమలనాభుండు
చింతించిసన్నుతులనెక్కొంచియిట్లనియె
ధారుణీపతులారధర్మజుపాటి
సైరణగలవాడుజగతిలోలేడు
వనవాసయజ్ఞాతవాసయుక్తముగ
జనులియ్యకొనినధీరసమ్మతియిట్లు
సున్నవారితనికెయుర్విరాజ్యంబు
పన్నగధ్వజుడింకపంచియీగలడె
వాడేలయిచ్చుగర్వప్రకూటివాడు

భారతం - ఉద్యోగపర్వం - ద్విపద - ౧

పాండిగా ప్రజకు మాటి పోరాడుగాక
వనవాసమున నున్న వారికే వీరు
ననిశేయుదురుగాక నతనిగ్రెలంపరు
ఆ మిత్రుడును వీరి నసహాయులన్నను
తామువానేన న్నైతద్దయుగునదు
కావున వీరలకట్టా గెయుత్నంబు
యీవేళనే యకయుంబుయున్న గాదె
దూతముత్తము గాక దుర్యోధనునకు
నాతని తలపుదా నరయంగ వలయు
బుద్ధిగా నతడును భూరాజ్యభాగ
మిచ్చెదరందన్నయిది సర్వహితము
అనిననంతయు మెచ్చి వాలపాణి పలికె
వనజాతనాభ నీ వాక్యంబు మేలు
ద్వారోదకన్యాయ సిద్ధియిట్లైన
కౌరవులును వీరు కలయంగ గలరు
వెరవెరింగిన దూతవేగంబె బనుపు
డరిగె నేని యదూతయతి గర్వి గాక
యుమ్మైన వేళలనా సుయోధనుని
మనసు మెప్పక యుండ మాటాడవలయు
తలకాని యతడింత ధర్మంబు దప్పి
మెలగదా వివరంబు మీకు చెప్పెదను
తానునెరకపోయి తనమేనమామ
బూని జూదమునకు బిలువ బెట్టినతడు
నిలను విరోధించి నెంతంబు వెల్ల
గెలిచె గెలిచిన వీరి గత్తెము నదిగ

జూదమాడిన వారి శకునాపదల్లు
మేటియౌనలు నకేమి తనెక్కు దితడు
ఆతడుగా దితదపరాధియును న
నా
పక్షమాదితగాక పాండవాగ్రజుని
సత్యవిద్యకు లాలేలు ధని యొన్నదగు నే
యెంతనేయుంబినాడి తదుజూదంబు
పొంతబోకే పునే మోసబు చ్చితకాకే
మాడులన్నియు నేలమన దూతవారి
వాటపుగర్వోక్తి వలయుబాలడుగ
నెసగకయుండెనా లయుద్ధమధ్యమున
ననిధారరక్షింతు నన్నిభాగముల
యెంతకు వెరువేర క్షేమవిజయు
లింతకునెరిగిపోడె ముస్నవలి
నే ఓపట్టు నన్నె నవిజగర్వరేఖ
మాటకరిప్పుడేల మెదుగుపాథులేకు
గర్వోక్తులాడ కగాదు దుర్మదుడు
సర్వలోకప్రభు బ్రాహ్మణ పాజిన్కురాడు
ధనరాజ్యలయు వృనద పోరు ధగునట్టు
మనదూత మాటుసన్మానింబివినునె
యుద్ధంబుకాగలదు దైవగపుడుడు
సిద్ధమింతయు నన్న శ్రీకృష్ణు జూచి
పాంచాల పతిబలె బలుదేవి మొరుగు
సంచిత సత్య మాసాత్యకి బలుకు
కౌరవాగ్రజుడాడు గర్వోక్తి మాన్ప
నేరరుకు ఖ్రిననివణ్యకాముఁరలు

ఉద్యోగపర్వము - ద్విపద - ౧

ధృతరాష్ట్రుడతని బుద్ధికి మారుపల్క
దతిమాత్రమునకు లజ్జయు గలిగెనేల
గణుతింపనప్పుడే
రణసహాయులనెల్లర పంపవలయు
రారాజు మును ప్రయోగరాజు నృపులును
నారాజు మనకు రాడట పోవ
యనిచెప్పి ద్రుపదుండు వారికి వెండియును
తన పురోహితు జూపి తగ జెప్పి పలికె
మతిమంతుడితడు మాట పొందెరుగు
అతివేగమున బోయి వచ్చినా పురికి
మనము చెప్పిన యట్టి మాటయెరుగ్గారికి
వినుపించి వేవేర విభుడతిగాక
వారల తలపు సర్వము గానవచ్చు
నీ రీతి ననుటయు నందిరా విభుడు
పాంచాలనీతి యిట్లు బల్కంపు ద్విజోత్తముని
బంచిన వారు తాత్పర్యంబు తోడ
ద్రుపదుండు మనకు నాప్తుడు బుద్ధి చూప
ప్రపవేశ నను మిత్రి విసమ్మతించి
పాలింతురవనిలో పాండు సూనులకు
పోలనెవ్వరినందు బుట్టినగాదు
సమ్మతింపకయుద్ధ సన్నద్ధులైన
నెమ్మి పాండవులంత నిజసేనగూడి
సన్నాహ బిలుపింప నాడే నువత్తు

నెచ్చెనేప్పరునేల నేర్చెడి గలరు
వడి పెండ్లి పనికి నైవచ్చు పాండవుల
పొందగంటి విచిబాలు పోయి వచ్చెదము
అనిపే బిబలము ఖ్యాతైనయాదవులు
అనురాగమున బాందవుడు పేర్పవర్త్తె

తూర్వాని పాండవేయులని తెలిపి

తరిద్వారవతికేగ తగు దైశ్యవమున
నంత వివాహార్ధమై వచ్చినప్పుడు
కాంతేయులు పక్షమై తనంజుతిగోరి
యాధర్మసుతుడంప నాతజ్ఞాములకు
సాధనసైన్య సంచయము బుద్ధి పనిచి
పరసపాండవులును సన్నద్ధులగుచు
వీరటుని తోగూడి వెలివేడు విడిసి
యనినే యరుద్రముని యాప్తలౌన్యుల
కనిచిరి మతిమంతులైన దూతలను
అటకారవార్థేశు డావార్త్తయెరిగి
తటుకున తానును తనవిధేయులకు
సైనరదూతల బింపనుభయపక్షముల
జనుదేరదొడగిరి జగతి పైనృపులు
పాంచాలుడును నంత బ్రాహ్మణుని
బంచె బుద్ధులు చెప్పి పసనంబిప్పి
అత్తడ కురురాజు వారికి బిల్లుపనికి

ఉద్యోగపర్వము - ద్విపద - ఆ ౧

సైన్యమానిని బంప నాదితాపెదలి
ద్వారావతీ పురోత్తమమున కరిగి
వారిజోదరు గాన వచ్చె నంతడు
విదురుని మేలిత నే త్పద్రైయున్న
సౌద్రేకముగు వే పుసెల్వ్యన జూచ్చి
తలయంపి దిక్కున తగిన పీఠమున
తలసెను కురురాజు నన్న తక్షణంబునను
వారి బిల్పశ్రేడియుండు దుదెంబి గుత్తని
చరణాబ్జములయెడ సన్నుతితోడ
నిలిచియుండె నంతలోన నిద్రమేల్కాంచి
జలజనాభుడు తొలుత శక్రజుఁగాంచి
వెనక కౌరవుఁగాంచి వేడ్క నిరువురను
ననుకూలముగ వారి నాదరింపుచును
ఏమికై వచ్చితిరిరువురు నన్న
దామోదరుని జూచి ధార్తరాష్ట్రుండు
ఓ దానకనిన్నేను యరుథుక కార్యమున
తోడాసబడి బిల్వ తొలుత వచ్చితిని
రాజము పాండవులు మేమేకరూపంబు
రేముమ్మ వచ్చుట యెరిగి రమ్మనిన
కవ్వడి తాలు ధరేము గన్నారగంటి
నివ్వలవినుగంటి నిప్పుడా మొదల
వచ్చుట చేసి షావమున నిర్వురకు

వచ్చితో డొనరింపవలయు నాకిపుడు
పడివేవురుదండ బలులుగోపకులు
విదితశస్త్రాస్త్రులు విపులసాహసులు
నారాయణాఖ్యులు ననుబోలువారు
ధీరులే తెంతురు ధృతరాష్ట్రతనయ
నేనియుం యుద్ధములేక యేనొంటి వత్తు
నే యుక్తి యూరకుండుదెరుగులరియుండు
ఆడుగుడె యిర్వుడి యిష్టమడుగుచోరాలు
దదరి ముక్కున్ను దుగుదుకెరవాయుండుగాన
వారి నందనుడు మున్నుడుగు గాకనుచు
వారిబల్లనరుడు నావారి నేరుకొనియె
ఆంద సంతోషించి యాధార్తరాష్ట్ర
డుంది నవెష్టదానున్న పాలన్నాసుము
చిలిచిననతడు తత్పృథివీశు జూచి
వినవయ్య పెండ్లికి విరఘుడుముఖ్య
పనివడి బిల్పను పల్లాపృపురికి
బాయితీన బాప్పు రుబుష్టిన వాత్తె
లారియుదనే పత్తు మూడితియెరుగ
నాపల్లు వారికి పథ్యమూరాకయున్న
భూపాలయేనును బుద్ధిలోనప్పుడు
కురురాజు సూనుల కొనియాడనేల
గరుడాంకు చిత్తమీగతి సెప్పనేల

ఉద్యోగపర్వము - ద్వితీయ - ఆ ౧

యాంయుక్తములనన్నరెప్పారుతోడు
శేయుబిల్పిన వాడు శేయుబ్రాహ్మణుడు
మన్నాడ ననినదురాన్యధనుండతని
చెన్నారవిఘ్నోని శేఘ్రుంచెబోయి
శ్రుతవర్మగాంచినశ్రుతవర్మయుతని
నతి భక్తిబాంజించి యుంజలిచేసి
కానివత్తునే కునక్షోవిాంగేనేన
ననిశేయుడాడనియున్నిచెయుతండు
కరిపురికరిగనికైదనంతశారి
ధరవాసమిగురాత్తధవళాశ్వ్యజుాంచి
నారాయణోఖిఘానముతోాంటగోపే
వీరులకురురాజువేసాచిపడెసె
జేకేలరణముమానిననన్నబిలువ
చేసెనిపని ప్పజేశితివనిన
నమరేం శ్రుతనలయుండిశిష్టినన్నీవునాస్త్ర
విముఖుండత్రైలయుండువిధము నాకోకేర్
యాంపుబాశేరాడినయిలప్రబుద్ధుడవు
గాంపునవిజయుడవిఖ్యాతినింనెండు
ననిమెునసూాతన్నత్తుమునేవునాకు
నెనరింతునంటిమున్నేకనాడుత్రుష్టే
నదిమరువతుబాలునాంజేలోనేకు
నెదురునిల్వరుగానయుల్లెదుకొంటి

న రెలుడంబడియునానరునాదరించి
మనమున సంతోషమగ్నగావించి
బ్రావితార్ధ్యముమది భావించితెలిశి
గోవిందుడస్త్రసంకులరథంబెక్కి
సైనేయుసహితుడైచనుదెంచితక్క
సూనునిగలశనాక్షోణేశుడంత
అంతపాండవదూతలరుదెంచిపిలువ
నెంతయునేన మద్రేశుండుగూడి
యనుదినయాత్రుల యరుదెంచువార్త
వినికౌరవుడుమంత్రి విచతిచెంతించి
మద్రవిభుండేగుమార్గమధ్యమున
భద్రప్రశాలలుపరమైనయింద్లు
కాలుపుకుటంబులుకుాపదీర్ఘికలు
కలుపుచిర్వ్యమునెయ్యికాయలుకూర
గద్దికవణముండాదిగాగ విడిదలల
నెడ్డినశల్యుడయ్యుద్యోగమునకు
సంతసిల్లుచునాత్మసచివులబలికె॥
యింతయునరతల్పైనెవ్వడునాకు
కాంతేయుసచివుం
యుమతి నిర్ణింతునిడుపిల్పుడనిన
యుచ్చుటకటముస్నయాసుయోధనుడు
వచ్చిపల్లాయపవారిలోదాగి

ఐనవాఁడుగాన శల్యుని పల్కు

శల్యుఁ డచ్చెరువంది సంప్రీతి వెలయ
గల్యసంభవుఁగ్రజైత్రాంగిఁ బట్టెచిఁ
నీయుత్తమేకాంత నిఖిలంబులధిప
నాఁయెద నింతె లనదపితి భక్తి
నధిగాన మెచ్చితి నడుగుము వరము
పదిలంబుగా నన్న పాక్షిఁ బ్రాందలరి
పక్షమునాఁడుండు పాండవులందు
వీక్షింపనీకొక్క విధము మద్రేశ
కావునన్నాకు సంగ్రామమధ్యమున
నీవు సహాయుఁడవై నిఖిలసైన్యముల
నడుపుట వరముగా నాకునిమ్మనిన
నెడబడి యతఁడు దుర్యోధనుఁ జూచి
ననుముఖ్య వీక్షించి నాఁడవుగాక
యనినీకు తోడు రానవశంబునాకు
వచ్చెద నిప్పుడే గి వనవాసక్లేశుల
నచ్చోటి పాంథుల నరసి రావలయు
ననియుల్లరా రాజునని పిశల్యుండు
బనరను పప్లావ్యపురవరంబునకు
నరుగఁగానెదురేగ యుతనిదోడ్తెచ్చి
శిరిపెంపు వెలయఁ బూజించి పాండవులు
క్షేమంబులడుగ నాక్షితిపతివారి
క్షేమంబులడిగి విచిత్రవస్త్రవులు

యుపదగా బట్టి యనూనసవాస్త్ర
తపనీయ్యకాశకులు తగ వొప్పనిచ్చి
యంతధర్మజుఁ జూచి యత్యాదరమున
నింతవంశం బ్రునేపాంతశాంతియొప్పు
భాగ్యనయుఁడుము కాంకై వేపరింత
వేగిరించినఫానికి విడువకే నైతి
శ్రీదశబలాంధ్యులై యల్పులతోడ
యొదబాటునదుపాఁ రునన్నొరెతరుచు
మేలైనబుద్ధినే పోనవీకే
పాలడుగుపనికిపే పదితతివిహాలు
నిలధర్మపరులకు నెలమియాంపదలు
నిలుపవేవసుమాట నిక్కంబుసుమ్మీ
అనిచెప్పి వెండియు నతఁడు రారాజు
తనుపిల్వ వచ్చివొద్దిఁగనశైయువిధము
దాని యర్సైనినవంత ముజెప్పధర్మ
సూనుఁడాతనిఁ జూచి సుముఖుడై బలికె॥
సంచితగతి మున్నెసాధించి ముమ్ము
గాంచెనాతఁడు మారు గాదనరాదు
విచ్చేయుఁడురుగాక విసుదేమియుఁ యాశు
చెచ్చెరనేక మాటచెప్పంగవలసె
కారితకాలింబి శత్రుసూనునకు
సారథ్యమునరింపజాలియున్నాఁడు
రెలమియర్జుని తోఁపఁ నాసునకర్ణు
డని శంయుగణగుబోనతని తేరునకు
హరిబాలుసారథియుబ్బౌపవేమి
కురురాజునిన్నియ్యకొలుపు

ఉద్యోగపర్వము - ద్విపద - ఆ ౧

వినుమిద్ద్యుకునియుధవేళయక్కౌర
మనుసుమెప్పగనేప్రమాటాడవలయు
ననుడుశల్యుడుబ్లైనపుడురారాజు
ననుసూత
ఇకకర్ణారవాక్యములకంప్యమున
కర్ణచిత్రమునీరుగాజేయువాడ
రేయుజెయ్యాదకయెనాడుమాట
నాయదతలగుబోయుర్జునాస్త్రముల
కర్ణవానతనెందికారవశేన
మరునాడుమొగమిబ్బిమరివారురారు
కెలుపులాలేపలనాడుకారేపించివాడు
పలుమారుమిమ్ముడుభార్షభాషించి
నాంపగదేతుర్ణేనకటమేబోటి
కేపాటిమేలైననేజేయవలదే
యింపాటుపాటల్లెనెల్లెవాయనుచు
నేపాండుపుత్రనేపురకచింతిలకు
తెల్లినచేదేవితేమాకూడివర్జి
రెల్లవెల్పులుజూడనేపాటుబడదు
అతడు (తు) నిజంపెనాత్తరువాత
పాతశక్తినేలజెయాజగత్రయము
వెరబప్పమారునువిమతుమదిర్ణంబ
ధరయేలగలరన్నధర్మరాజులరి
మామువల్కుతగాదెమమ్మునిట్లరయ

నతుమాద్రతన్యులమెల్లబంధముల
రమెనశినచుట్టాలనీక్షింపకున్న
జనులకుదుఃఖోపశమనమెక్కడిది
యనుచుమజ్జనభోజనాదులనతని
కనయంబుప్రియమునేయగమత్రుపతియు
యుమహాతివిట్లోనియాపలద్దెకదలి
క్రమమొప్పనేతెంచెకరిపురంబునకు
దూతలుమరియునందునుండువెడలి
భూతలాధిపులనేర్పనబిల్చుటకు
పాండవులకుతోడుపాంచాలపతులు
నిండారనక్షౌహిణికిగూడదనిరి
ధృష్టకేతుడుచేదిదేశపురాజు
ధృష్టమక్షౌహిణిదెచ్చెసైన్యంబు
సహదేవుడాజరాసంధనందనుడు
నిహితావానక్షౌహిణికిదెచ్చెసేన
శ్రుతమతినేవురుకేకయాధిపులు
నతులసైన్యముదెచ్చెనక్షౌహిణిని
మరిపార్వతేయులుముఖ్యనాయకులు
నేరయకక్షౌహిణికిగూడిరందు
వారివెంటమున్సాత్యకిదెచ్చెసేన
నిరతినేకక్షౌహిణికితోడుజూపె
నంతటనపుడుపాండ్యుడేశుసేన
నెంతయుగలిగనేకక్షౌహిణిని

ఉద్యోగపర్వము - ద్విపద - ఆ౧

అక్షదత్తైతవర్ణంయపాకేతనునకు
నెక్కయక్షౌహిణినెప్పిరతచెప్పె
రెమెనంయమాపాష్టతినేలునేలుందు
గానివచ్చె నెక్కయక్షౌహిణియందు
భూరిదానవదైత్యభూతభేతాళ
క్షౌహిణికిగూడె నటభగదత్తు,
నక్షౌహిణికిదెచ్చె నసురాధిరాజు
భూరిస్రవసుబలంబునుశల్యుబలము
నారయకలిగనేకాక్షౌహిణికిని

నావేశగలిగనేకక్షౌహిణికిని
విందానువిందులువిభులక్షధమ్ము
లందంతతెచ్చిరేకాక్షౌహిణికిని
నిరతినేకాక్షౌహిణినేనగూడి
యరిగిరథంతేశులక్షరిపురికి
మరియునానాదేశమనుజేంద్రసేన
నేరగల్గెనక్షౌహిణిత్రయంబునకు
రెమెనంయకౌరవపాండవేయులకిట్లు
ఘనసప్తసంఖ్యరెయేకాదశసంఖ్య
యక్షౌహిణులుగూడియాపాండవాక్షౌహి
ణీయుక్తానిరస్రతేప్రలుమెరయు

అటమున్నపాంచాలుడనిపినదూత
పటుగతికౌరవపట్టణంబునకు
తగువిధంబునబోయిధృతరాష్ట్రునకు
తగువారియెదుటనాస్థానమధ్యమున
భువిపాండవులనెమ్మమునన్నతెరగు
తగిలిపాలడుగదన్ననిబినతెరగు
నడిగిననిచ్చెనవార్లపోతెరగు
కదుసారివారికలిగినతెరగు
మృదులీలచెప్పినవిన్నాంతనంయు
దడికార్యపూనినియుంతకేతిరలి
ఆడిగంచుకాసుటకార్యమేకారపునకు
తదయకయాపాండుతనయులచిలి
యురుఫ్రాజలనువారియుల్లంబుబట్టి
సురచిరభాగ్యమిష్టుటమెలుగాక
ఆదియునుగాకనాడాద్యూతవేళ
నదయుద్రైపాంబాలినపాప్లబునిచె
కావించెనటమున్నకదునగ్గిభయము
పావనికూటిలోపలవిషమ్మెపెకె
వారికిన్ తోరెయించెవదిగంగనేట
నారితిలకుగ్లాకెయునిదినేమిటి
ఆనదలగతివారలన్నియునోర్చి
చనుదెంచిరదపులుబాలించినేడు
తోసగులన్నియుబదదూగునేయింత

ఉద్యోగపర్వము - ద్విపద - ౧

ససమాన సైన్యవారాజాగ్రాన
ఘోరాడ తొరగిన ఘూజ నక్షయము
ఘారుజేశి నపోరు మిథ్యది గాదు
జూదమాడిన తప్పు జెందుట జేశి
యాదటు నరుడప్పుడన్నకన్నరిగి
కనలనెల్లకమానె గానియేపాటి
గనిశిన త్రిజగంబు గెలుచు నద్భుతాషు
ఉనవిని కోపాగ్ని యుంగాదిరాజు
కనుగవని గురోత్తగాంగేయుజూచి
తగవేది వీరు జూదము జూదమనుచు
తగిలి దుర్యోధను తప్పనాడెదరు
గెలువరే యెవ్వరు గెలిచెనె యతడు
యిలయెవ్వరును నాడయాడనె యతడు
నజ్ఞాతచర్య
నితనపొడజూపెనింతరకు
యిది తప్పుగానేల యెన్నెదు నీవు
పొదివి వానికి సైన్యబూని తపనిన
తలగుండ్రు గుందక తగువారియెదుర

ఢంధరుమగెపైనరుడు బాణముల
నేడు గెపైదుము మ్మునీవు మాటలను

గాను పులవి డిపింపగోరి పొత్తుఁడు
వేవేగ వచ్చుచో వేపురువినగ
సమరసంవత్సరంబెల్లా
ప్రారంభించిరను తప్పునే యింతననుచు
గాంగేయుడాడుచో గారవ తంత్రి
యుంగాధిరాజువాక్యము నిరసించి
బలదేవ వాక్యంబు పాటించబలికె॥
తలపోయనీపాటి ధర్మంబు విప్ర
పొమ్మనీవనునాకు బుద్ధి జెప్పితివి
నెమ్మది చిలిచిమనింతు పాండవుల
బొంతు నచటికి బుద్ధి జ్ఞానకని
నిత్తెరంగరుంగించు నీవు మున్ననుచు
ననిచిన బోయి బ్రాహ్మణుడు పాండవులకు
వినుపించె వైచిత్ర వీర్య వాక్యములు
యిటుయాంబికేయుండు వాతులను దాను
చటులారి విజయసంజయుని రావించి
యతనికి ల్లిన సంజయా నీవు తోడ్ప
గతినుపహ్వాన్యంబు కదకేగి యందు
తనయుల పాండ ముల దర్శించి
మనమారడగమంచి మాటలు బలికి
మాయున్న నేమంబు మీ తండ్రి యెరిగి

శ్రీ మస్త్రీగపర్వము - ద్విపద - ఆ౧

ధీయుక్తి నన్నబు తెంపె నిందనుము
ప్రకర మారదవిలాసో

మరుపుడు ధృతరాష్ట్రు మన్నించియనుము
కారపుడెరుగదు గణుతింపపాప
మేరితినటువంశపాతమెన్నమనుము
యిలయెసుభాగించి యిత్తువారలకు
నెలమిసోదరభాగమిప్రేగుగాదు
నాపూరుగానిన్ననడపెదనిందు
నేమాటినటిత్రిఘునిప్పలిరణము
తేరక్రిబూమ్మని తెరగొప్పబనుప
నారూథవేగుడ్త్రెయుతండెగుదెంచి
ఘునులువాంధవులున్నకటకంబుదెుఖ్లి
వనజనాథుని యింట్రివాకిటనిలిచి
తనరాకెయెరిగించి తగజాళ్ళియిండ్రు
తనయుసమ్మతినందుత్రైతాన్యరిగాంచి
ప్రియముతోనాతదప్పింబుసత్రీయలు
భయభక్తిగైకొని ఖాషించివెదలి
లుపుసాతికాలుప్రలోనవసరంబెరిగి
సముచితగతిగాంచి సంభ్రమంబొప్ప
నాతతసాష్టాంగమగుమ్రొక్కుమ్రొక్కి

నతడును సంజయునతావైదరమున
తనయొద్దనె సన్నాయితగజేయుటయు
జననాథుజూ
నయ్యథర్మజ వినవయ్యభూయయ్య
యిర్బ్యదభూయున్నెయెరిగిపోదించి
తనయులకునువాకు
నను   యానేమముడుగ
బ్రాహ్మనియెదె నన్నబుతెంచెననిన
సపెన్నారదమున నర్యజాతశత్రుండు.
నామవారాజు మమ్మరయింపకతన
శేమమెప్పుడుమానుకశిధించియుండు
నటిమాదనీవిట యరుదెంచినాడు
యిటమాదశేవంబునెప్పుడుమాకు
ధృతరాష్ట్రడిపుడు ధాత్రికిమేలునేయు
సుతులుజాత్రులు దాను సుఖమున్నవారె
గురుభీష్మకృపులకు గురుతనూజులకు
చిరపుణ్యతములకు శేమమెచెప్పుమ
రేముచెష్టిన పృథ్వెల్లమార్పడత
భూమిదేవతులునుభోగింపగలరె
పౌరుగురాజులు మనభూముల్లోత్రంగ
నరుతింతదలపురెనాసహోదరుల
నూరటప్రెైకనగదునాన్నాడె యిపుడు

శ్రీ ఉద్యోగపర్వము - ద్విపద - ఆ౧

రారాజు కోపంబు రాజిల్లుచును
రారాజు ఘోషయాత్రావేళ దగిలి
యేకత విడువడె యిది దలంపుడురె
తావిసుశర్మ యుద్దండతండముల
గోధనంబుల బట్టి కురురాజు మున్న
వి చేతికి పేరెండులనుచు
నెత్తియారత విత్తైని విదలంపుడురె
వినుము సంజయుడైర మిదియుసుపార్థు
చేనకి నిల్వగనేరు నిథమింతయును
శ్రీనథత్మజునకు సంజయుండు
వినుమని వినయంబు వెలయనిట్లనియె
సత్పురిత్రులు దుష్టచేరితులు సమము
నబ్బుటనున్నవారకిజెప్పనేల
నందరవాత్రుబ్బి యడిగితిగాన
బాంధుమరిటవారు రిసాఖ్యములు
కురురాజునేడు సుకోపంబుగాని
ధరణీశమాకునెంతయుకీడుచేశె
నతనికి హితవాక్యమాంచితెయుండు
ధృతిమైత్రిచెప్పకతెచ్చైనెంతకును
యరాయుపేక్షాదోషమట్లుండనిమ్ము
నీయొప్పునవలన నన్నియునెప్పివచ్చె

ప్రాంతాత్ములైన విప్రుల వృత్తిమాన్ప
శాంతకులన్నారెభయయుమింతువలదె
పరభూమిసృపులకు పలుమారు విరిగి
నరపతుల ~~ఘా~~ ఘైము నినరుదలంపదురు
కరిపురిజనులునేకరుణాక్రోశించి
కురురాజునెరమికుత్సింతురిపుడు
నరనాథగారి గ్రహణము నాటినుండి
కురురాజులజ్జించు గోవృషాలినను
ధృతరాష్ట్రుడిపుడు మాదేసమేలుగోరు
శ్రీ తిశాంతచేతస్సుతైయున్నవాడు

తటుకునయరదంబు తానెపన్నించె
నీతిమాత్రవిగానసుపుణ్ణెకులతి
నాతనివచనువెల్లయంగీకరింప
మడుగునభూశిసముశి

కో

నావెరిబిడ్డతో మైబ్రోయునేమి
నీవింతమనమున నిగ్రహంబిడిగి
సమరసన్నాహంబుసాలింపవలయు
సమరంబుభూజననక్షయకారణంబు
యాసకేరారువానాఖుడెభీమశేన
డిసవ్యసాచియునేవిరాటుండు
సాత్యకిమొదలుగాసంగ్రామభీమ

శ్రీ ఉద్యోగపర్వము - ద్విపద - ఆ ౧

నిత్యప్రతాపులు నీకునున్నారు
వీరులావీటను వినుమింతలేని
వారలు గలరు సత్యమున గర్వమున
లక్షలసంఖ్యగానల్పుక వెరుదేగరు
రక్షింపగదవె యోరాజవరేణ్య
యెడపక మారింకేయెవ్వరినైన
నడిగిచూడుడు వధ్యమనిరియుధంబు
అనిన నప్పలుబల్కె యమతనూభవుడు
వినుమేలకార్యంబు వెప్పయేమాకు
స్థిరమైన సంధి జేసెంది నజాలుగాక
కురుకుమారులు మేము గూడియుండెదము
అదవికి పమున పాయుమున బ్రొమ్మనిన
గెడవకానికి మేముగాన్పెక పోయినను
పేదవారని యుద్ధ చెటింపుగాక
అదరించునె సంజయా యింక నతడు
తనయులావెరిగియు తండ్రి తానేల
ననన యూలా పంబులాడి బుతెంచె
బూదమాంతిన
దనవరచు నీకార్యంబు వినునె
గణనకెక్కుడు తలేనగలవాడ ననుచు
రణమెలమానుక్కారద ప్రుడు సంజయుడ

నరుడుగాండీవంబు నారియెక్కిన
కరమున భీముడు గదబుచ్చుకొనిన
కినుకకృష్ణునికంటికెంపుసొంపైన
తనకేనయెక్కుడు తానె తెలిసెడిని
గురుభీష్మకృపకర్ణకురుకుమారుకుల
దరమిడి గల్పసాత్యకి తానెబాలు
సమరంబులోన సంజయ వారునేము
సమసత్త్వులనెడి పట్టుప్రమాట విడువు
వావిరి దలపగవచ్చితిగాన
యీవు జెప్పినమాట యిమ్ముగాదనుము
మగుడ యారికిపోయి మమ్మురపింపు
జగతీశుబాలు దాపొసంగనిపింపు
మరయునింద్రప్రస్థమైన వేరొక్క
పురమైన మాకుకాంపురమునకొసంగ
వారలనియుమింపు వచ్చెదమనిన
నారాజుజూచియిట్లనియెసంజయుడు
కరుణయెసొమ్ముగాంగలవాడవగుట
చిరపుణ్యయుక్త మాటుచెప్పెద వినుము
వేవిధంబులబుధి వివరింపవినక
యావార్త్యధావాంకారులధికలోభమున
చనుటమ్మెపాలికే చెదదలంచినను

వినుము నీవు సువాహంస   శాంతనను

బ్లైసు పుత్రిపై బోవి

కుక్షిపూరణ మింత గాని యుండుటొప్పు

రాశికెక్కిన యట్టి రాజసూయంబు

చేసి విశ్వవిఖ్యాతంబు నేయుము నీవు

క్రూరపులను నరింప కలుషంబులెల్ల

ఘోరాడ నెల్లక పుణ్యచిత్తమున

మెలగుచుండి తీవింక మేదినికెరకు

కురుబాంధవుల జంపి గురువాంసదలంచి

యిలయెల్లబాని నయేమి మేలని న

పలికె నింపుకన ద్వైపాండవాగ్రజుడు

ధర్మంబు వాలెనుండు ధరన ధర్మంబు

ధర్మేతరములగు ధరను ధర్మమును

యాపని నాహింద నవ ధర్మంబు

మోపుబోదురు గాని మునుమిట్లదినుము

కుల కంటు కులలోన నకుటిల వర్తనుల

జాలి యింపకుండుటయు వి ధర్మవాని

తనవాడు వేడు గదా యన రాదు

ఘనవైరి వధమాకు గలుగు పుణ్యంబు

సకల ధర్మార్థ ధర్మసారంబు మాకు

ప్రకటింపగల డౌడె పద్మనాభుండు

అనిన కృష్ణుడు బల్కె నటు సంజయునకు

వినుమా సెంకరూపవైరువారును

నీయట్లయేమను నృపుల యుథంబు

బాయదేహావిధంబు బస్తబుండుడుము

ధర్మజుడాడుమాటలు వింటె సమర

కర్మంబుగా

కుటిలుడు రారాజు గుణిగా మిచేశి

అటుగామియత   యశంబుగాదు

నె లర్యంబుగలిగి మానిన మానుగాని

యుర్వ్యనపా కయేల విడుచు

లగెలువక వప్పైనే పనులు

ఫూరి వేండిన మాక్రి భూమి వేండినను

కురురాజు చేశిన క్రూరకర్మంబు

దురము చేశగాని డొరయదేమిటను

అంచిత మతి జూచిద మాడు తేమి

పొంబాలి బరచిన పాటునసంచె

శత్రుడెగ్గొనరించి జగతిపైనుండు

క్షత్రియులకు చేత శస్త్రంబులేల

అలుగనోడిరిగాక యప్పుడు భీష్ముడు

లవిగరెరాగవరాజు న దలింప దగదె

ఉద్యోగపర్వము - ద్విపద - ఆ౧

కౌరవులు పాండవ కురురాజు తండ్రి
వేడుకతా నన్ని వినుచునుండె
పోష్టిన మరది చెనిష్టుల బడిన
విష్ణునునాయింత బిముడు దుతో నవ్వి
విడిచిరి నిమువీరు వేరొక్క మగుని
తడవి పొమ్మని నరాధాసుడు మారు
వెళ్లవారికి దీగాక వినుసంధిగలది
నెళ్లునునవులకనే ఫింకబొమ్ము
యిట్టుగల దాయని యేసుపెట్టింప్ర
బుట్టంతు సుపశాంతి బుట్టపొందుకలకు
వెలుగులోకసవస్త్రరమూలంబున్నైన
జగదంబులివి యరునశక్తచెక్తైదను
వెరికి నారిహాంటు వినకబారిరాదు

ఆందరుగా రంత

కదలివచ్చే తనెల్లి కరిపురంబునకు
నదివారికెరుగింపు మప్పుడే పోయి
అని నఱ సంజయుడంత యరుమ సూతిజూచి
అనఘూత్త సంధికి వారిదానెచాలె
వచ్చిన పనియు సర్వము నయ్యెపోయి
వచ్చెద బుతెమ్ము వనజాక్షునెల్లి

యేనాడు మాకలయే మైనగొంత
కానిపందము లేదుగాజె ఘుమనిన
పతిపల్కునట్లెల్ల బలికె దవివ్రు
వాంతప్రజెప్పితి మాకునెసలదుగాని
తనరారు క్షత్రియ ధర్మమిట్లుండె
విసుమింతనే వగవిభుగాంచి మ్రొక్కి
ఆతనికి భీష్ములకాచార్యకృపుల
కితరవంద్యులకు నెరుగుట జెప్పి
సోదరులైన దుర్యోధనాదులకు
నాదటసేమమెనదుగుట జెప్పు
కుంతికి యెమమ్రొక్కుట విన్నవించి
యంతనిట్లని పల్కుమాంచికెయునకు
వారకపొందు ఘావరుపరుతోడుమున
ధారుణిపాలిచ్చి తద్దమనించి
శ్రీవగొంటి వినాటచిత్రంబుపొత్తు
నీపుపైరాదెంచుటనే తిగాదనుము
సాలయకదౌత్రేణ భీష్మలతోడనేప్ర
కులము నచెగాదె కెనసాగనట్లు
ఆంత యుత్తముజైశియ ఘిలకారవుల

శ్రీ ఉద్యోగపర్వము - ద్విపద - శ్రీ ౧

సంతతులు నన్నిల్ప జాలమేలనుము
విదురు నశ్వథామ
కుదుర్లైనన్న ఫలమాంకు శలాకెత్రిబలికి
వెండియు కురురాజు వీక్షించుచున్న
పాండుసూనులకేల పగవాడ వైతి
గరళాన్నమిడుటయు గల్లజూదంబు
విరచించుటయు నారు వేదల త్రోచుటయు
సతి నల్లసభ నల్లసంబులాడుటయు
మతినోర్చె వప్రధర్మజుడు గాబట్టి
ధరణిపాలడుగుము ధర్మరాజునకు
కురుకుమారుల జంపుకొనక యుధమున
నతడు సురణామేల ననుము సువ్వాడు
పాంతమతి యావంత యోహోపవేని
భూరికష్టలంబు నుప్రకష్టలము
వారణావతము మావాసంతిపురము
యేను పురంబులకి వినలుగల్యె
నెన వప్రరమింక నైనన జాలు
నెనగుము వారికి సుందుడే గురకు
నెసగ వారును సంధియుత్తరిట్లనుము
నెస ప్పె కృపదీనిచే కెన డేని
దానైక యొక్క యముమేలు మనకింత కంటె

యనవిని యతడు దేవాయల్లతెరగు
విసపించు వారికి విశదంబుగాగ
మాదంత్రమాకునె మ్మెయిమేలెఱయు
నాతెరగెరుగింతు నరగదననిన
భుజియింపి దురికరవావా ప్రటయనుము
విజయని బనిచి మావి భూదారముని
నిమజ్జనభాగో తారా
యుతుఛేశనవెనె యక్కరు సంతసింప
నంతసంజయుడు నా యాకాలమునకు
నంత యువెసనే గయిష ప్రరిజ్జాస్వి
శ్రీవనెశ వారికి యరథంబు దిగ్గి
యవసరంబున భాయియు యాతనిగాంచి
ధరజాగ మ్ముకుట్లో ధరణీశుదతని
తరమర్తి సుచితసత్కారపూర్వముగ
మన్నింప సంజయుడాశ్వైర్యెచిరి
కన్నులనల్లులాలగ బలికెనతడు
క్షితినాథ నే యాజ్ఞ శేలంచి ధర్మ
సుతుని సోదరయుక్తు జూచి వచ్చితిని
సుఖియున్నవాడు మీ సుఖములనడిగె
నిఖిలబంధులు జూడనే సుగల్గాగడె
నేసందనలనడిగె నృపతులనడిగె
నానావిధంబుల నన్ను భూషించె
తానలనంతినగతి గాడుబ్బాను

శ్రీ ఉద్యోగపర్వము - ద్విపద - ఆ ౧

భాసుని దేవ్రుల బరగుచున్నారు
నతఁడున్న మీఁద వృత్తాంత మెఱుఁగవు
వసుమతీశ పాపి నీ చపలమానసమున
మానుష బలము నమ్మక దైవ బలము
ఖ్యాతి యెఱింగి పాండవులకే తప్పదయ్యె
సన్నాహు లైన నా యురగకేతనుని
రాజ్యమొసఁగ మనిన మీఁదెరుఁగ వేమి యనుము
వృదగని తప్పు పాలోచిచెనా పమున
గాఢి గట్టిచెఁడి నీవు నున్నాఁడవకట
పరికింప విన్న సాబల సుయోధనుల
భారవాట వారని దుర్మతి నీవు
పైసపాండుపుత్రుల పెదల బొలిచితివి
వసుమతి నిష్కారణముగా దేయింత
కదనమెల్లను వారు కడు శాంతులైన
యది నీకు వైరము దలఁచెదు నిపుడు
బలము మానుముగాఁ కసా ధుఱికి నను
తలపోలమున్నైన తలచనే నిలువ
పైనటి జూదము నాఁటి బాధ పర్వానకు
జననేయలాగు సజ్జనుఁ డబ్బిగాక
యుపమున్నే టికి యల శివభక్తి నీ
వసుధేశ యివి గొంత వలచి నగలదు
పోలద్దదానెంత యుబ్బోయనే నెన్ని
(పో) ద్దనకా సద్ధనమున నిన్ను గడిచి

వినుమింతు నప్పుడు ధృతరాష్ట్రుమనిన
జనపతి యప్పుడు సంజయుని వీడ్కొల్పి
చిత్తంబు గంపింప శీఘ్రంబె విదురు
నత్తఱి పిలిపించె నుక రేయి తమున
నాతని నిజపీఠి నాసీనుఁ జేసి
కాతరభావంబు గానరా బలికె
వినుము సంజయుఁ డిప్పుడేయుల జూడ
జనమంత్రి నతఁడు నన్నప్పుడె గదచె
యింతసేపును నన్నియు నిపుడె పోనాడె
వింత మాటలు తెప్ప విపరింతు ననుచు
పోయన నప్పటి సంధి బుద్ధి లేనాకు
భాయదుఃఖితి యెపర్జ దనె ద్రురాదు
నిన్ను నుబిలువ బన్నితి దేని కనిన
సన్నారాత్రి వచ్చిన వృదునే తి
ధనము దినయాఁత దుఃఖోగ్ర భువిని
ఘుసదుఃప్పటికి లువాడుగాన దు నిద్ర
రాత్రుల నొనను నెప్పుడు నెకదు
గాపనదాని ద్రుగాన దుయెమి
యది నాకు మేలుగా నెరిగింపుమనిన
విదురు వాక్యము బుద్ధి వేదింపనతడు
క్రాంతేయుమాటల గతి విన్నదనక
చింతావ్యరంబు సున్నాద
యేమని యిందునే యెట్లనే విదుర
నావతి భయము మానగజెయుమనిన

ఉద్యోగపర్వము - ద్విపద - ౧

విదురుడిట్లను నేకువేరవనేమిటికి
సదయువాక్యములాల్లాడాధర్మరాజు
మతిలోననీకునే మెప్పెగారుగాని
ఉరుతడిత్రిభోటికి నవాడుడుగాడు
కాకున్నగతి జూచికాదె వారలకు
నీకుమారులునీవు నెవ్వతిజెశతిరి
యిప్పుడేమియుంతప్పె నెల్లపాండవుల
రప్పించి భాగమీరాదె రాజ్యమున
సకలునిత్యము తంత్రి వనినిస్ననమ్మి
రెయికవిచారమునెల్లకున్నారువారు
పౌరుష్యమున ధర్మసంకమున నున్న
చెరదకేలయున్నచింతనేకన్న
కటుకటాపడియుంబ్లె కాతనూభవుడు
పటుబుద్ధినీ ప్రకాశాదినాయెదుర
సూతజుమాటలచొప్పుమున్నెరిగి
యీతెరంగున నెప్పనా   గాక
యీవేళవిదురనావ్రాతయుతాపంబు
నీవాక్యజలముల నియుమింపుమనిన
జతఫలంబును దుష్టజనలక్షణములు
వదితనునెల్లనివానిజేపట్టి
కడుగూర్చెవాని దగ్గరనుండగలదు
ధనవరేూ   శవిద్యలనుత్తముండు

వినయూధ్యదగుణీనవిపరీతుదగును
ఘనబాణవాతిన్నెకనిగూల్పగాని
వినసీతెదిగబాహువిమతేకంబులను
నీతిలోపునగాదె నిఖిలభూపలయు
మాతంకములులేకనలయుచున్నారు
పైదిగనెకటిబొప్పునరెంటినెరిగి
మాదునాల్గనవస్యములుగానెనర్టి
క్షేత్రనయూరెంటనెరిబియూరెరిగి
యెల్లకుందురాజిలయేలనెట్టి
జనరవ్వపురునిత్రచాపుపైతెలివ
జనుచొటికార్యవిచారంబుచోటు
మెరిమధురావారములుగొనుచోటు
తగవుగాదొంటినెంతటివారికైన
సత్యవాదంబులుశాంతియుగ్రపయు
నిత్యంబుగలరాజునేరదుజదగ
చెల్లనిచోబాదినేయునయోగ్యుర్
నెల్లెడచెదరొపైయానెప్పుడెరవి
చలమునజూదంబుసంభాషణంబు
చెలిమియునథముతోడేయురుత్తములు
తనుదానెశాగడుటతగనిచ్చివగపు
మనసునిల్పియు   మవీనాంజగాదు
పాత్రపుయుంబునపాత్రవజ్రంబు

ఆశ్రమవాసిక పర్వము - ద్విపద - ఆ౧

ధాత్రి విత్తము గలదానికి వలము
కాంచనమైన సుబంధిగుడు మరుత్తములు
వంచింపనేర రుప్పైరవే డివను
బవరు దుర్యోధనాద్యనల్పప్రముఖంబునకు
మంహాని ట్టి వ్రతి ధర్మజునకు గలదు
ఆట్టి ధర్మజుబోవ వదచి పాపంబు
గట్టుకొంటి వినేటి కథయితనేల
శోకంబు పికములకని దెట్టుపెంచి
ఏకొని యరువి జంపబింతి యొంపు పగతి
తమ్ముల తనయుల తగనేవేపెనిచి
యిమ్మహి జెరుపసాహంసుతుడు తగునె
క్షితి హీందనే మాంతుపెల్లామనుంద
హితవు బల్లవ్రి నిస్నానే మందు ననిన
నామాంతిల లవేదనాఠించి మరియు
భూమీశ్వరుడు లోభబుద్ధి నిట్లనియె
హితకాముడవు నీవు యిపుడు పాండవుల
మతమునెరుంగుము మంత్రి ధారేయ
హితవునా కెరుగింపు మెయ్యెది యనిన
నతడు వివేకించి యారాజుపై
క్షితి నేవయాల జూచెదు వేత్రిరాజి
సుతులనెల్ల ప్రగాకసుఖములేయిదియు
హీనంబుగాల మామిషకాండము మింగ

బూనిన విధము నీ బుద్ధి బంధంబు
తానున్న మరణంబు గాన నినేటు
ప్రాణికి నీవు సుభోగె చ్చుత్రేరి
దల పవ్రు పాండు నందనుల పౌరుషము
నలినుదు మదవి నన గానె పతిరియు
ఆనవి నిమరుమాటల దడా డవేతె
మనము నజేతుమై మరియు నిట్లనియె
విదుర నేమాటలు వినవాకు గొంత
వ్రాతరిరు తాపము మానె నిక హింద నేప్రి
నవయిరుంబు నయము నే యిస్త్యదినాకు తెలియు
వినుపింపు మనుతుయు విని విదురుండు
శోరగాయులు దిన్న తెలుత విత్తానర
నేరచిబవితే దునే~~౦~~తియునట్ల
ఆకులు ప్రభులతేని యులు వెలజిలు
వెలుప్రకార్యములందు మెలురాబులకు
నెరులకుమైన యభ్యదయంబు మాంచి
పరితాపమున బూందు పాపాత్ముడెందు
రెవిరికితనకును హితమైన మాట
రెయిదవకుండిన యూరకుండు పెమెలు
ధరణిసంభాషణా తారతంవ్యతలు
నరునకు వచ్చునున్నతి యు హానతయు
ప్రల్లదంబులు బల్కి పామయ్యెగాదె
త్రెల్లైనన్నవారుహుండు తేపెంత్రుదయ్యు

ఆశ్వమేధ పర్వము - ద్విపద - ఆ౧

పరశుఖండిత శాఖ పరగునాకాని
పరగదు కార్యంబు పలుకుచే డగిన
నాటిన మేలని బాణము పుచ్చవచ్చు
మాఱులాడిన మాటిన మరి బుచ్చరాదు
ఆక్కటయింత వాదైత ధర్మజుండు
ప్రకృతకయిప్పుడు నిష్ఠురభాషిగాడు
పురతయుగోల్పడురు బైపైగెరతి
సు-రగులునే పుత్రులు గ్రభాషణులు
యెలయా ధర్మజునే పురానీవు
మీలాడినన తడు ధార్మికుడన బరగు
సైకటబంధనమైన యున్న వృత్తములు
ప్రకటితపరిమళాస్పదములుగావె
యెడతీవులు గిట్టియేలిన నేమి
పాడి తప్పనివాడె పరమధార్మికుడు
నందుకే త్రిజగనింబునాకే త్రిజభూమి
నెందాకనందాకనిం ద్రుళ్ళైగంబు
తనవాడు పెరవాడు తగుపు వచ్చినను
జనులకు దగదు పక్షపుమాటలాడ
పాటికి పాపంబు పక్షమై యుండు
నేపార సుకృతికి వాతపుణ్యంబు
అనఘాత్మ నీతిహాసాస భ్యత్యగముల
మనవారలుత్తమమధ్యమాధములు
యేతారణములేక వాతమితరులకు

చేకానిగావింబు సృష్టి సత్తముడు
యితరుడు చేసిన పాతపాత్రు దలచి
ప్రతిపాతమాత్మ వేష్టరము మధ్యముడు
తగమేలునకు మేలు తాజేయకయును
మగుడ కీడొనరింపు మనుజాధముండు
యిందరి గుణములు యెఱిగి వర్తింతు
రిందువంశాధీశ యేమనగలరు
నారడి మేలును గీడు సుఖదుఃఖములును
నరుడేరనెట్లు కోలరుని వంతవలదు
వినుదీర్ఘచింత ద్రవ్వేలిం [illegible] లు
మనుజుడాతే పులన మరణంబునొందు
నరయ నింద్రియనిగ్రహములయోగమున
భోలులాటే ధత్యాగమున ముక్తి గలదు
జ్ఞానులు నీ వనుపగోసంఘంబు వసువు
నాతులవసువ్రున్నెడుమా స్పరాదు
యాతతజ్ఞాతి సాన్యతగలయట్టి
యెతరిసంసారమెన్న నెక్కడిది
యిలనెంటిమాసురాయడి నెందినట్లు
బలిమి నాపదనొందు బంధుసాన్యంబు
కావున నీ వద్ద కాంతే యులున్న
భావింప మరి వైరి భయము నేదు
ద్రుపదుండు పాండుపుత్రులు విరాటుండు
నృపమహిస్వపతులు నీ తనూభవులు
నాశ్వైరమున జేరి నిన్ను సేవింప

ఉద్యోగపర్వము - ద్విపద - ఆ౧

సర్వజ్ఞానిత గల్గు సన్మానేతు
నేతుచెప్పిన నీతినెలెక్కిప్రైదాత
యేకార్యముల్లఁగాని మునేసుతుడు
లాంగనేయాజ్ఞతులోనుగాకున్న
ఛాంగొట్టురాదె దుశ్శాసనాగ్రజుని
సుతుడని వర్జింప జూరవుత్తారవుని
యితరుడె పాండవుడిట్లు వర్జింప
నారతి వెరవకనయమేపరింప
నేరాజ్యమున నెప్పుడెరుగవుగాత
తనరద్వేహాంశెబాప్రతధ్యంబుగాన
తనయునినిఁ మంటి తప్పుగాఁగొనకు
యిలయథోచితభాగమీవారికున్న
వలపునగలషాంతిధర్మజుగూర్పు
మనవుడు ధృతరాష్ట్రుడిల్లవేశెదను
జనలోకవాతనేతి సచివనీనేతి
శాంతినెంతయునెందెసంతాపభరము
యింతటునత్త్వత పెరిగింపుమనిన
నైనయశాంధృదగాన యేజెప్పెరతు
వినుపింపదగువేద వెత్తనేకదియు
నరనాథనీతు సనత్సుజాతుండు
పరమయోగీంద్రుండు పటుకృపాబుద్ధి
తలచినవచ్చుయింతయునునేవతని
తలపుముయునిననాతడుభక్తినిలిచి

ముకిళితహాస్యుడై మునినాథుడలప
ప్రకటనిత్యానందపరవశుడగుచు
నిదిసుఖమిది దుఃఖమిది పరంపరము
మిదిమిథ్యయనునీతులన్నియుమరచి
అష్టాంగయోగవిద్యాగుప్తమనంగ
వేష్టితలతలోదవిమలుడైనిలువ
బూజించియాసనంబున తన్నునిడిన
రాజుకిట్లనె ~~ఈ~~ మహారథమాత్మదలచి
అధ్యాత్మవిద్యనీవడిగెదునన్న
బోధ్యదవనవచ్చు భూపాలనిన్న
వెలుపలమరగినవిషయవైభవము
లవిలోనవనిదకనిల్పుదు తథ్యచింత
భోగతాలవివేకములబోవుగాని
భోగింపభోగె బోనేరదెపుడు
విడువకయాత్మవివేకనేత్రమున
పొడగాంచుయోగికిబోధమునేమాయ
నిత్యమైయుండియనిత్యంబుపోలె
సత్యమైయుండియసత్యంబు
సందేహములుగనిపలనంబుబుట్టి
పొందైనదృష్టాంతములకుదూరంబు
యాశ్చర్యములపోకయాగమవ్రాదియ
నిశ్చితంబదిగాననేత్త్రరతెలియ

ఆశ్వమేధపర్వము - ద్విపద - ఆ౧

సర్వలోకాధికమును సర్వకారణము
సర్వాంతరాళ నిష్ఠయ బుద్ధియును
నుతరవాక్యంబులను గ్రహింపంగ
పతియును గానుబుండ బలబలవేగ
మాయాంధకారంబు మానివాక్యమున
బోయిన నృపునకు బోధసూర్యుండు
యుదయించినట్లు సాత్వ్యోదయంబైన
విదురమౌనీంద్రుల విభుదక్షిణనిలి
స్నానయత్న విధాన జపహోమయజ్ఞ
దానసాంఖ్యప్రాప్తి తైర్వార్చనములు
క్రమముప్పతిర్చంగారించి వెడలి
కామరెప్ప తనపెద్దకాలుపుకూటమున
సుతులు ప్రధానులు బుష్టాలు భటులు
హితులు పురోహితు లితర భూపతులు
గొలువ గొలువున్న కోమలాభరణ
సలలితాకృతి యయి సంజయుడేగ
యుచితాసనంబున నుండి జేషమ్మది
సచివుల గనుగొని సరవి నందరికి
నలవడ నేమంబు లడిగ ధర్మజుడు
పలుకనే మంచివ పలుకులు జెప్ప
రెంభంగ [illegible] రెకర్తి రేకుశలోక్తి
ఆభంగ నృపు నొరాలకై
జెప్పేల

యోగారుడాంకుడ ~~హే~~మని జెప్పి బనిచె
నతని మరంది రేమని రేనర్జునుడు
హితభక్తి మాహాదనెంత వారలకు
యేవేళ వారుండనే గతి వేవు
బాగుగా నాకు నేర్పరతు గాకనిన
నా సంజయుడు బల్కె — యేమొదల
బ్రాసురగతి సుపహాస్యంబు బెల్పి
గరుడకేతి తప్పైన పునతోరణమున
తరమెప్పు వారి గృహాంగణా సేమగదిని
వారికెను వచ్చితి నని జెప్పింప
వారి యర్జునుడు దాను నపుడు దొలపతియయు
సత్యభామయు రహస్యమున నుండియును
వృత్పుండ గానన్న బిలిపింపెనతిప
పిలుపింపుటయు నేను ప్రీతి కంచుకము
తలపాగయును బూని తగనేగునపుడు
తానున్న శయ్యనిం త్రుజుడు నున్నాడు
తేనుండి తాతన దివ్యపాదములు
నరుని యూరుల జాచినాడు నానరుని
తరుణులు మన్నారు తగినవీరముల
సంతనే బోయి హాస్యాంగంబు లూరుగ
నెంత యయుప్రియముతో
పంకజాక్షుడు తనపాదపీఠంబు
పంకజాక్షులచే తభక్తి బెట్టించి

ఉద్యోగపర్వము - ద్విపద - ఆ౧

కూరిమి నిచ్చోటి కుశలంబులడుగ
వారకయెనవి వారికే పరచి
పోయిన పనియుచె ప్పుటయు
అంయద గోపింపన తని వారించి
వారి నన్నని ట్లానె నక్కటా తగునె
కురురాజు ధర్మజు కోపింపజేసె
ధాత్రిపై నింకశాంతము గాదు ధర్మ
పుత్రుకోపము నేటు బుట్టిన చెప్ప
నాకు మాన్పగరాదు నాకు వారలకు
నేకాలమైనను నెదయదు మైత్రి
కురువంశజులని పుత్రాలువులోగాంచి
వారిచెప్పి పుత్తెంచె ననుచు నిట్లనుము
యిష్టమై వను గొల్చె తింత యూమరకె
నిష్టవర్తన దొడ్డ ప్రపిశాంతికిని
చెలుల చుట్టాల నాశ్రితుల రపించి
వలసిన వారికి వలసినట్లుండు
సభయుక్తై విప్రభోజనములు వెట్టి
యిభపురిజనులకు యిలుచూరలిందు
ఏమేమి గోరెద రెల్లకోరికెలు
నేమించి పలుకుదనే టనె పలుకు
అతియేమి తారణంబనిన నే నింక

కదనం[illegible] తెరుగదపగాండీవి
కురు[illegible]వాయతి గానన్నవాడు
వారుడద్ద పడినబోదని చెప్పుమనియె
అంతగాండీవి యిట్లని చెప్పుమనియె
రెంటజేసియు మీకు రేము శత్రులము
కానలవతిఁంపగాదె మాధర్మ
సూనుండు ధూశయ్యజు నిత్రించె
నాకౌరవుల ధాత్రి నణచినదాంక
నాకోపము రకమాననగనేలనేచుగ
నింతటన్నైన బాలేదు
శాంతికార్య   శత్రుదాజిఁంచు
పైత్రి ప్రతాపంబు పేచిఁనగాంక
ధర్మజు మీసు రేధనుడుగ్గైకొనునె
భీమగదాఘాత జోతనిగాంక
సామవాతఁకునేల శత్రుండు వంగు
వినుమవోమారియు విశ్వజీవముల
తనివినములు వందమున సాత్యకియు
చిరుతెళ్లమూక జూచ్చిన పెద్దపులుల
తెరగున జెలంగి మాద్రి తనూభవులు
రౌత్రులై తదూత్వరము జొచ్చువేర
భత్రుని కరణి సుభద్రసూనుండు
విరహాటువిమేదనెగడు కాలాగ్ని
సారూపమొదవ పాంచాలి పుత్త్రులును

కురుసేన నెలకు కాలకు దెష్టు
పరిపాటి మరి కథాపాలిష్టు నతడు
పరికింపగాం దేవపాణి నైనెన
వారి తెరుగ దపకయ్య ముజొచ్చి రిపుల
కరుల నెక్కిన వారి కాల్లడ వారి
నరదమెక్కిన వారి హయముల వారి
యిదితల యిది పాద మితి బావరు దండ
మితిమొంక్య మని నిన్నయుం బరాకుండ
వాండి మూపుల జంచి ప్రజ్జినగాని
వాడిమి కురురాజు వజ్జంబు వాడె
కాకున్న తనకు కెకయుల పౌరుషము
ధాకతాదైన దృష్టద్యుమ్న బలము
వీరల సూనుల లావు వీరభాంబాల
శరముల వలయు ప్రశాంతి ప్రటింప
వనవాసముల నుచ్చి వచ్చిన యేము
మనసార జంపక మానము రిపుల
నావేశ్య ప్రదగు సాబార్య దగుచును
తేవ ప్రతుండగు తెగ నెప్రెయుడుము
అందు పాపము వచ్చె నపకీర్తి వచ్చె
ఘోరమైన శిరివతె జోవనీరనుము
త్రైలోక్య గురుడైన దామోదరుండు
మాలోన నోంజయ్యె మమ్ముచె పట్టి

మూడుగాలములు ధర్మో జయంత నగ
నేడు ధర్మజు బొంద నేరదే జయము
సంజయ నే వింత చర్యన బోయి
రంజోక్తులు సుమాని రాజు రారాజు
ననికినా నిరుత్తమై యఖిలయోధనులు
వినునట్లు నా వాక్య విధ మేపరింపు
మని పల్కె ఫుతెంచె ననివ జేష్టుండు
తనయుణ్డే కోనని బొప్పి ఆనిట్టుల నియె
వినుము మున్నేకనాడు వేలుపు వెల్ల
కనకగభు నిగొల్చిగానందు లోన
సురకాంతనిధుల నిర్ప్వర వేల జూపి
రగురు దాపద్మ జునకు నిట్లనియె
నెరుగింపు దేవ వీరెవ్వరిర్వురును
మెరుపు గొండలు రెండు మెలగుచున్నతిరెయు
అతిగర్వమున నిర్ప్తైన గైకొనరు

చాపాగ్రబావులు సత్యప్రతాపు
లే పని వెంతు వీరెపుడు నుండుదురు
అనిన విని గురు నకిట్లనిచెప్పె నజుడు
మనులు వీరలు విశ్వమో
నారాయణుండు
పరికింప జీవాత్మ పరమాత్మలిట్లు
ధరన ధర్మము చేత ధర్మంబు తెగన

ఉద్యోగపర్వము- ద్విపద- ఆ౧

సరసధానవియల్ల వక్రతెల్పుదురు
బలభేదికొరకు దోర్బలశక్తివరు
బలియుండై బహుదైత్యబలము జంపుదురు
మానవయోనుల మహాజనించియును
దానవతతిత్రుంచు ధన్యులు వారు
అనిచెప్పెనట్టి పుణ్యాత్ములా నరు
తనయుండు హరియునైధర బుట్టిరిపుడు
నీకు మారులు పాపనిరతులుగాన
యాకిల్బిషము మాన్ప నరుదెంచినారు
నరుడు మహోగ్రదానవుల నిర్జించె
నరుడు మర్దించు నన్యాయుల నింక
కంసుండు మొదలుగాగల దురాత్ముల
కంసారి దెగటార్చె గణుతింపరాదు
శ్రవణములు గూడి సంగతి వినుగాడి
మహనీయరథమెక్కి మరియెదురేది
కురురాజుకౌరవకుల వినాశనము
పరికించి కర్ణసౌబలుల జేపట్టి
శునకపుచ్ఛము బట్టి సురసింధునందు
వెనగినగతి వారి వెనగుదురె దిరి
అనిన కర్ణుడు బల్మినాగ్రహంబెత్తి
జనపతి గెలిపింప జాలకేయును

ననునమ్మెనతడునే నమ్మితినతని
అనిపేంచినపుడు గదామాటవెల్ల
నాపసెరుంగకే నను రాజుగాగ
చేపట్టె సత్పుణ్యసిద్ధుడీరాజు
వివరింప పౌరుషవిధినావిధి
త్రిపురకరియొక్కంత త్రిప్పింపుమనిన
కనుగవకెంపార గాంగేయుడనిగ
విను కర్ణ నీబుద్ధి వెరిపోరదెవ్వ
వివరింపనీపుత్రు విసగానివేగు
యువనీశుల బలులున్నపోయిరని
పత్రువిత్రమునిన్నవలయుభూరాత్రు
శత్రుజునిమునేన్నబాకులజెట్టి
అజిష్ణుచేతను నను జులొప్పియి
నాజిసన్యాసమేయల వినైకొనవు
శారపుమరణంబుకాంతేయు జయము
స్నేరిని వెరుగవుయుడుగుయుధంబు
అనవిధనాథుబో నంతర్జోనుండు
జనపతి బలికె విశ్వాసపూర్వముగ
పెద్దవాడవునీవు పిన్నపెద్దలకు
బుద్ధి చెప్పుటమేలు పొందుగానిట్లు
విజయుండు గిరిబోలు విల్లెకు బెట్టి
భుజబలోత్థానముద్రైపోరిలోనున్న

ఉద్యోగపర్వము-ప్రథమ-ఆ౧

మనకు వేయును నిందు మాటలికేల
వినకుండ కర్ణుండు వేద మాటలాడ
నరునకు నింపుబో నారాయణుండు
సురమాతికిని చెన స్తో పాణినతము
నతడు చే పట్టిన యర్జునాదులకు
మతి నెంత వేరపేల మరియు కర్ణ్యమున
నను మూపాండవ సత్యమందరు తెలియ
వినుపింప విని యువివేకంబులేక

యం

కలహింపనాంజికేయుండు
పజ్జిన విధి సప్త బలకే సంజయుని
యంబుజౌ దరపాండుర్ణలట్లు మంమనిరె
యమసూనుడిట్టిశైన్యము మిక్కిలియును
తమనేన గొంటమ తల్లోపి యెరుగు
తానికనెవ్వని తపసంబు నమ్మి
మానక తనుతెంచు మనమీద ననిన
సంజయుడు తని యజ్ఞాన వాక్యముల
సంజాతమూర్ఛుడై జగతిపై వ్రాలి
యెట్టకేలకు తేరి వాౌతయుంబు వణక
నిట్టూర్పు నిగుడ కన్నీరొల్ల బలికే
తాకి తలంప పుతగవె క్రియాపారె
రేకల తలజుట్టుకో యుంటివేవు

నందరునతి వీరులని పాండుసుతుల
నంతా కవినినే కునిర్లాఁ దదగునే
ధరసుయోధను నకుతంత్రిగాతగదు
నేరతి ప్రింగు దుగాకన్యపకులంబెల్ల
తాని మ్ము నదు వాక్యము నకుత్తరము
నానే భర్ణ సంత విన్నపము జేసెదను
పని గొన దాబుట్టి పది యువనాడు
జన యుత్రి చేత ఫిట బాల తబడిన
నది మూర్ణ మయియ్యె వాయుజుడు
పది వేల గిరులైన పడ తోబు నిపుడు
క్రొన్నాడు బకు నివ ష్టో వధి ను సురు
తన్నాడు సుతు షు మూ త్రాబు నంత వాని
యా చే పనే సుమవాశక్తి నమ్మి
శాభి తగతి వఘ్ను జుప్పై ధర్మజుడు
కతళింప వేమాపె ట్టికనారంతమునకు
ప్రదరంబు దిరాని ఖయు దంపు విల్లు
నశ్రుమంబు నెపాపి యంత్రంబులోని
విశ్రుత మధ్యంబు వీరుడై ధ్యంచె
వెలయుత్రొడి త్రిభోకవీరునినమ్మి
తలపడు మనతోడ ధర్మనందనుడు
దానవ జిరణములో ధనువందు కాని

ఉద్యోగపర్వము - ద్విపద - ఆ౧

నావలగీరాష్ట్రజాలైన భీతిలగ
నలిగినగరుణైనయుంబుధులైన
తొలగింపకలగంచ తోశ్నక్తిగలిగి
నలువొప్పునకులు నిన్నమ్మి మాతోడ
గలహింప పాండవాగ్రజుఁ డిటువల్కు
ధీరత దక్షిణదిగ్విజయమున
వారాశిదరిసుంత వైభవంబొప్ప
తనరారలంకకుతగ జెప్పిపంపి
ఘనవిభీషణుచేత కప్పంబుగొనిన
యాసహదేవుఁ డీకార్యము నమ్మి సువ్వె
భాసురగతి వచ్చు పాండవాగ్రజుఁడు
తనుజుల ననుజుల ధర్మదీక్షకుల
దనుమాత్రి దనువారి దురమున నేక
నలిసిబాలించియు నాజిపాండవుల
గెలుపింపబోయి యనశ్రేష్ఠ నినమ్మి
మనమే
చనుతెంచు నెరుగుము శమననందనుడు
జవనాశ్వముల నర్ఘవం ద్రుబాణముల
గవబంబులను వాడిగల నారసముల
తేరెక్కు మగలతు
వా [illegible] జులగద్ద వాతిబాణముల

పోసగించియెప్పుడెప్పుదు రణంబునను
కాసరుచు నిటలాక్షు కాలదినినున్న
సాత్యకి క్రోధంబు సాధంబునం
సత్యమిదా నవద్దు శమననందనుడు
మరియు ధృష్టద్యుమ్నమత్స్యభూపాలు
తెరగొప్ప సాత్యకి దిక్కులన్నృపుల
నమ్మియాతడు వచ్చు నరవంద్యులైన
మెమ్ముల గ్రకొనుమె దిన్నాథ
అనవిని భీష్మద్రోణాగర్వమణంగి
జనపతి గద్గదస్వరముతో బలికె
యన్నిష్ఠ బలికితి యుద్ధమధ్యమున
నెన్నపాండవులకు నెదురెందుగలదు
అంతరుసైకతల యాజులోపాయు
నంతసుతోకతల నాంతు జూచినను
కోరికదుర్నంద గుడిచిన కూడు
మారుతి దలచిన మాయమైపోవు
నతడతనరుదతు వారియుటరిపులు
ధృతరాష్ట్రసుతులకు ధృతినిల్పువార
కృపదుసాత్యకి పార్థుని ఘటోత్కచుని
నపపాండవులు నుత్తమౌజుని శిఖండి
నృపుల వెండియు గూడి నిశ్చంత వచ్చు

శ్రీ దేవీభాగవతము - ద్విపద - ఆ౧

నృపునిధర్మజుదాంకనే మఱేసుతులు
మాబిడ్డ రెఱుగదు మాటలపేర
సాబలకర్ణశత్రులకుతి వెంచి
పాండునందనులతో పగజో బ్రతుకు
గుండెరియునన్నాదకాందదుగాని
కుతియుతన్నృపభీష్మకుంభసంభవుల
నెదురుదేసుకరియుండు నెప్రుడు వారలకు
నూరక తమలోన నున్న తప్పునకు
షోరిలో తలజూపి పోరాడూక
వారికి మాకాకపగయింతేమి
రేలతిపగతే తుద్రేరతివారు
శ్రీనకారవార్థిశదా గ్రవేదగ్రు
జనితేగ్రభాసుత్యైజనకుసీఘించి
రేలచింతింపెదవిధిఘటించ్త్ర
రెలసంజరియుమాటకింతలాగదివి
శ్రీదవులకూరగాయులపొల్దుబోయి
వెడగురుబడిబిక్షి విశ్వతాంగుతైన
పాండసూనులనేడు పద్మనాభుండు
ఖండనమునరింప పొలధ్రించిబెచ్చి
నష్ఠికూటవమాతకాత్మలోవగచి

సత్తిసగంబురాజ్యము నబాలేను
జమదగ్న్యరామభంజనుడు భీష్ముండు
శమనారివరలబ్ధజన్మదేదాలని
సుతలీలక్ష్యప్రుడు ద్రోణుడు నయోనిజులు
చతురుడేకర్ణుండు సహజకుండలుడు
భీమబాహాబలఖ్యాతిశల్యుండు
సోమదత్తాదులు భటవిక్రములు
గని రొప్పగింతురెనన్న
ననుకూలవర్తనులాజిలోపలను
నటుగాక ప్రజవెల్లినావంకజనిన
నిటులయింటగతిదాకి రెఱుగుదుగాని
తాదిబద
మదుగులుబరచింగమాటెతగాదు
రౌత్రిపచ్చినవైరి నెల్లచందముల
దుత్త్రము రుగనెను దురములోజనత
నందజభ్యజుఫూనికి నర్మ్యదునెకటి
రయుండేలనాపూన్నియుండేదు మెకటి
స్తోత్రముదిదువంగజాలనాబూర
ప్రత్రపేహాముని ల్పిపోగలకు మీాఫ
మదినేలతలకేదు మారుతిదలరిచి

ద్రోణపర్వము - ద్విపద - ఆ ౧

గదలయందు నాపాటి గలడె భీముండు
తగిలి నాగదకు నాతని ప్రాణములకు
తగులైన బంధము ధర్మరాజెరుగు
నదియెరింగియు గాదె నైదుగ్రామములు
పదివేలు మాకని పలికి బుత్తెంచె
నరుడెన్ని దివ్యబాణములు గల్గియును
గురుభీష్మకృపులకెక్కుడుగాడు వినుడు
యీనరపార్థుని జంపనోపిన శక్తి
మనకర్ణుని చేనుండు మఘవుడిచ్చినది
అనిలజపార్థులాహవమున బడిన
మనలమార్కొన నెవ్వండు మగవాడు లేడు
యుంకించినీపుత్రులుగ మాద్రి జగతి
పంత పెట్టినవారు సరస నూర్వురును
అనివిశ్రంభించి యుల్లని యెట్లనె సంజయునకు
వినుము సంజయ వారి విధము జూచితివి
శూరత్వమది నీకు జూడనెల్లంతె
నేరతి బోరెదరె శానఘనము
తలకకు నాస్త్రారె యుద్ధము కార్యమునకు
అలయక నెరిగింపుమనిన సంజయుడు
అప్పైసైన్యులుగా ననాజికి వెరచి
అల్లుప్రనెలవారడిగినారనుచు

దలచెదు వెఱ్ఱియాతలపులు మాను
కలవాంఛ నిజమగుకాంక్ష వారలది
సంధిలా తమప్రతిజ్ఞలు వెల్లదనుచు
మందరగతినుండు మరి ధర్మరాజు
వదముదితన ప్రభావము జూపగోరి
విడువిడు మనుచుండు వేగిరంబనుచు
కదనంబు నిజమైన గాండీవధరుడు
ముదముతో నానాటికెనమారెండు వెరుగు
నామంత్రిసామాత్యవృందగు విప్రపగుది
నామెంటిగాడె మురసామాత్యవృందు
నైక్షదరణమంచునేది సందనుచు
సెక్షత్రాలనె నిల్చుచున్నారు కవలు
వీరువారననేల వినుమెల్లవారు
శారప్రకాళటి సెంక్షతు గొల్వగోరు
ననిన చింతింపకయుత. దుపెండియును
అనినేలురు తమకు నెయ్యది సాధనములు
రథములే గతియు సారథులెట్టివారు
కథమాని నిక్కముగా జెప్పుమనిన
తజుడాపాండుసుతుల శస్త్రాస్త్ర
మాతతకేతురథాదులేర్పరచి
జరటిదివ్యపతుల వివిధసంగ్రామ
పరికరాశ్వతులెల్ల పరగనేర్పరచి

శ్రీ మన్మైగపర్వము - ద్విపద - శ్రీ

భటుల సాధన విశేషములు

సైకటుచెప్పుచో నరగాంకు తండ్రి
విషము సంజయుడెల్ల విధము చెప్పితివి
మనసైన నవేము వాము వాలున్నవారు
వరికి ప్రతియైన విరులాశేన
వరువారసుము నువివరింపునాకు
నాసూతజుడు బలైననిలజువాలు
నీసూనులంతరు నిక్కెంబుసుమ్ము
అరయశల్యుంతిపాలాపగెంరయుండు
పరగదుష్టద్యుమ్నవాలుత్రోశాండు
అరుదారనేపాత్రులభిమన్యువాలు
పరికింపధర్మజువాలుశల్యుండు
సరసకాళింగులుసవాదిపువాలు
రెలెలమిత్రేకయులవాలిదటకేకయులు
చలముప్పున్నతవర్గసాత్యకివాలు
చెకితానసనివాలుక్షితిసోమదత్త
శకలస్యంధవులుసశ్వత్థామమరియు
కలుగదుజ్జనసువాలుకారవజనక
నినలయుంబటువారవెన్నదురథిప
యుధిగాంకయూవీరుడేవంకవారలు
ఇదరుననెదుగనప్పుడజారినారు

తప్పకతేనికితన్నయత్నంబు
చెప్పుడింకనినవ్వైచిత్రమైర్యుండు
కరమత్కనాకునెక్కదిపుత్రులింక
దురములోపలవారితోనెదితారు
గెలిపింపవారికతృగెలుపువాంఛలది
పలువనిమైరంబువలదన్నవినరు
అవివేకముత్రయూఅపమయుద్ధంబు
తోవికినవారెల్లదుర్యోధనునకు
మిగులచెప్పినవారివినాదవేదలుగు
జగదంబువలదుసంజయభారకుండు
వాలాక్షరంబులుథవుదైనదుడు
జాలదునేవేలసంభ్రమించెదవు
అనునంతతండ్రికిట్లనియెరారాజు
జనులేమితలపరుజయకాంక్షతండ్రి
యున్నియునిజమైననేమిగానేర
తెన్నవామనయోధులింతటివారు
మిన్నకిందనుభూమివినాదనుచేశి
నింనింద్రుపదమునినిలువబంపుదును
నిండిననతనసేననిండినట్లుండ
పాండవులనుజంపపంపువెట్టుదును
నావారివీరులనవ్వపుగాక

శ్రీ ఉద్యోగపర్వము - ద్విపద - ఆ౧

దేహారుష్యమున్నైన యేనేల గాత్మున
మారుతి నాంపాలు మరిప్తైరు వెల్ల
ఘోరా రాజిన్య పత్నీష్ట గురుల పాలనిన
నా సంజయుని పల్లునాంచి కెయుండు
వెసకితిమి వేని విధివాక్యముల
నతిగో నేపని యేమి యుపసాతి పత్త
కతిశి పంతముల నాడు ఘనుడెవ్వడిందు
నతివిని యేమసు నా ధర్మరాజు
వివరింప్రమును టంయువి జాచియుతండు
నదరి దుష్ట ధ్యష్ట్ను దప్పు మప్పు లకె
కడుసు ద్రుగతి నిల్లు తలపోత్తులాడు
నాయోధగణమెల్ల నాయోధనమున
నాయుద్ధనంబున్ నైన దతెంచు నప్రుదు
నటు డుడేను రధ్యముల జంపుదును
ఘటుల నంతరి బట్టి బలిమి బాలమెదను
రేను నగ మొత్తంబు లెన్ని గూలెదను
శేనాపతుల నెల్ల దెండి వ్రై చెదను
ఘనకేశ తుములెన్ని కలనరాంపెదనో
అని పల్లుబల్కిన యుమసూతియతని
మనములో పలమెట్టి మరి నన్నుజూచి
ప్లవగక్తైతు ప్రపాశుపతముగాండివము
సవరణాలైయుండు శ్రీ సూనునకు
రణమున మాగెల్పురారాజెరుంగు

గుణమున బాలిన్ని గూడుటమేలు
వెనకకుకపటుంబు విరచించినాడు
ఘనుడు వారల కెల్ల కాదనవలదు
కురురాజు తన పృథాకోపంబు మాని
శరణాస్త్రజాలు సంజయుగాతునేను
యిడుముల బడియు మేమి టన్నాంత్రి పల్ల
వెదల దొల్చిన వారు వే గుటతగదు
ఘోరాని సేమాటు పాతుత్రైయున్న
వీరుల సుసురుతో విద్యోల్పు మనుము
అని చెప్పి పుత్తెంచె నతని వాక్యంబు
కినుక వేదని నన్ను ప్రీతి పతి గలిగి
నిటలాక్షుని గుడించి నిజపుత్రు బలికె
నిక్కెడె తప్పదు వాంతమాడె నతడు
పాడైన కనుంగొని భాషలాలించి
కూడిన కుల మెల్ల గూల దోలెదవు
చనదు ధర్మజుతో టిసగ బాలునీకు
ననుభవింపగ జాలు నఖిల పుణ్యములు
వినుము నా వాక్యంబు విన వేని తొల్లి
నినువిడు తురు సుమ్ము నృపులు నేడనిన
జనకుని కెల్లను సప్పుడే తనుడు
వినవల్ల నిందరు విడిచి పొమ్మనిన
జాలిదైనయుంగ రాజు నకును నాకు

ఉద్యోగపర్వము - ద్విపద - అ ౧

సోదరగత్తిన పాలముగాలవావమున
మేదినీస్త్రీలోన మోహాదమూన
సూతిమేపినయంత బోటినుతనకు
రెండెండెయతడొండె నేలుదుమూర్వి
ఘనాధకారందుశాత్రులయాల
అనినవెండియు తంత్రింయాత్మజు గనివి
ననునెట్లనెల్ల భనామాటవినవు
పన్నినగజపురంబందున్నశేన
దీనయుట్లుంముగాంగదెగటాంచికేపేశి
త్రుందుమన్నేశేనగారింమపవన
నందనుగనియైనానామాటదలంపు
త్రేరుల తుమురుప్రంథ్థికగాల్పుగుమురు
వారణంబులగుప్పవాజులతిప్ప
ధరతో వదేలుపశాత్రవులతోవచ్చు
నరునిచూపప్రదైననామాటదలపు
గురుడెగ్గెభీష్మందుగూవెకర్ణుండు
నురువడిగడనైశల్యుందునల్గొగె
మాటంకిమాటంకెమదిశోకశరము
నాటనయుప్రదైననామాటదలపు
అనియనకొంతశేపతదూరకుండి
తనలోనపుత్రవాత్సల్యంబుకతన
నుభయసైన్యోత్సాహమూహించిచూచి

నుభయపక్షబలంబునూహించిచూచి
దైవమానుషశక్తిదలపోసిచూచి
దైవశక్తినివారుదప్పమిజూచి
యతిరథులంగంబెదవితనికేనసుమ
సదయుదైవలికెడుశాస్త్రసనాగ్రజుని
శమనసమీరణాశక్రాత్మజులకు
క్రమముతోబుట్టిరిఘనులుపాండవులు
దేవసేవలనైన దైత్యులధరకు
కేవలమనుజశక్తియునేకుగలదె
దివిజులతోగూడదేవేంద్రుగెలిచె
దవవహ్నికిచ్చెనుతత్తిశాండవంబు
కాలకేయాదిరాక్షసులనుగెలిచె
వాలినరుడుదైవముకంటెపెద్ద
చండిమపలతునోసైన్యకాష్ఠముల
పాండవానలమేలప్రబలజేసెదవు
తలకెడునటుమీదతల్లిగాంధారి
వలదువయిరవములన్నవాదంతవిదక
దేవమూర్తులుగాకదేవతాదు
తేవలనరశేషయీసమానములె
కాదుకుపైదివిజులుకుంతిగర్భమున
బొడమినప్పుడెబోరెఘువిదముమహాము
నావిధమట్లుండెననిలంబునిల్ప
దావాగ్నినిలుపఘాతములబంధింప

జలముగట్టుగ భేరిసైన్యంబు నడుప
వలసిన బోనెల్లవారి నిర్జింప
క్రూరసర్పంబుల కాపొంత్రాలుప
లావంత గూల్పశిలావృష్టిమాన్ప
నెరుగుమంత్రంబు నెరుగుదు మరియు
వెరపింతు నామీద వేల్పుల దమ్ము
లేసు గర్వములాడ నింతయు నిజము
రానెట్లు గలరు వారలు నన్ను మిగిలి
యింతవాడనుచు మున్నెరిగి యేకాదె
కౌంతేయుల నణంప గ్రొంటి కర్ణుం
ననిచెప్పి యంతరః యాపృచ్ఛపరప
ననుకూలగతి కర్ణుఁ డతని కిట్లనియె
పరశురాముడు నాకు బాణంబు లిచ్చి
వారియంటె వెనక నానాబాణశక్తి
త్రిప్పురయతి నాకు కరుణించె జుప్పె
నమ్ముము కురురాజ నాబాహుబలము
లేనుక్షమునకు క్రైతెదురు పార్థులకు
నానేల వారికి యీనేల సగము
కుంభజభీష్మముఖ్యులు యోధులరయ
జంభారిసుతుఁ దాఁకి సమరమధ్యమున
విచ్ఛిన్నరథుని విగతసారథిని
సచ్ఛిద్రకవచుని సభయుఁ జేయుదును
పౌలంబుతో నతరజు పట్టితెత్తు

కాశ్రీణాదుశేటికి దురములోననిన
భోరున దానికప్పుడు భీష్ముడలిగి
వారి యీ ప్రల్లదంబులు దక్కనేకు
శ్వేయుడె నరుడు నచేతగాబోడు
చేయరుబోవ్రారకె చేయరుమందుదుప్రు
తేనిదళ్ళరలు ప్రవిన ప్రలుమందు
మేనిన్నన థముగా నిర్జించు కర్ణ
ఖేద తన్నుజంపనోపినశక్తినాకు
లాఘింపె ననుచు నేలా మిట్టిపడెదు
వనజోదరునిచే త్రయ్యైయుదిరియు
దునియయ్యె చిధ్రపవైమాళిగాగలదు
సర్పబాణము నాకు సంపన్నమును ము
దప్పించినాఁడు ప్రదర్పప్రాంథవిసము
సారసారెకు వలచె త్రిభే నదియు
ఘోరాజి గూలు ఫల్గును వంకరాక
అని చెప్పి భీష్ముడిట్లను నాంబికేయు
జననాథ తగునె యీజ్ఞాతివైరంబు
యిహలోక పరలోక హితులు దాయాదు
లహితంబు వారికి నాచరింపుదుర
యన్నదమ్ములకు క్రననౌన్నత్యమైన
కన్నులపండుగై కాన్పింప ప్రజకు
రారాజు వారితో రాజ్యగర్వమున
పోరాడివచ్చునా ఫల్కులుడానుననిన
నప్పుడు ధృతరాష్ట్రుఁ డాత్మజుఁ బలికె

ఉద్యోగపర్వము - ద్విపద - ఆ౧

నెప్పుడు వినువాడ నీబుద్ధి పుత్ర
పితృపతిసూనుండు పితృసమానుండు
మతిలోన నతని నామారుగా దలఁపు
భావించి యాతని పట్టంబుగట్టు
యౌవరాజ్యము నీకు నందమై యుండు
తాకున్నవారి భాగము వారికిచ్చి
నీకు వచ్చిన పాలన్న పతివై యుండు
ననియంత చెప్పిన నాసుయోధనుడు
తనలోన వేరొండు దలఁపోయుచున్న
నాకోపమున బల్కె నతఁడు రాధేయు
నీకుఁ జిత్త మీసు వినికిఁ బట్టె కర్ణ
కలహించె మున్న గోగ్రహణ యుద్ధమున
గెలిపించితే రీతి గెలుపింపు మితని
పెద్దమాటలు యిట్లు వేనిప్రేలతి
తుర్రున బోదువు దురమున విరిగి
మాలావు నెరుగుదుము మున్నిటు నైన
పాలన్నెనను ముంపు పలుకు లింకేల
భూరికార్యంబున భూమము దిబిగియ
నారాజుతోడ నిట్లనియె గర్ణుండు
అట్టిదె కాదె నేమన నేత్తుర నధిప
దిట్టతనంబు సిద్ధించె యోధులకు
మందాకినేయుండు మనసు మానాడి

నెంతయు డుసనాతోడ నితఁడు పల్కెంచు
కపటోక్తి నన్ను నకారణం బితఁడు
నృపుల సన్నిధి నాడె నృపచంద్ర వినుము
కదనమెవ్విధి నైన గాకపోదింక
కదనమె జేరు నే గాంగేయుడున్న
నతఁడును దనచేతనైనంత జెనగి
ప్రతిపక్షనివారితుఁడై పదినాటికిని
వచ్చి వయిరు నెల్లవధియింతు ననుచు
నచ్చుట నస్త్రసన్న్యాసంబు చేసి
సభలోన వెడలిన జాంప్వాపితనయు
దభినవంబుగ నవ్వి యువ్వీకేతు జూచి
నిజమతిగలవాడు నిష్ఠురంబాడె
విజయాదులింతకు వెరవకున్నారె
రారాజు నేవును రాధేయు నమ్మి
ఘోరాడవచ్చు నప్పుడు నన్ను జూడు
బాణోరిమతి మెచ్చు బాణంబులేసి
ప్రాణంబుతోడ శాత్రవకోటి బట్టి
వాడును వచ్చి యెవ్వరి జంపగలడు
నాడు జూచెద నన్న నయ్యమరియతడు
కర్ణుపక్షముద్దూపగాంగేయు బలికె
కర్ణుడొక్కడు మాకు గలడు కోపింప
లవిమారు పాండవులకు వెస్పవారు
నలువొప్పు నతడు నానమ్మిన బంటు

ఉద్యోగపర్వము - ద్విపద - ౧

మతి దప్పనోడదు మమ్మనోడింప
వ్రతముగైకొంటి వో వాని బాపితివి
కర్ణుడు నాకు సంగ్రామాబ్ధిలోన
కర్ణధారుడు గాడె గాంగేయ యనిన
ధృతరాష్ట్రు డతని బుద్ధికి నాత్మలోన
హితుడైన విదురు నచ్చట్లనె నతడు
విదుర నామాటలు వినరు నందనులు
ప్రాదయుంబు నాకు దానెరియుదు స్థితియు
సుదిగాను సత్త్రిరాజుల గానిపోయి
కాదుకు తమ్ములు దాను ఘోరాజిపడిన
సుతతి మడిసియు నేను శోకాబ్ధిలోన
ముణిగి దుఃఖమున నింక మునుగుదు ననిన
విదురుడిట్లను నీకు విధి దాటవశమె
మొదల జెప్పితి గాదె మూర్ఖ విడనుము
వేరు దాతమలోన విరసంబె గాని
వారిలాగున నేక వాక్యులైరారు
రాధేయుడు దనిశేయ రాక యుండుటయు
నాధర్మరాజునకతి హితమనిన
నామాటలను నిల్పి యాంబికేయుండు
మోము సంజయు వంక మొనసి యిట్లనియె
మనసిచ్చి నేతోడ మాటలిట్లాడి
యనుపు బోనాకు నేమని జెప్పె నరుడు

జనప్రాజ్యవస్త్రముజ్జనభోజనముల
నిను సత్కరించిరే నిఖిలపాండవులు
నాదరమేపారి యయ్యుండెననిన
మేదినీశ్వర వినుమీతోడ నరుడు
పలుకనేమించిన పలుకు చెప్పెదను
తలకొని తము బిచ్చి తండ్రి పాలిచ్చి
కుసరించిన మేలు కొడుకు దుర్మతి
విస్తరించితివేని వీరావహమున
రమణ ప్రక్కాత్కారవు బల్లి బల్లి
యముపాలికై మోటున నిలజుండనుము
అని చెప్పిన స్వగ్రహాంబులలోపలికి
గొనిపోయి పెక్కు భంగుల సత్కరించి
యన్నపానాదుల యాలింగనముల
మన్నించి నన్ననిచె మరియు పార్థుండు
అని సంజయుడు చెప్పనాంబికేయుండు
తనచింత వెసగొంత తడవూరకుండి
తనయు సంజయుతక్కత్తెన వారి
ననిచి సంజయుబైనారడి యాస
అన్న సంజయ నీకు అఖిలంబు దెలుసు
నున్న చందము చెప్పు మొకటి నాతోడ
పాండవబలము మాబలము జూచితివె
ఖండనమున గెల్వు భాగ్యమెవ్వరిది
మనకు గెల్పుగునెక్కొ మనలోని మాట

GOVERNMENT ORIENTAL MANUSCRIPTS LIBRARY, MADRAS

ఘనజయాలోప మొక్కని పాలబోదు
అనిన సంజయుఁడు దిట్టయై ధర్మంబునకు
వినుపింపనే నెంత వింత వేనియును
పిలుపింపు గాంధారి ప్రీతి నిప్పుటికి
తలచి రప్పింపు వేదవ్యాసమునిని
వారు మీలోభంబు వారింపగలరు
వారి సన్నిధి వినవలెంతు ననిన
ధరణీశుఁ డప్పుడు గాంధారి రపించి
తరణితేజుని వ్యాసు దలచి రపించి
యుచితభావమునను యుపచరింపుటయు
నచలితమతి వానికంజలి చేసి
ప్రతి ప్రశ్నములకు నెప్పుఁడ నుత్తరముగ
నతిమతి సంజయుఁ డనియె సావాంతి
బలముపై క్రులు గెల్పువాలింపుననుము
కలయ నెల్లడు రాజు కౌంతేయునకటు
బలమేల వారికి పద్మనాభుండు
గలఁడు మీకెవ్వఁడుగల డంతవాఁడు
మనమిద్ది మనలోన మనుచున్నయప్పుడు
మనుజేశ వాస్నుడె మధుకైటభారి
యిలపాండవులనేమ మింతియ కాక
కొలయుంపుచున్నాడు ఘా ప్రజనతండు
విశ్వైకజనకుండు విశ్వరక్షకుఁడు
విశ్వభక్షకుఁడగు విష్ణుఁడు దాను
సంకల్పసిద్ధుండు జగదీశ్వరుండు

పంకజాక్షుఁడు జీవభావగోచరుఁడు
పనివడ పాండవపక్షులకై దువుల
తనచక్రధారలా తఁడు నించినాఁడు
జంతుభారాధిరస్మై జగతి కుయ్యెదగ
చింతించి చిమాస్వపన్నవాఁడు గాఁడె
మీరు భజింపుఁడు మీవాఁడనగును
వైరంబు వెల్పుతో వద్దు కౌరవరు
యింతకంటెను బుద్ధి యింకలేదనిన
నంత వ్యాసుఁడు జెప్పె సత్కార్యమునుము
గాంధారియును జెప్పె కౌంతేయుతోడ
సంధికార్యము మేలు సమకూడదనుచు
ధృతరాష్ట్రుఁడా కృష్ణదేవుని యెరుఁగ
నతని నెరిగెడి యుపాధి యనిన
వ్యాసుని యనుమతి వసుధీశ్వరునకు
నా సంజయుఁడు బల్కె నతిరహస్యంబు
విద్యనెరింగించు విద్యనే పెద్ద
విద్యదా మొదల వివేకింపవలయు
మాయరూపించిన మహితభేదములు
బాయుడూయను బాయపద్ధతి విద్య
చిరకాలమై యున్న జీవభావంబు
పరగ యాంవారుతి గోను బవ్వైశి విద్య
నిజమూలకుండని ప్రబోదమున
నిజముగా బుద్ధిగాని జ్ఞానవిద్య

శ్రీవెన్నెగపత్రము - ద్విపద - అ౧

భూభుడు మధ్యమ తృప్తి పరికింపు తప్పు
మదథానని యుతిథానతి విద్యయగును
గురుత్రపనదియు గల్గుబు సుండు ననిన
ధరణీశు దాసూత తనయుని బలికె
వారినే సుసతతంబు నాశ్రయించెదను
వారికథాలాపంబు లాత్మ గోరెదను
నయనేంద్రియములేక నాకునవెల్లు
శ్రీయమాడు నాకు దప్పిన తప్పుగాతె
ఆతని బొంద నెయ్యది యుపాయంబు
సూతజ నాకునచ్చుగ జెప్పుమనిన
నా సంజయుడు బల్కె నతి రహస్యంబు
వ్యాసుని కృప జెప్పవలసె జెప్పెదను
భక్త పరాధీను పరమాత్మ బొంద
యుక్తి నెవ్వియు లేదు యోగంబు తక్క
చిత్త వికారంబు శిథిలంబు జేసి
తత్త్వవధానుడై తలచి ధైర్యమున
శుక వామదేవాది సుజనులెవెల్లు
నకళంకగతి బొందిరని జెప్పె నతడు
సుతుని కిట్లను నీవు సుజనభావంబు
నితని మాటల వెంట నెరుగుమా వారిని
తలపు చిత్తము గల్గి దైవంబు గలిగ

వలయునే వెండియు వారలకర్మముల
లోకులలో నుండి లోకేశు మరచి
శోకల బొందురే పుత్ర నీవనిన
తనయుండు ప్రియముతో తండ్రి కిట్లనియె
వనజాక్షు మహిమ సర్వము నట్లయగును
సతతనిశ్శే వింటి ననపవర్గపదము
సతతంబు గలుగుట సత్యంబు వినుము
శ్రీకాంతు దక్షుడు సుచెలిమ్మైన కతన
నాకు నాతని గొల్వ నగుబాము వస్సు
యినుము గాద్రి యగ్నియిల వేలుబడిన
యనుపున నాశే తనాతడు బడిన
కాయాత్మమున నాశారి గల్గు తనకనిన
పాయక కృపనిట్లు బలికె నందనుని
చిలుకను వలె నీకు జెప్పిన బుద్ధి
జలధి జూచిన నీటి పవిబోసె పుత్ర
నాయుపతేజంబు నైశ్వర్య సుఖము
బోయెడి పని వెంట బోదురే నీవు
మదిగార్యే కృతము సూక్ష్మము వెరుంగుదువు
విదితంబు నేయు మావిష్ణుతత్త్వంబు
ఆనునంతన్ప్రద్ బల్కె నావ్యాసమౌని
తనయుడు బోనిమ్ము తడయకు తనయ
వారి భక్తుద పునే పువారి నాశ్రయించి

పరమసాయుజ్యంబు బడియుదువేగ
యితనికి యిదివిధి యెవ్వరిబలుకు
ఖ్యాతముగా దనిచెప్పియెగ నెందేని
సుతసూతసుతుల భాసురలీలననిచి
పతియయు లోపలికేగె భూమియుదాను-
అనియిట్లు జనమేజయక్షితిపతికి
మునిచెప్పుటయు విని మోదించియతడు
అనఘాత్మ తర్వాత నయిన వృత్తాంత
మనువొప్పజెప్పవే యని యడుగుటయును-
యిది సదాశివభక్తిపాతగుణసక్త
సదయస్వరూప కాశ్యపగోత్రదీప
శ్రుతిపాత్ర వల్లభసూరిసత్పుత్ర
మతిమద్విధేయ తిమ్మననామధేయ
రాజితభారతోద్యోగపర్వమున
నెసగెనాశ్వాసమొక్కటియయ్యె ॥ ॥

శ్రీ

శ్రీవేంకటేశ లక్ష్మీహృదయేశ
జీవనశుభలేశ చిత్రసంవేశ
వినుము వెండియునట్లు వివరింపదొడగె
జనమేజయునకు వైశంపాయనుండు
అలపాండవాగ్రజుండట్లు సంజయుని
పటుధర్మచిత్తుడై భాషించియనిచి
మరునాడు తమ్ముల మంత్రిపుంగవుల
తరువాత పిలిపించి తగనొప్పబలికె
నీవేళ కరిపురికేగి రమ్మనుచు
గోవిందునెగవేడుకొంద మాపోయి
యతనిమాటలగాని యన్యమాటలను
ధృతరాష్ట్రసుతులు సంధికిని మెనరు
పైతనాటివలెనుండ రాకనాటిబుద్ధి
సకలహితులవారి జూడజూచెదను
అనియందరనుగూడి వారి గ్రహంబునకు
చనదెంచి యతనిచే సత్కారమంది
యుచితాసనంబుల నున్నచో నంత

శ్రీ సౌప్తికపర్వము - ద్విపద - శ్రీ

సుచరిత్ర పాంచాలసుతయు గూడుండె
అప్పుడు యమసూనుడంబుజోదరుని
తప్పక జూచి యంతయు వెట్ట బలికె
శ్లోకంబుల దపన శుభమైన యదియు
యేకాలము నెసంగి యీజన్మమునను
అందగానుండి వమ్మ   త్రింప
పాండుని మారువా పతి మాకు మీరు
దుర్యోధనాదుల తోడ సంగ్రామ
కార్యంబు తపించి కరుణ రక్షింప
కొడక నీకు ప్రద్యుమ్నాది సుతుల
తోడివారము గామె తొల్లియుననిన
ఆతడు నీవు నాకంత జెప్పకుము
నీతలంపెర్వైది నృపచంద్రయనిన
నాతడిట్లను దేవ హాస్తిపురమున
నేతరవాతనే వెట్టైన బోయి
మోజకురాని దుర్యోధను మనసు
తేజంబు గలుగ సంధికి నియ్యకొలుప
నడిగించి పుచ్చితి నైదు గ్రామములు
కడపట నవియైన గలిగింపమాకు
మాటెత్త తనుద్ధాత సూతసంభవుండు
రాచకార్యపు నెప్పు రానిందు వన్ని
మనత్రోలెద భాషించి మనకుదా గొంత

వసుధ మానుటగాక శాంతి బొందించి
పాలిస్తుపని పెద్ద భావింపగాని
మేలు మీతోడిదె మాతండ్రియనరె
యేయూరికై పోరద్దు వాతవేదియింక
నాయంశ మీరకు నాకేల శాంతి
గాంధారి తనయుడు కలకాలమెల్ల
బాంధవంబున రుణై పతికి మాతోడ
మట్టిపరిశయు సుజనసమ్మతము
యెట్టిశోకల దనియెను జూచెదను
పదివేలు జెప్పిన పద్మపత్రాక్షు

కునసమ్మై జంపబంధు   లను

యొక్కడి నిజనీతి యీరాజనీతి
ప్రకటరిపుల గూల్చుచునుండ వశమె
రణములో జయము పరాజయస్థితులు
గుణధామ రాష్ట్రపుగుండులు గావు
జయమయిన మరి ~~[illegible]~~ పరాజయమైన జావు
నయధామ రణమును నయము లోపలిదె
వాదు బుట్టికయుండ వారికీ సంధు
మోదంబున డుపదామోదర నీవె
కలుపు గోల్లాతలు కలుసులేకుండ
తలపెట్టుబోని ధృతరాష్ట్రుండు
పాలుపంచిచ్చి నపంతమాడినను

మేలయ్యెననుచు రమ్మీ వాడు మాని
నేయంతవారమా బనేడు లంఘించి
యాయద ఘష్టేత్రసంధి పోనిమ్ము
యంచితాతనయుండు నతనిగూడినను
సమ్మతించుపుగాని సాధింతు ననకు
ఘనులు పాంసకుకశకాంత్తేయులరుల
గనియకున్నారసుకేతీమాశిమ్ము
కేతీలక్ష్మలలోనకీతీనిత్యంబు
కేతీయేనాకు దక్కినసొమ్ము కృష్ణ
రాజరాజునకంతె రాజ్యభోగముల
రాజిల్లవాడయుర్వర యేలకయును
నెంక్రటి తలపరొయ్యెసొకృష్ణరాయ
తత్తుముకురురాజు దర్శింపజనుట
కాడమేశయుసొపాడుడు మతుడు
నాడు సెబ్బెడె విహాన్నము మాకు ననిన
నతడునవ్వుచు బల్కె నకటగాంధారి
సుతుడు నాకటువెజ్ఞాని చూడదయ్యెడిని
రమణొనార్యుల ధార్తరాష్ట్రుల జంపి
క్రమము తోజ్ఞెమునికడు బిన్న బుత్తు
ననుప బంపిన బాలుడు మాస్తినాపురికి
జనియుంతుకారవేశ్వరుని య్యగులిపి

యిలలోన సగబాలుయిపింతు సెకటి
కలయకీర్తులనీకుకల్పింతు సెకటి
యుత్తముండవు నీవు యుల్లంబు మ్రుదవ
కత్తెరవవెనుంద కారవుమనము
జగతిరెయుక్రటి యూలజలిగొన్నవారు
తవిలిపొర్థించిన తగవు శేయుదురె
ఆదిరమె మినిస్సనాడా పాంటు బరవి
మదిలోననవగవరి మంబివార్కైన
యెలధర్మజనేకు యావ్యథాభ్రాంతి
వాలాయము సుజంప వలయుకౌరవుల
నీవృదుత్ప్ర వువారిని ప్పుసుఝాటి
షామిబొంకనివారు బొంకుచుండుదురు
పరగవారిజంప నాపనిపార్థివులకు
జగతికీర్తియు వేదుసాఖ్యంబు వేదు
పాపాగ్రిదగ్ధులబద్ధమత్సరుల
సొపిన జంపులొకొకుకారముగ
నిజకులోచిత ధర్మనిస్త్రారకుదవు
గజపురిశ్వరుతోదగాప్పు త్ర్యామేల
యేనునుబోయినే వ్యాదయంబు తెరగు
జాసెప్ప ధృతరాష్ట్రు సముఖంబునను
విదురభీష్మాదులు విననెప్పరించి
కదనంబులేనిపక్షము నిర్ప పొంతు

శ్రీ సౌప్తికపర్వము -- ద్విపద - ఆ ౧

సప్తశ్రేతసుదేల సంధిశిజొచ్చు
దప్పికంబయున్నాడు దారాజనసుము
మారుమసంధి నమ్మినవారుగాక
ఘోరాదనాయితంబుగనుండుదనిన
ననిలజుడిట్లనె నాపోటుబోటు
పనిపడిమాతు చెప్పగనేల కృష్ణ
నేను ఈపని బంధునికరంబు మెచ్చ
గావించి రమ్మనే గమె నెమ్మి ఘోమ్ము
ఆస్తితోఁ బాలయము నాంబికేయునకు
నాస్తితో సంధికార్యంబని తెలిపి
తగదట్లనలు పూరు తలతిత్తి కూడ
పగవేచి మనలోన ప్రజకూడదనుము
లవిసంధి పొసగు నాలస్యంబుకాని
తలపడి పోరాడ తదవ్వేదనుము
పాయుగాపాయుగా పగరెమ్మెనంచుట్లు
దాయగాదాయ జుట్టరికంబులనుము
శ్రీకాంత మనమెంత జెప్పి పల్కినను
గ్రాననేర దుకారవరాజు
ఆనేమునాబాతనాంజిలొదెందలు
జానేనాడుగాకనే బుద్ధి బోయెడినె
ఆనిపల్లిశేము దొలయ నగొంతనేపు

మనసులో తలపోని మరియు నిల్లనిరు-
గతుపునగతి పెంపుగలరు బాంధవులు
కదనంబులోన నెవ్వక్కడయేమి యగుసు
నేపువిప్పేయుతుని ఇలపస్మతము
గోవింద మాన్ప ఈ ఘోరాజియనిన
పిన్నపువ్వున నాతి ఘామునిబలికె
నన్నునేకటి నావాపభయము
ఆంతశ్శీశనకారవాథముతోడ
శాంతినేకును బుట్టునాలుకర్యములు
నేవ్వేళ కర్యంబు పాతకార్యము గుబ
నేపేరుంగుదువని నిస్సనమ్మితని
ఎప్పుడగో నేకు ఈ బుద్ధి జెప్ప
బవ్వకు రానీకదె యర్నైగినాడు
జలజబాంధవునకు పలిజీతిబోతె
నలవడునే నేకు నతిఖ్యాతియనిన
లవిభీము దతని వేళ పుమాటలకును
వెలవిగా నప్పుడు పెలుపుప్పబలికె
భయము నాకెర్వ్వతి పాంతవాగ్రజుని
నిలయతిలో పలిరాక నేకు నప్పుడెన్నో
నేపు నన్నపుమాట నిలనాదనో డి
యూప్రైరిపురికేగి యున్నాయుతెలిపి

సాగక పోదు సంధి యిప్పుడును
నాగారివాహన నన్నాజి జూడు
మనినదే ప్రొప్పవా యింతటి పనికి
నను నేరకున్నాడు నరుడు తెరువకు
యుద్ధమె నను గోరుచున్నాడే నేను
సిద్ధము యీ సంధి చెదరింతు ననిన
హరి జూచి యిట్లను ననిలసంభవుడు
నరుడనే ప్రనుగూడి నానాముఖముల
ఘోరారి తతి త్రుంపఁ గెనరకాక నేను
చేరి మిత్త్రైక్యఁ జూచెద గాక. యేమి
అనిన కృష్ణుడు బాపై నదియేమి భీమ
కినియక యెనుబల్లి తివిసోదముగ
యీ ప్రజింబిన పాంజు లేము జింపుదుము
నీ ప్రసెప్పిన వారినేము నెప్పుడుము
అనిమొన నీ సహాయత కల్మిగాదె
పెనుకొని కురురాజు పెరచు తండ్రికిని
నా వినికృష్ణతో నరు డిష్టులనియె
నీవంట విప్రెశని నిజాలేశ వినుము
సరసులు మది మెచ్చ సంధి కార్యంబు
కర మొప్పనెడఁ గూర్పఁగాక పోరాదు
కురురాజు కపటంబు కుంతి నందనుల

పరమశాంతియు నమ్మపనిలేదు సుమ్ము
యమసూతి గాబట్టి యవియుల్లసోటఁ
విమతుల మనించెవేయునే మిటికి
ఖవరమర్త్యుడునంత పని బుట్టునేని
తివిరికారవ్రవాహదేవతావరము
అజ్ఞానమగు వాని యతుశాంతమాని
యజ్ఞాంశ కురువంశ మవనిపై నిలుప
కాదుగదాశేప్ర గన్నఁ కాప్పునను
మాత్రైక్యదెస మాప్పమము నుద్ధరింప
మనిన నారాయణుం డదియట్ల తగును
మనమాట వినడు దుర్మదుడు రారాజు
భానుని దిప్పిగూబకు తథ్యమగునె
పుట్టుబుద్ధి యెరిగి పూర్వకాలమున
దట్టించు మిము వాడు తన ప్రజ్ఞపైరణ
నేడు వేరొక బుద్ధి నెప్పునావాడు
పోడిమిగానేను జాలియు జూచెదను
నావిని శౌరితో నకులుడిట్లనియె
యే విధంబున నైన నవే పూర్వ సంధి
తగిలి కానల నున్నద్వాదశాబ్దములు
నెగి విరాటుని పొలాల నున్న వర్షమును
తాము కాంతాసమేతముగ బద్ధట్టి

శ్రీ సౌప్తికపర్వము - ద్విపద - శ్రీ ౧

యామవారపదలఁబెనల శిక్రోధించి
కౌరవ్యు గని శరిగాక నేడిట్టి
క్రూరత్వమెల్లరు కుంతి నందనులు
కౌరవపతి యుగ్రోగ్రహణ యుద్ధమున
ఘోరాస్త్రములు దాకి కొంత కాలవ్వణంగి
యున్నాడు దానిపై యుద్ధంబు మాన్ప
పన్నిపోయెదు నీవు ప్రభుడు పాలించ
కూడరింత యుజులై కురు పాండుసుతులు
చూడు మునామాతు సునిశితార్థంబు
శ్రీ సునంత సహదేవు దాన్యప్లు బలికె
మనవారలిదియెట మాటలాడెదరు
శ్రీ లంబివిను డునాగాంకుడె యూరు
పాలిష్టుతె యూరు పాండుసూనులకు
దానవాంతక నీవు తలపోశిచూడు
వానిపాలించు కెవసుధక్తై పోయి
తలవంపు గూతిసితగు వారనవ్వ
నిలయూలకుండిన యేమిబిక్కినది
తరమిన గాని గాంధారినందనుడు
వెరచినవారిని వెంటబెట్టుదురు
ధావంతపడి నీవు దాప్పులోపలదు
దేవరవెనుండు దేవేంద్రు వంత్యై
వారియ్యకొనుట యుపదిపట్టికడున

నేరముల్విన యుట్లనిలువ వేరనిన
సాత్యకియతని భాషకుబాలనలరి
సత్యభామామాణ్యసఖప్రనిబలికె
మహికాక్రైదేవామముశాంయరాదు
శ్రీ హరికేతుశాంతు నెయగరాదువినుము
వారిబలోయిసంధిశేయకవట్రునవగ
థరలోన నపకీర్తి తథ్యంబు నీకు
కాదేని నను బంపు కౌరవ్యుచేత
వేడినిసర్వంబుమీకునిప్పింతు
ననివస్త్రనకు వెల్లనతనివాక్యములు
కానియాదిరాపెరతకులువెల్లనిండె
నావేళపాంచాలియమసూతిమాట
భావించి శోకించి బాష్పంబులొలుక
వారిజాబియిట్లను నకట ధర్మజుడు
కరుణించి గదవక్త్ర కౌరవేశ్వరుని
వెలగించెత్తము పోకశి ప్రపాకగాక
కలయునింతియుకాని ఖండింపదతని
చెలరేగి కేడు చేశినదురాచారి
బూలియింపనెల్లకబూధించుటెట్లు
నెగిదన్నగరచినయురగంబునోరు
మగుడదాడుడిచినమాగణంబుగాదె
యుతదోదుచూడుమామ్మెదూళ్లమనకు

ఉద్యోగపర్వము - ద్విపద - ఆ ౧

యింతడు నేరకపోయె నేమిసేయుదును
తమ్ముని మనించి తాఁ కీర్తిఁ బొందె
నెమ్మికనాఁకోపముడుగనే తయ్యో
వరమున ద్రుపదభూవరుపుత్ర్యస్నాతి
భరతవంశంబులోపలనుజ్ఞప్తితని
భాసిల్లఁ బొందవపత్నినై మిగుల
రాసికెక్కితి పాండురాజుకోడలన
నీకుఁ జెల్లెలనైతి నిఖిలేశ నాకు
నీకష్టదశ వచ్చె నేమిసేయుదును
సుమహితంబగు రాజసూయయాగమున
నవబృదస్నానమె నాచరించితిని
దానఁ బవిత్రనైతి నరునావేణి
నేనంటిరుపుడు దుశ్శాసనుడిట్రు
నాభంగిన ద్రియాస్థానభూమి
వెత్రభవంబడె వాడు ప్రైచెరకోప
చెనకెనెల్లనివరి చిత్తమెనెఱిగి
నినుఁ దలంచితిఁ గాదె నే వృగాచితివి
వానిఁ జంపుట మాని పరదయాబుద్ధి
వానికిఁ జెప్పంగ వలయునే సంధి
ఆలిబట్టిన ~~సూరి~~ వైత్యు హరియించి రాము
డాలాగు దలపోయక కపపాండవులు
లలనలుకల హామూలంబున వలదు

జలజాక్షునాపాటు సకలంబు జూడు
మనిచెచిక ప్రఖార మబ్జాక్షిద్రి
తనవెత తరియించి దైత్యారికనిరు
భాసిల్లనిదివాడు పట్టిన ద్రిష్టి
చెసికైత్రెప్పినిత్రి సకలాపంబు
కురుపాండుతనయుల గూర్పఁ జూరె యెదవ
పరికింప దతెయున్న భావంబు తొలుత
తవిలి దుర్యోధను ధరగూల్పనేని
పవనజు గదయేల పార్థు విల్లేల
తెలగకనేయుట్ల తొండబుట్లువను
గలిగె నాకేపాటు గలిగె బొమ్మనుచు
వింతగానేడ్చిన విష్ణుడాకుటిల
కుంతలి నూరార్చి కూర్మిఁ దబునిచి
కచము సుబంధింప కన్నీరు దుడుప
సుచితజ్ఞుడై కొందరు విదలబంచి
కరుణించి యిట్లను కాంతనెగలుగ
బరువడి దుఃఖింప బనిలేదు మొకు
మారుతి జిష్ణు ధృష్టజ సహాయముగ
కౌరవకులమెల్ల ఖండింతు వినుము
మనప్రయత్నమె కాని మన సంధివారు
వినరు నీవేటికి వేగిరించెదవు
ధార్తరాష్ట్రుల బావు తత్తుల స్త్రీల

యా~~త~~తనాదముల దీయాలింతుగాక
నీవు మాకింపకు నిఖిల యత్నముల
నైవంబు సమకూర్చి తను దానె యనిన
జలదధారారాత్రి జలధిచందమున
జలజాతముఖి యువిసంతాపయయ్యె
అంత గాండీవపాణి హరి జూచి పలికె
యింతిమాటలు వెంటనే ధరావలదు
తగినకార్యము వేశ్రీ ధర్మంబు నిలుప
మొగి వారు నేము నీ కొక్క   పంబు
యమసూను తినీతి వాక్యము వినరేని
తమ నేత్రముల దారతారనే రిపులు
యితనీ ప్రమరువకు వెళ్లరె పాడు
గదలుము దిన శుద్ధి గలుగురే పతిని
ధీర కోపాజ్ఞ ఖత్రిత విగానచంద్ర
తారాబలములు త్రమములు నీకు
నని చెప్పె తోడ చేపి హరి నిర్ధ్యేకులిపి
వనితాసహాయుమై వచ్చిరి నృపులు
నరకమర్దను డంత నాటి వేకువను
వెరవొప్ప సంధ్యాదివిధుల నుష్ఠించి
వివిధ దానంబుల విప్రుల దనిపి
యువతి నేత్రానంద మొప్ప నైచేశి

భూసురాశీర్వాద పుణ్యఘోషమున
భాసిల్ల వెడలి సభావేదియెక్కి
యటు మున్నె వచ్చిన యమసుతు నేయు
పమునృశ్రీత్రాణేయు బలికె నిట్లనుచు
ప~~ద~~ నివడ మన సేనపయినంబు దేశి
కేనితె మ్ము పోదము కురురాజు పురికి
ధృతరాష్ట్ర సూనుల ధృష్టిం   నుము
జతనమై యుండు టసాధుకార్యంబు
కావున చక్రముఖ్యము లున్నైదువులు
రావలె మరి నీ పురాకున్నగాదు
అనిచె పృత్రష్ణ దయ్యావసరంబునకు
జనుదెంచి నిలుచున్న సారథి జూచి
థారక నీ వెంక దడవు గానీక
తేరాయతము చేసి తెమ్మనాకనిన
నతడురతాడారమగు తేరుమీద
చెతురత పన్నగాశన కేతువెత్తి
శాఘనిర్ఘోషమైన శైన్య సుగ్రీవ
మేఘ పుష్పములనరిబలాహకము
ననసె ప్రసువాయుముల నందుబంధించి
పైనర సర్వాయుధంబులు నందునిలిపి
తేరాయితంబని తెలిపి చూపుటయు

శ్రీ ఉద్యోగపర్వము - ద్విపద - శ్రీ

శౌరి దిగ్గన లేచి సంభ్రమంబునను
ఘోరమై మంగళ తూర్యములే మొరయ
నారశోషణముచే నిరుమ్మ వారథము
నంతలో సాత్యకి యంతంబులేని
దంతిరథాశ్వపదాతిగణంబు
గొని వచ్చె గాంచి నగోవిందు డతని
తన రథంబెక్కించి తగు వైభవమున
గదలె వాగధ్వానికడగికై తీఱంప
త్రిదశులు వివశులై దివినుండి జూడ
వారి యిట్లుగదలిన యఖిలపాండవులు
నరథంబులెక్కి సైన్యములతో వచ్చి
విడిదల జోల మెర వెడలు నందాక
కడు వేడ్క నతని దగ్గర గొల్చి పోయి
యుప్లవ్యము కాను వేళ వారి తేరు గదలి
సొంపార సమవర్తిసూను డిట్లనియె
పోవుచున్నాడ వప్పుండరీకాక్ష
యీపాటి యింతకు యెరుగుమా తల్లి
మునిపెయిరుచ్చుటేకేగి కుంతి యీయామకు
మనసులో నొకవంత మాన్పుము గొంత
యేమరక మ్రొక్కులకు యేతెంచునప్పుడు

తామమ్మునను పసెంతయు దప్పు వప్పు
మగుడనేరక రేపు మగుడెనింటికిని
మిగుల సెగలు పసు మిన్నావోదు గాక
కడు పారకొడుకుల గాంచియు గొంతి
పడుగత వేగుసుమండ గావలసె
యిన్నియు మాకు గాయిట్లాచరించి
చెన్నార గాంగిలే శ్వాడు మా విదురు
నాతడక్కడ తంటకాటవి నడుమ
జాతువృత్తము బోకె వయ్యెనసుండు
నని నమస్కరించి నరుగుదెంచెదరు
చనుడిన్ని విధముల సంధించి వత్తు
పాతవ్వసుధర్మంబు యిచట శాంతియును
మతికెక్క వారితో మాటలాడెదను
మీకు పాలిచ్చుట మేలయిన గుణము
యీకురుల్మరణము రెండే నిశ్చయములు
తారింత వినకున్న తమ మీదిపాటు
రారాజునకు వినరా జెప్పి వత్తు
నని జెప్పి పాంథుల నతని వదనాంతి
వినయపూర్వకముగా వీడ్కొల్పి శౌరి
యా పృథ సైన్యశ్రైవ హస్తిపురంబు
తారావగైకొని వేడ్కతో వచ్చి వచ్చి
నొకచోట నారదు నెగిచి మతగస్త్య
ప్రకటించి మరియు తాపసుల పెక్కండ్ర

పుస్తక నామము— ... విషయము— ... నామము— ... కాగితము. తెలుగు లిపి. సంఖ్య 30. అసమగ్రము. శ్రీ

శ్రీమౌన్యగపర్వము - ద్విపద - ఆ ౨

పాదగాంచి తనతేరుభారునడిగ్గి
తదయుక్తముక్తి యుంతర సేమమడిగి
యూరువిన్నవితి శేమకోయనిన
నారాయణునిచూచి నారదుండనియె
కమలాక్షుమీరేగి కారవ్రతోద
సమసంధితయినే యుసంభాషణంబు
నదివినివిధుర ఖేదములు వ్రపులు
పదపడినీతోడ భాషించువిధము
వినవేడ్కద్మైవచ్చి విబుధనింనిచట
తనుగొంటిమనుటయు గరుడవాహనుడు
నావారెకడు వెస్సయ్యమారాక
సావోయుము నాకు సమకూరు జువ్వె
యురథంబు మాదికి యురుగు దెమ్మనిన
వారిజ్ఞాలివారు మారరుగుడు మొదల
నచటనేము మగాన నయ్యెదమనుచు
నుచితయాత్రలజోవనెయ్యనగదలి
తపనుండు గ్రుంకునంతకు గుస్థలము
నపరివారంబుగా స్వారిప్రాపించె
నారాజధాని బాలే పట్టణులంతనలరి
తోరణపజ్జి వేదులగట్టబనిచి
వారికి తోరెదురేగి యూశేర్పదించి
యురుదారతమయుండ్లకతనిబిల్లుటయు
నైన్యమింతయు వచ్చె నమ్మదర్గేషేలు
మాన్యలు మారని మధుసూదనుండు

నాజనపదమునకనతిదూరమున
రాజిల్ల పసప్రనరాతులెత్తించి
పటుతుటిపటలంబుపరగనెత్తించి
ఘటులుదానునునందుపాలెంబువిడిసె
నటువారుముఖ్యమునావార్తయెరిగి
తటుకున మంత్రులదనరరప్పించి
యూరాత్రికిట్లనునాంబికేయుండు
కారవభటులారగంటిపుణ్యంబు
యిప్పటతనకింకయెమికార్యంబు
వచ్చుమన్నాదటవాసుదేవుండు
శ్రీదినేడువిదదలయూతుశస్థలము
వదలకయెదురేగవలయుమీరెల్ల
ధరనాదబారెప్రతీధ్వంజెదురయ్యె
పురముశ్రృంగారింపబుచ్చుడింపొంద
కలిమియొప్పదగానుకలసంతరింప్ర
డలప్రసువిందునకాయత్తపడుడు
నప్పురములుప్రాకస్థలమునగట్టి
చెప్పుడివిడియింతుశ్రీకాంతునందు
ననిచెప్పివిదురునకభిముఖ్యుండగుచు
జనపతియిట్లనుసంభ్రమంబూప్ప
నేనితృశారికినిభవాయవస్త్ర
మానినేభూషణామణిరథావళులు
నలుపెప్పగానన్ననడుగుటుభాగ్య
మనినయుంచుకనప్పియుప్పదురుండు

ఆశ్రమవాసపర్వము- ద్విపద- ఆ ౧

బంధుడనని శౌరి పనిలేకరాడు
సంధికి రానొప్ప శమనజుండనుప
గాదె నియాజ్యంబు గంధమాల్యములు
వనితాంబూలములు ముఖ్యుగాని
శౌరి మీసేతవే సమునాసపడడు
గారవింపుడు బాలకార్యంబు వేళ
వారికి పాండవకార్యము నమ్మనజాలు
కరువేల మణువేల కలకంతు వేల
ననిన జెప్పుండు నయ్యుత్తరంబు బలుక
తనయుండు బంతింబి తండ్రి కిట్లనియె-
నప్పుండు తనయులకతడు సంధాన
మిప్పింపవలెనని యొప్పగాని
ప్రాజనియ్యెడుగాని ప్రాజింతుమనిన
నాజికి పెరబి నల్లదర్మ మానేల
నేనెందు బలబితి నిది మారు వినుడు
మానక వారి బట్టి మనము బంధించి
పోవనీకుండిన బుద్ధిలో పెరబి
రావెరతురు పాండు రాజనందనులు
పాలుబుజ్జేపుడు లేని బాంధిబంధమున
నిలువరు వారిలేక నిఖిల పాండవులు
అప్పుడు బలహీనులైన పాండవులు
జెప్పినయట్లెల్ల జేయుదురైనాను
యిదినిశ్చయంబన్న నిప్పలాశ్చేతి
నెదుగువునాంబికేయుడు ప్రత్యబలికె॥

వారి విష్ణుడి శ్రీవాసుబిత మేనేను
నేరహాత్మ దాత్మైతి నేతిబాలేవిదిబి
పంకజాక్షుని బట్టి బంధింతునంటి
నింకపాపములకు నెలరోయుదువు
సంసారబంధంబు సల్పింపగలడు
కంసారి నేచేత కట్టులబడునె
దూరదర్మపత్రు బంధుందబుమాడ
యేతెరంగున నైన నితడు బాధ్యుండె
వారింపరాని యెవాగర్వ్మషమునను
నారాయణస్మరణము శేయవలెను
ననిప్రధానుల నంబి నాత్మజునని బి
జనపతియారాత్రి జనియలోపలికి
అటనారటివేకువ యాదవాధిపుడు
పటుతరానుష్ఠానపదశుద్ధిబొంది
కరమొప్పతేరెక్కి కదలివప్పుమును
పరుసకుశస్థలవాసులవనిపి
యెలమితోకారమ్ము యెదురుబొతెంబు
పలవస్త్రతతులాసపదకగ్రమనుకు
ధృతరాష్ట్ర దనిబినదేవప్రతాది
బాతుపేదు క్షోనుతు యనిపు బొంగుమును
త్రుతవర్షమాదమిక్కిలి ప్రేమజేశి
యతనితోసల్లాపమాచరింపుమను
ధనధామధామపతాకాభిరామ
ఘనహాస్తిపురముమార్గముజొచ్చివచ్చు

ఆబెర్నగపర్వము - ద్విపద - ఆ ౨

నప్పుడు నవకుంకుమా ద్రోణపుష్పములు
కప్పురంబును దివ్యగంధాక్షతములు
మెడలపైనుండి మృగవిలోచనలు
శ్రీదాంతోన నరుడైన కృష్ణుపై జల్లి
పలికిరి తమలోన పరమమోదమున
పొలతిరో జూచితె పురుషోత్తముని ని
అతివరోయితడె మత్స్యావతారమున
శృతిరక్షణార్థమై సోమకుఁ జంపి
మానినియితడు కూర్మస్వరూపమున
మానుగా ధరియించె మందరాచలము
అతివయీతడె ఘోరహ్యాక్షు మదించి
కుతలంబు వెసనెత్తె క్రోడరూపమున
వెలదయీతండె నృసింహుడై పుట్టి
కలుషాత్ము దైత్యుని జంపె కంభంబు వెడలి
యబలయీతడె వామనావతారమున
ప్రబలుడై బలిబట్టి బంధించె తొల్లి
రాజాస్య జమదగ్నిరాముడైయితడు
రాజుల జంపె నిర్వదియొక్కమారు
రామయీతడు రఘురాముడై పుట్టి
రామకునై చంపె రావణాసురుని
బలరాముడై పుట్టి పద్మాక్షియితడు
హాలముఖంబున ధేనుకాసురుఁ జంపె

ముదితయీతడు కృష్ణమూర్తియై పుట్టి
పదియారువేల గోపస్త్రీలనేలె
కలకంఠియీతడె కలికియై పుట్టి
నెలవుగా ధర్మంబు నిలుపనున్నాడు
ననునంత పురిలోన వారిజూడవచ్చు
జనులపైపైబడి సందడింపుచును
పాయుడొత్తుకుడని పటువేత్రధరులు
ప్రేయు ప్రేయగ నేకె వెట్ట వారించి
సమ్మర్దమందపై చనుతేరిమీద
నెమ్మి కృష్ణుడు వచ్చి నృపు నిల్లుగదిసి
వరరత్నతోరణ ద్వారంబుదూర
కరము మెరయుగ కక్ష్యములు దాటిపోయి
సరసరేఖసంగమహాలయముఁ జొచ్చి
యరథంబు దిగ్గియుండ్యైన వచ్చునపుడు
మున్నాడి చనిశేష్ఠ మఖ్యులాతెరగు
విన్నవించిన భూమివిభుడర్థిలేచి
సదయాత్మ దగు శంఖచక్రాయుధునకు
నెదురుగా వచ్చి వినింపార నతడు
తారవేషరుగ్యచ్చి కౌఁగిట జేర్చి
యారాజసఖులనెయ్యైనగారవించి
యుచ్చేటి వృద్ధులయంతరం జేరిగి

యాచారమునరింపయనుచుభావించి
తగజూచి ధృతరాష్ట్రధరణీశుడంత
తగుపేర్మి మెచ్చి సంతతపుణ్యహితులు
అధినాథుపనుపున వారి నర్ఘ్యపాద్య
మధుపర్కవిధుల సన్మానించిరొప్ప
సంతసప్రతు నాసనాశీనులైన
కుంతినందనశ్రీపౌరకముఖ్యకోలుర
వారియుధర్మజుమాలులబలబంధులకు
పరిరంభనందనపరిపాటిదేర్చి
పతితోడవినయంబు ద్రుజతోడ మెలుప
హితులతో మేలమును గభాషించి
సౌరదినందరకును సుదినంబుదేశి
కురురాజుతంత్రిశెక్రోని వినయమున
విదురునిల గుంతినివేశంబు జూచ్చి
పదపడి పచ్చుద పనిగల దనుచు
నతని సమ్మతమున నబ్బుచు వెడలి
జతనంబుతో కారిచను డెంచు పేరిగి
ముదమున విదురుండు మున్నాడి పోయి
చదురుసుతము యుంతు జలజనాభునకు
నీరాజనంబులు నియతిపాద్యములు
వారిదర్భంబుతో నర్ఘ్యపాద్యములు
ఆసనంబులుబేరలను లేపనములు

వాసనారజములు వరభూషణములు
దంతి తెను రథాశ్వదాసజనంబు
సంతసకరించి సంభ్రమంబొప్ప
సుదతులు దాసను సుతులు నాతనికి
రొడుకేగి కొసివస్త్రయెలమిపూజించి
కుశలంబులడుగ సక్కాలదులన్నియును
విశదంబుగాజెప్పి పెట్టుడైవార
యిష్టకథాగోష్ఠి యుండ కేశవు
విష్టపధరుడుండి విదురు వీక్షించి
మాకుంతి కడకేగి మరి వత్తు నని
మీకు వరాయింట జూపినేడు విందు
విప్రేయుడని చెప్పి విదురుడు నంత
నప్రద్రుధకు డేగియు
సద్భావవారిజాలియాత్మీయ్యసుతుల
తద్దయు దలచి సంతాపభావమున
పత్రికంతప్రదేశముకాంగిలించి
యూత్రంధనమునేయు నత్తవారించి
యు టయుకాంతయు దుకారిగొంతి ౮౩
శారికి తగిన పూజలుచేయబనిచి
ఆవని గద్దియు శాంతనాసనంబొక్కి
ఆత్మైస్య వృత్తి నిట్లని పల్కె నొగ॥
గోపాలవల్లభకుశలమే నీకు

శ్రీ ఉద్యోగపర్వము - ద్విపద - శ్రీ

నా పుత్రు లెల్లయు నన్నారె శేమమున
వెఱఝడిర గరిని బిలజ్ఞులైరి
రాశికెక్కిన వారు రాజ్యంబు గనిరి
యంతటి వారికా యాపరిభావ
మంతయు నాపుణ్యమే మనగలదు
లేను చెప్పినకూడు పాతమని గుడిచి
పానుపులొప్పగా బరగని ద్రించి
కరిబృహ్మతమును మంగళపాఠరవము
లరసి మేల్కొను భోగులకట పాండవులు
నేడు కూరలు దిని నేల నిద్రించి
వాడి మృగంబులు వాపోవవేచి
నిడుములనడవిన నేకాలంబు
పడిరి పాండుడు లేని పాపంబు కతన
నంచితధర్మంబులన్నియు నెలాచి
పాంచాలి యున్నతి పతుల సన్నిధిని
అదినన్నడుకుల యుల్లాశేవించు
మడి వేరుశాయ నమ్మగు వకునేను
పగతురచె పడి పన్నంబునెంతి
వలుగు దపోజ్ఞములాకె పొప్రగాపొంను
వనితకు నాదల్ల వస్త్రంబు లిచ్చి
మును మిడినాలుక ముల్లు విచ్చితివి
నరకవిరోధి తెలెన్నదు వెగునాకు
కురురాజు చెప్పగా కూడెల్లగు దుతు
లేను నను కురు రాజు యుల్పులో పాండు

సానుల మారుగా జూము జూచినను
కనకలేపనతాం ధ్రుకలశమ్మై వాడు
తనయుంత నాత్మ నద్ధము నెంతనేడు
అనఘాత్మ భావయు నఋమంటవాడు
మనకును నాడుటగాడు మాన్యదోర్క్రుడు
విదురుడా క్షుధుధర్మవిదుడందులోన
ఆదిగొంత సంతోషమైయుండు నాకు
యింక ధర్మజు తోడ నేపు సంగ్రామ
మంకురించిన గాని యశము లేదనుము
వారక ఖేము కవ్వడి జూచినాతు
పరసాశ్బంబు పెల యించువనుము
నకులునిస హదేవునా మారుగాంగ
ప్రకటశౌర్యము దాపపొడిగాదనుము
దౌపతి తానై నతలపోశిమాడు
లేపారకత నంబు పాతపుమాకనుము
వారంతలెరుగరు వారికినేపు
కరవత్తుయించినగాంపింపవయ్య
అజ్ఞనుండు తయింప నాకాశవాణి
నిజ్ఞేంను పేదరి నృపకోటి సనియె
అదియెల్ల నిజము శేయుకనేకు బోదు
కదనంబులోవాని గడియింపుమనిన
నేలవనుదుబట్టె నెలతనేయాజ్ఞ

శ్రీ దేవీభాగవతము - ద్విపద - ౭

వాలాయమనిజేయువారు పాండవులు
నీపల్కునకు గాదనెన్ని పాండవులు
ద్రౌపదీకాంతకు ధాత్రైరివారు
విమతత్త్రయిరువారు వెతకుచున్నారు
సుమ ఇచ్చిన దీవెన సుఖమున్నవారు
ధరనీప్రమె సంయుత్రవ తల్లిమారు
గురువాక్యమె నెల్ల కురుపశేయుదునె
పాండవులకు నెప్పి పరులజంపింతు
యరుండమనెన్నదియనియు పరరింపుతులయు
కుంతిగోవిందుని కానియాడుచుండె
సంతకృష్ణుడు వేబియాదేవి సునిచి
ప్రత్యేకదాక్షుసుపశికైదుజాడ
సాత్యకిక్షితివక్ష సవాందుక్షైపోద
దావారికులుపారి ధాత్రరాష్ట్రులకు
నావార్త యెరిగింప సంతకమున్నె
ముత్తెలమే దప్పె మురిపంబుమెరయ
గాత్తగా కురురాజు కొలువున్న తన
వారి సందుతోడ చెప్పని వారి సనుప
సరుతెలిపి వారు సయ్యోధిపదోత్తెపి
కఱ్ఱెలుదాటించి తనతసాపాన
కత్తులసాధమాగంబు వెల్తించి

కురురాజు జూపిన కురురాజుభీష్మ
గురుకర్ణాదులు మిత్రులు గొల్వున వేచి
శారి కారంగి శిగాంచి సభ్యత్రినతని
నారూడిరత్నసి వేద్మసమజేశి
యసుజన్మ సతము సమ్మవేత్మనకు
ననుజన్మయుతముగా నప్పనలిచ్చి
గుణాత్రైత్రనముజేశి కాదర్శయదను
కనాకకారవపతిఘునని ఘశాల్లేము
పద్మనాభుని దిక్కు భక్తి వీక్షింప
పద్మపత్రాక్ష ఘూకపక్ష భోజనము
శేషపల్పునయుల్లిచి స్వాంబుదోప
శాంతపాకంబులశాలుగ్గదింప
నాకడవెరిగి నాగాంకుండు కర్ణ
నల్లన యిట్లను వారి జూడుకుదుప
నెల్లని తలపుపైసున్నాడు యిటు
నాకారగాంబును నదిగెపాఁపెదను
సత్పుకుడు వతవాని నవానెనును
పితాంబరుని జూచి పృథివీశతనయు
డేతెమ్ము కుదుప నాయితముజేసి నది
కడు యత్నమున నవనిగాకాదుకార
కదపఱ్లేసి రికృత నేదునేకు
నెప్పపల్పు నరాకనె సుభోజనము

అశ్వమేధపర్వము - ద్విపద - ఆ. ౧

గావింప నిప్పుడ కడతేరమ్మనిన
వారిబల్కైనె ధాతన్నైవష్టినాధ
కురురాజనేయింటికుడువగారాదు
లేనసవస్త్రనకార్యమాదేఫుకతాలుత
ఫూనిఘూజనమెందుభోరెయుడినవిన
జననాధుడిట్లనుపనదిట్లబలుక
పనిగాకకుడువనఁబ్రతినన్నేల
ధూతమాతృడవెబంధుడవుపూకు
నేతెరంగున లేటికినవిన
వారిబిన్ననగపుతోయుతనివాస్త్రంబు
కరముత్రికతన్నేలికబలింపిపతె
నాపన్నవకున్నెనయాప్రున్నైన
లేంపారబ్లోజనంబిడవలెవిసుము
ఆపనుతెలియగనియాప్రుడవుగాను
ఘూపాలనేయింటభోజనంబేల
వినుముప్రైరులబిత్రివిందుచేసినను
మనసునమ్మకయుండుమతిమంతులకును
పగతునికుడువఖప్పకవానియింటు
తగిథదాగుడువకతప్పింపవలయు
అట్లైనపగవాడవనికదానన్న
యిట్లుబలికితివనిరెంగ్లబట్టుకుము
పాండవద్వేషివైబరగిననేవు
పాండవప్రాణికిపగగాదెనాకు

అరయునేవిదినదుష్పాంస్తమెస్తల్ల
అరగెదవిదురుడివ్వానంబుచెప్పు
అనిచెప్పివారిలేచియతడుతక్సుప
ననుజసమేతుడైవార్యంబుదిగ్గి
గురుముఖ్యమంత్రులుగూడంగవారి
సరసిజనేత్రుమానసదనంబులకును
సరుదెంచిమమ్ముకృతార్థులజేయు
రయుకానుకలిత్తుమనుచుయునిలిచి
సరసిజాక్షుడువారిబాలకానుకలు
వారనితిపొందనిపొందొందనిలిపి
రథమెక్కియింటికిరాదిరుండు
ప్రతితసంతోషుడైభార్యలుదాను
వారిదోటానిపోయిసపరివారముగ
వారుతోయుములమజ్జనముపనాబ
వెనవతురంతసవిస్తరంబైన
పసిడికూటములోనవజ్రిగానునిచి
రత్నదీపంబులురత్నపాత్రములు
యుత్నంబుతోబెట్టియుడుతుమారులకు
కలవంటకములుశాకములుపాయసము
ఫలములుమంచిసూపములభూపములు
పడియంబులుక్షైరవరుగులపడము
పడిదములైపచ్చళ్ళుపానకంబులును

D.975
B 382

తాయలుకలుప్రులుకజ్జంబులారు
గాంచులువడలాడిగాగవర్తింప
నవిరళపాతులతోవారింయారగించి
భువనభాజనమ్మైనభోజ్జనిండింప
నాయడదిదురుదువాస్త్రైదకవులు
వేయించివారికితాంబూలంబులిచ్చి
మేలుపైనబంగారుమెడపైనునిచె
ప్రలుగుచంద~~ము~~నముకప్రూరంబునలది
తాలగళబాహురాందోశనంబులకు
సెలతలబాలించిసెరిగొల్లియుండె
కవినటపాఠకగాయకాద్రిప్రులు
వివిధవిద్యలవారువెసగానవచ్చి
వెరవొప్పతమతమవిద్యలుజ్జూప
నురలాఘతములందునుండునావేళ
వారియెల్లవిశ్వరూపాకృతిజ్జూప
పరగరావవేమాతుపన్నిద్దరకును ౭౬
అనిమోడుబాయికనరయువెదుకుతుకు
జనసల్లరవిశ్రాంతెచరవాస్త్రైలగెన
తనుబట్టుజ్జూచినదాయులమోద
పనివడనిట్లెరబారునచ్యుతుడు
అనిమాపిచెప్పినయట్లెరసంజి
గనుపట్టెనరుణపంకజనిభవాద్యంయ

వారివచ్చియునుసంధినమరకపోవ
పురములుతలచిభూపాలుఖులాత్మనిట్లు
విస్తభోప్రభురనిచెప్పినయట్లు
ప్రసన్ననసన్నాగపంకజవికాశంబు
వారియెల్లనగరికినరుగుమోవిధి
పురకాంతినులుచల్లపుష్పధూతముల
సంబరమిట్లుండునని చెప్పినట్లు
పంచిచుక్కలుతోచెబవాయుభంగిమింతు
తినమెల్లదరులధాత్రికేపాముపాలై
యినుడుగ్రంకపలంగిలేయుతెంచెననగ.
జోలితప్రణిదేపత్కృతదివ్యరూప
మాలికాప్తవితానమంజసాపాన
కుంకుమాగరుదీప్తకువలయవాస్త
సంకేళాకబాలికాస్వరశంప్రశాల
తగువారంసతూలికాతల్పంబునందు
సుగుణుండునిద్రవెసుఖిమున్నయంత
నమృతంబుదాప్రభోనఙ్జింనుపైకటి
యమరేంద్రసతమిటితఘుటిమ్మైననగ
తూచికుత్తుకకోడిగుంయుతముస్నై
తోచెవెగురుచుక్కతూప్రదికసనసు
సంధిచిటకుశారిచనుదెంచినింత

ఆశ్రమవాసపర్వము - ద్విపద - ఆ. ౧

సంధిల్లు రణమున సకలపార్థివులకు
నానసంబులు విష్ణు సన్నుతులన
కానసంబులు విప్రకములాంకరముల
వివాహగావాహనుడింతు వేంపేశినాడు
మహామనలకు నెల్ల పెసామిలనుసు
క్రమమొప్పభాషింపు గతి వివాంగములు
గసములు పల్లగ జాలపై గాండులు వెడలి
బడబాగ్ని బడకుండ పేర్చి బంగారు
కడపమిందికి నెత్తి కలశాష్టిసుంది
యనయు తుంకుమయుసలు పులుపార
పనజాప్త బింబంబు వారిధి వెడలి
నేతెరంగున వేగ నిందిరాధిభుడు
సాతుడు బోధింప సుముఖుడై తెలిసి
యపుడు సంధ్యా కృత్యములెల్ల దీర్చి
యొప్పుగా భాషించి యుండె నంతటను
ఆంత దుర్యోధనుండధిపతి యాజ్ఞ
ఆంతంత కన్నార్ధులలరుదేరగ దవి
విదురునింటికి వచ్చి విష్ణునిగాంచి
హృదయంబు గానరానెలమి వాటించి
మాతం డ్రియాస్నాన మంటపంబునకు

నేతెంచె నపుడు లక్ష్మీశుండు లేచి
యాదవకురువీరులర్థితో గొలువ
నాదటరథమెక్కి యత్యైభవమున
శకునినాగాంకదుశ్శాసనకర్ణ
లోకవంత రాష్ట్రవమహాత్ములియు
సెకతేరుతగనెక్కి యుభయపార్శ్వముల
సకలసేనాధ్యక్షులను దేరగ దవి
నలుగడ గరుడ చిహ్నములు దూగాడ
వెలయ పౌరులకెల్ల వేడ్క యొసగుచును
రాజీవనేత్రుండు రాజమార్గమున
రాజిల్లు గతి వచ్చి రాజిలు జాల్పై
యురరద మొయ్యన డిగ్గి యనుజన్మ విదుర
కరములు తన రెండు కరములనాది
నత్తరకర్ణుండు నాగకేతనుడు
జడిగొన్న సంధడి జడియు మ్రొయుచును
ధృతరాష్ట్రు జూపి మిత్రముల పేరమున
యుతనిదాను నిచిన యుంతలో పలను
నారదాదులు మునినాథుల ప్రముని
చెరువగానవచ్చిన శౌరి లేచి
వారల జూపి దేవ ప్రతుబలికె
వేరికెదెపింపు విహితాసనములు
మనల జూడగ వచ్చి మాన్యులిట్లుండ

ఆశ్రమపర్వము - ద్విపద - ఆ ౧

మనకు కానుకందుట మర్యాదగాదు
అర్ఘ్యపాద్యములకు నాయత్తపరచు
అర్ఘ్యాలు విదురులాశ్కారారాఘ్యులకును
పరిచారకులలెల్ల బాగెరదేయు
గురురత్నపీఠంబులోలి వెయింప
అందు కృతాసనులగు మునీశ్వరుల
సంతంబు పూజించి పార్థుభావమున
అంతకారకులెల్ల నమ్మహాత్మునకు
సంతోషమున మ్రొక్కి సమ్మతిబడసి
వారిపార్శ్వమున నప్పుడాశీనులైన
వారి వలపటనుండె నటు కృతవర్మ
యుయుత్సుదాపల నుండె సాత్యకియు
వెరపుతో విదురుండు వెనకగూర్చుండె
నెకపీఠమున దుర్యోధనకర్ణ
లాక్షణ గూర్చుండి రోదశ్లూరాయు
కడుమంచి పీఠిపై గాంధారరాజు
కొడుకుల నడుమగా గూర్చుండె మంచి
కలువలవిందు చుక్కలలోన నొప్పు
చెలువున నృపులలో శ్రీకృష్ణుడొప్పె
అందరు వారి కన్నులార జూచుచును

సంతతి మాతల జరపి తేమియును
ఆయిదశారికిమెఘాటోపరవము
నేయుచుపరికెడైచి త్రవీర్యనిచె
ధృతరాష్ట్రనృపతి ప్రవేణుడవు
చతురత సోమవంశప్రదీపుడవు
సతయుచిత్తులకు సుసాధువృత్తులకు
మొదలిల్లునేయిల్లామాహాంబుగలదు
వినుము నేఁ దునె నాప్తంబు దెప్ప
బానినమ్మితిగానపారాడుగాక
విను మునీశుల మునీ వెనకనే వ్రుసు
చెనటిదుష్కీర్తి పోచినవారువేరు
యిప్పుడు నీ సానువిటు పాండుసుతుల
రప్పింపరవనియ ధర్మంబు దానేరు
యాసపోయినవారినెరుగరుగాని
లోకులు మరి నిన్ను లోభాత్మ దండ్రి ౮౫
యిదినెట్టుకానినీకుయిపింపవచ్చు
మదిని పేక్షింపకు మనుజేంద్ర తగదు
పొసగ పాండునిచేత బొందిన మేలు
వెసబాటనెలపై విత్తుగానీకు
ఆతని కడిమిగదా యింత విరివి
భూతలంబిప్పైరాబాలెడునీకు

రణముఖంబున సర్వరాధలంపతుము
రణములోనసఘయింప్ర రాడుపాండవుల
నరఖాజనులనైన నరుడుమదిఁగాంచు
నరపథంబతనికే నెన్నగ నెంత గలదు
ఘోరతపములిట్లు బాపనగర్వమున
ఘోరాడిపడుతు మాన్నుము మాన్ప వచ్చు
పాథుఁలపాండుభూపతి పరోక్షమున
సర్వధా చేసి రాజ్యము విజ్ఞాపి
నేడింతనే యిటు నేతయెవారి
ఘోడిగా రపింపఘూమి యిపింప
ఘూపాల నేతోద పుత్రులు వినగ
నాపాండు పుత్రులిట్లని పలుకు మనిరి
వనవాసమజ్ఞాతవాసయుక్తముగ
పైనరించిపుత్తి ముర్వరయెరుగ
తపులెన్నెన్ని పులెన్నిదానాన్యజ్ఞమున్ను
రప్పించి ధరసర్వరాజ్యమీవగుచు
వావిరిగురువృద్ధవము మాకుదాన
కాపున దమతోడ కలవాంప మెఘుడు
రెయింపత్తెశనరయోత్తరిపాండవులనక
యింతదుమాభాగ మిఘ్నుపరెుష్టు
మా దాసునిర్గలబిత్తునైన
పేయాలకురురాజు విదురునాగ్రజుము

ఆ వివిప్పి రప్పనిరచియువిప్పితిని
విసెమునుచెప్పిన విధయుత్తముంబు
మతము మాత్సర్యంబు మానిపాండవులకు
మతము జెశి తనైన మాతించువారు
తమపాలువప్పిన ధాత్రియేలుదును
పిమ్మితేత్రిఁలాభ సమ్మతులజేరియుదురు
ముప్పనిం త్రు ప్రత్తమున సుంది వారు
జనంబునెదము గాజని నాల్గదేసల
నరులవెగొన్నరాజ్యంబులు మీరు
విరివితోదుతపోళ్లవిదనాదినారు
యేనుస్నపోవానినెల్లరారాజు
ఘానిజూదము నెపంబున నాడుతెనత
రాజూదమున ద్రుపదాత్మజ పట్టి
రాజరాజిట్లు చేరలు దోచుకొనదె
యిదియెవింపారుప మిదియె మీనేర్ప
వదినెవ్వరిదో ధర్మజుదోఁపైగాక
యీశాత్త్రై నే వ్రియనుమతించితివి
మాచినరిట్లు వచ్చునే మీదపనులు
ఆ వివేకమున నారికట్లాయుపాయ
ఆ వనీశవారినెల్లైన కాపాడు

శ్రీ మోక్షగపర్వము - ద్విపద - శ్రీ

మెలమి పాండవులిష్టుడే పురునిన్నా
కాలిచియుండెద మనిగోరియున్నారు
రండని పిలుతు నో రణబుద్ధిగదలి ౪౮
రండని పిలుతు నో రాజేంద్రయని న
జనులెల్ల కన్నార హాయనంగ్తైన
వనజాక్షు పలుకుల వలన వారుష్కించి
మేము యనవత నరేంద్రుడున్నంత
జామదగ్న్యుడు బలైసర్వకేతిసుని
యువని దంభోద్భవుండనరాజుమెల్లి
యువగాఢభావావీర్యము నగర్వించి
గంధమాదనశైలత:థరంబునను
గంధసింధురకోటికలితమైపోయి
శ్రీచోటనరుని నారాయణామోని
మాంచితయుద్ధమునకు శూరుడై పిలువ
పిలిచిననరుడుకోపించి దర్భలను
వలకెలకబట్టించి పరుసమంత్రించి
దంభోద్భవుని మీదతనరవైపుటయు
కుంభినిప్రైవాడుకూలె గావునను
నాటినరుండును నారాయణుండు
సేవమాత్రమునను నిను గెల్వలేరె
తనలావు లెదిరి సత్యము నమ్మిగాదె

ననినెయపవెనని యాండాదచెప్ప
కారవేశ్వరు జూచి కణ్వుండు వలికె
యోరతికుచితపాయితివౌసముకలి
విన బడు యతిశేవవినుమాతలికి
శ్రీనపూత్మగుణాసేనియనుపుత్రి గలదు
ఆపుత్రిపెండ్లి వేళయమునెపూపరకు
తీపుపుట్టింపునా   సారథియు
త్రరతే జుట్టై   యు
వానిక్కెదన వరుసతానరసి
పాతాళమునకేగి ఫణికుమారకుని
మాతాత్రసన్నిభు సుముఖు నాలదించ
సురసూతిబలికె నాసుముఖుని తాత
సురరాజపురివీడు జారరాదు వినుము
పిలనితంత్రి పథించి వినతాసుతుండు
మానక వీనినమథియింతుననుచు
వెదకుచున్నాడె నువిడువలెననిన
త్రిదివసారథి చెప్పె తెమలకుతాత
వారిచేతవినికి నభయమిప్పింతు
నరుడెందు మారనినటు గొనిపోయి
యూపాంపరేని దానవ్యతేంద్రులకు

ఖ్యాపయుత్తరగుభాసురశీలచెప్ప
వారికరుణించిరయ్యవలారిచేత
సురగేంద్రసతిచిరాయుష్యుజేయించి
సప్పళ్వైరికిదానుసాలియునంత
సప్పిరంబెమాతలినపాంకినాత్మజను
వైనతేయుడువైరివధమువేతపుడు
తనికిపయాలంబుదేవేంద్రదనుజ
శ్రీపతియుతుడైనజిష్ణుసన్నిధికి
వేవోయికోపింపవెరచివానవుడు
వారియింతసేయించెనంతయెనెరుగ
కరుణించియాతప్పుగావవెయనిన
అదివేదవినకగర్వాతిరేకమున
త్రిదశేంద్రనకువైనతేయుడిట్లనియె
నిన్ననేతమ్మునినిఖిలలోకములు
రొన్నిసెప్పగనేలకానరెక్కదాల్చ
నీకుమాడుకానిపోకనిలిపితినిన్న
నాతూడుసెకిట్లునాయుమాశేయు
సూపింపమవానుండనోడినాడైన
యూవోరశక్తినియపారసాతలము
వెసజూన్చియుండనవైరపెల్లజరపి

తెసగశగిటకుదిద్దైరసెప్పదపు
వతరుశిన్నియుమానివనజాక్షుతోద
కదనంబునకుపత్తుగాకన్నశారి
యుగునంతలావులేదనరాదువేకు
జగములమముపావజాలుదువేపు
నివిపాదనాశ్కలునిలుపునన్నాద
ఘూమిగూలకవపాంపముబాలుననుచు
నవలీలయుతనిపైపాస్తంబుబాచి
నవిడినంతయుమెసనిపురతాక్ష్యుండు
నదరుసుతనగర్వమంతయువదలి
చదికిలబడిపోనసత్వుడైయరచి
తటతటరెక్కలుతాటించుకొనుచు
అటుయిటుచెనగుచునారెకలుదిగిచి
శ్రీకృష్ణదతనిసంచితకృపాదృష్టి
వేకానియనిచెనెక్కితినాతదలరె
కావుననేదేవకంటకవైరి
భావింపగర్వాంధుబట్టివధించు
అదినేవెరిగియాయుషివైకవంత్స
కొదలేనిశక్తితోగొలువమేలనిన
రారాజుజూచినారదుడిట్టులనియె
నారచితుడవేపువపలత్వముడుగు
చలముమానుముశౌరిసఖ్యుడివిసము
మెలపుతోపాండుకులమాదియాగ్రహము

ఉద్యోగపర్వము - ద్విపద - ఆ ౨

విడువకయున్నను విసముగాలపుడు
బడిసపాటులు వచ్చు బహుభంగి నీకు
గాలపుడను హాని కానికు వలన
సాలివిద్యలు నేర్చి యెక్కసాడతని
గురుపూజ నాచేత గొనుడు మీరనిన
గురుడు శిష్యుని జూచి కోమరొప్పబలికె
పుత్రక నీవె యుపూజనెనెల్ల
చిత్రంబుగా నన్ను సేవించితనిన
గాలవుడ తిగాదు గావింతుపూజ
వాలాయమును గాన వలయు మీరనిన
నర్తైన నేపు నేయుగ సొంపితేని
నస్లాకనెక్క విన్నరముల్లా పలను
కవిప్పురమెక వెళ్ళిగ లిగిప్పితాంగ
మెప్పైన వెసమ సూరుత్తమాశ్వములు
తెమ్మనాతనుడు ధాత్రీభాగమెల్లా
యిమ్ముల వెదకి తానెంతయు దస్సి
రెంప్రుటగానక యేమ్ము బోగరుడు
దప్రుటికై తెంచి యుతని మూరాబ్చి
యమలోం త్ర పురిగాని యట్టియశ్వములు
సమకూరవంతు రాజాలకేయనును
నెడబాటుగలపోని నురుపతూవీధి
తదయతగొనివియన్నవికేగెనతడు

పలువన్నెలువనోపకమాలధాత్రి
పలుగురెంతాకమవాకుభూధరంబెక్కి
యానిత్యక్కతతెంచియవనికిదిగ్గి
పేతాని నిఘార్గ్యతమదిలోననగుచు
నాయతితోడయుయాతియున్నెదకు
పోయికార్యంబుచెప్పుటయునారాజు
తనకట్టిమరగరత్నంబులులేమి
తనయమాధవయునుదానిరప్పించి
పదినిట్టివాయముతెప్పనిపేటనుండె
తదయకమెకలక్షుతాకవాదిష్ము
యిాలేమకమననియిచ్చినగరుడి
గాలవుతోడనకన్యదోకానుము
తగనయోధ్యేశునుధన్వనిగాంచి
మగువజూపుటయునమ్మనుజేశుడలరి
యినూరుతురగంబులేలక్షణముల
నన్నవినాపేటమన్నయిమూరు
గానిపామ్ము వలశ్రీనగామ్మనాకిచ్చి
కానిపొవ్వనాపత్రుతులవల్లభుండు
పెలియనేతనికినిచ్చినశేషవారులు
కలుగునకోయనికడువిచారించి
నిన్నబూంధిరయుధరణీనాథజేని
కన్నెరికముచెడకయేనిల్పుగాక

కావున పుత్రుడు గలుగునంతాక
భావింపనిది నీకుపత్నియైయుండి
వెనకమాశ్వంతుసె వెసవమ్మునను
మునుప్రగాఢి ప్పియు వ్ముదిత రాజునకు
యిచ్చిను ద్రంబులన్నియు గైకొనుము
నబ్భ్రుటునన్నాగో నవసువ
వసువసుపుత్రు నవ్వాప్మాత్రియందు
వెసగాంచి మునికి నివ్వెలది నిప్పించె
ఆతడంత యిట్లైన వారలెల్ల గలుగు
గతభీతి జనమని గరుడుడే తోల్పి
ఆటపోయి కాశీశుడగు దివోదాసు
నతుభీజపుర నాథున్నాశనవరుని
క్రమమొప్ప గతితోంటి గతికాంత నిచ్చి
ఆమరవి నమ్మాశ్వ వాయముల గొనియె
వనితాశ్వ ప్రులు ప్రవర్ణన శిలుల
తనయుల గాంచి యుత్తరలాక్షిసె నగ
గాలవముని యంతకదము నిండుటకు
గాలిచెపడునట్లు గాసర్వదిరిగి
తొరిక్రింపనేరక దుఖ్ఖింపుచుండ
గరుడి గ్రమ్మర వచ్చి గాలవుదేర్చి
యింకనే క్రద గల్గునేలాగు వారలు

శంకింపక ప్రవిశ్వామిత్రు గదిసి
సుతలీల నారూరు నూరుగుర్రములు
నతనికి సెనగుమారుబలతో గూడ
గాశుతు దనుపుత్రు గాంచి నిశ్శేవ
రాశికి నెక్కింపు రమ్మని పోయి
గురునకు శిష్యుని కామరొప్పు జూపి
వారల నిప్పించి యయ్యతి పనిప్పించి
యేకార్యమునెరుంగదే చిన్నవడుగు
నీకునొర్వక పోదునఖిలజ్ఞ వినుము
జవనాశ్వములు వాలిహాలనికడమ
యువతి గైకొమ్ము పుత్రోత్పత్తికనిన
కరుణానమ్ముని యింతి గైకొనియుండు
వారకీతేజున పుష్టకుతను పుత్రుగాంచి
ఆతివెనంపిన బూరెమెన దిదివంబునకు
పాంతమతి తాత్పర్యండునేగె నవ్వలమను
తాపున పెత్తలుగాద న్నతోవ
వేవిడువనివాడు విసుపుర్నేరతి
పెన్నని మాటలు విసుము మేలనిన
తన్నగానతనచ్చిన కారప్రండనియె
పైంమునులార మొరొత్తి చెప్పకుడు
మాపుతంచెరుగరు మరివేరెగలదు
ఆరులుచ్చేకరులని యనిమానియింక

శ్రీ ఉద్యోగపర్వము - ద్విపద - ఆ ౨

దిరుగ నేవిధమున దేవశక్తికిని
నారాయణుం డయ్యె నరుఁ డయ్యెఁ జూడుము
నారములరయ మర్త్యు జయమయ్యె వెరువ
వినిన నచ్యుతుఁ బట్టె నాంజనేయుండు
వినఁ జెప్పు మావంటి వనికి నెవ్వ
రేమను విదురుండ యా సంజయుండు
వీని దుర్భాషల వేగుదు మనిన
నారికారర ప్రబట్టె సపొర్జుంక నెవ్వ
వీరమండలమెల వేశితజ్ఞె నతిని
ధృతరాష్ట్రు వెరపెల్ల దీరు శ్రీజేరు
శ్రీతిక్షత్రమహామతులాతింపవల్లె
శ్రీకార్ష్ణము వదిన్నయుత్సరాధేయు
కాకవమాటలు వింటె కార్యధారల
యింకరాత్ములు నిన్ను నలయింపగాని
శోధంత విద్య ఫల్గుణుఫాటి వారె
యిప్పుల నాజిష్ణు కృష్ణాపులకు
వట్టినగతరాడు వడినెనెపుప్పు
నేత జప్పు శేనలన్నియు జ్జేమశేను
శేతులానినికిలే పుశెం దాడునప్పుడు
నవాశేపు నకునైన సాతిమాయుందు
మపాతుసైన్నిజా పుమావేలుమడిచి
నీపరిచినపాట్లునెరి సెరాన్మిరయుండ

నాపాండుసుతుల నెలాపిలి ల్లుకొనవు
యిరువురుగూడి మారేడు దేవులను
వరుసనాడించి నప్పై భవంబెల్లె
పాండవులకు నీవు పాలిచ్చునంత
మండప్పై దారుణావమాను గస్తైరాదె
రారాజు ధృతరాష్ట్రరాజును గొల్చి
మారువారును గొల్చె మెలగమెలగును
ననుబోటు జేష్టుండదియ్య వాకేతుబలికె
వినవచ్చె నన్న విమల వాక్యములు
గావకాని మనవిందు గోవిందుడిందు
వసుదేవునకు ధరియ పత్త్రములరత్తుంప
యితని మాటకు దాటి తేని మాతంత్రి
సుతనాంత ధననాశ శోకార్ష్టిమునుగు
తెదెవ్వ దానరింపు కృపాజునసులకు
విదక జముపోర్లవిడియు నామారోఖా
నేరయుక్తనితిగా గస్సుపుల పెత్తుంత్రు
నాయోధనాగ్నిలా నడుతురెయునివ
కురురాజు నేత్త్రించి గురుడెట్టులనియె
తరముగా దెట్టి యుద్ధము మానుమయ్యా
దొరలును గురులు నాప్తులు తోడి నృపులు
పరమహితంబు చెప్పగ నేను వినవ

ఆశ్వమేధపర్వము - ద్విపద. ఆ ౧

కరుకటపుటేమి మెరుంగనిలాప్రనీకు
ఎటులుండినను దెంచు నీవెఱుఁగ్గమునను
ఘనుని స్వర్గెలిచిన గంధర్వు గెలిచె
మనశ్రీదినెరుగవే మనుజేంద్రులెరువిన
నాంచికే లెయుఁడు బలైనప్పుడు నందనుని
శ్రీంబుజాక్షుని శైవమని గొల్చుమేలు
[illegible]ాశదక్షుపగాడు వడిధర్మజునకు
భాసిల్ల నరజాని బ్రదుకు నుత్తమము
పాతచిత్రవేంయంతయురుగవె ప్రొత్రు
మతిమంతు పలుకేల మరివినవనిన
మరియుధానికి శ్రీజామందారికనియు
లరి మురరెత్తియుట్లైనవె ఫ్ఫిరఫ్ఫుడు
యేవంక నేచిత్త మెరుగకముగాక
నేవు ధర్మజుజేరి నెమ్మెయుక్తినను
నతడు సంతుష్టాత్ముడై రాగిలించి
ధృతి నంత నంమారుతియుగాగలించు
నర్జునమాద్రేయులర్థిఁ మ్రొక్కుదురు
నిజరశ్వరుఁడైన నినుబోలదప్పుడు
వినవయ్యకారవపెద్రవిగాక
జనుల సంతోషంబు హామాన్యపెట్లు
యావచ్చియున్న భూమీశులనెల్ల

చూచి వసంపినవారు పురములకేగి
సుఖముఖంబులు జూచి ముదితులు వారు
సుఖమందు రది నీకు సుకృతంబు గాదె
యనవిని కురురాజు వారి జూచి పలికె
ప్రవరపాండవులను బాధింపుడిట్లు
యేనరెన్నడు తప్పయేమి భాగ్యంబొ
మీసోదరకెంతయు మైత్రనమైత్రి
యున్నతి సతిశిరలూపించిరనుచు
యుత్థాధుర్మైరి వారిశోనే సొసెపుమ
వారిషేనాదకవనిత గోల్పదత
గాసిల్లకూరక గలదె జూదములు
కాపున నీవు యుక్తడివారలట్ల
నీవునుదూరక నిజముజింతుంప్ర
తాపిత్రపత్రిన తద్ధమెలయ్యె
షోరాజశేనియులగుజాముర రాజులకు
యేనింక వెరబిన ట్లెధర్మజునకు
భూనిమ్రొక్కగ సోప భూమికెల్లాగని
షెదరి నజాలు యింద్రసక్తైన మ్రొక్క
కరపట భూమిభాగంబెసకొల్లష్ట
నసుచిన్నగాజ్ఞేశి నాతంశ్రీతముకు.
వెనకకుపాలుగా విధిచె జోనిమ్ము

ఆదిపర్వము - ద్విపద - ఆ ౨

ఆదటనేదుశ్శహస్తిసత్వమున
సాదిమోపినయుంతటేటుదానీను
ఘోరాదివధసేతబాలిశసనాకు
పేరుకీర్తియుగల్గెధరయుస్వర్గమును
వెరపించివెఱ్ఱిద్రిప్పింపకుండవిన
నరుదారగోపించివారివానికవియ
పొంలెకెదునేవునాప్తులునాపెలోన
తలకకుమరిరెండుదప్పిపోర్వైదని
వైగిపాండవులకుకేదావరించినట్టి
జగతీశనేయుండుసత్యమెక్కడిది
విషధిలోడీలోచియువిషముబెట్టియును
విషధరంబులసెరుచేడిజూపియును
లక్కయిల్లగాల్చియులక్కెజేసెనయు
పెక్కురీతులభంగపెట్టితివారు
వారిన్నియునుసోర్చివసుధరక్షింప
నేరతిగాదనియూప్రోవ్వకేక
బాదమాయప్రజూదమునవారిగెలిచి
యూదేవినేడ్పించియూసభనును
కొప్పిమాటలునెప్పుగొందులాడితివి
విప్రవరలుగతవరలున్నారు

ఆతియుపాండవులాటేరుదారయెదుర
కుడురుగావారిపైగాడిమెలెన్నుకును
వుండుటతగదువారుగ్రహవాసులు
రండనిపిలిపించిరాజ్యమిమ్మనిన
నాపట్టులకునుగ్రహైనరారాజు
నేపొరయుగరాజుపాతముగాబలికె
నన్నింకవనివటమెంతయునమ్మియుండు
నిన్నింకఘోరవెల్లనెలవణబుద్ధికి
రెచ్చించిరెప్పింపనున్నవారనిన
అప్పుడువేచియుబుద్ధిబుద్ధాలక
బాలియునకకొబ్బెండుబాగయెత్తుదును
బాలియునశకునియుబూరుయెనవైనక
మరికొంతకికిడునుబనాయకులు
పెరబెనాసన్నిధంబుపెరబెలాకములు
అందరున్నిక్కిగినుపతిదూరముని
సందడింప్రహుదిల్వసందేహమొదవి
గాంగేయుడిట్లనుకపలాడువని
క్షంగిరెమెమ్మెగానబడదుబెంతించిప
తానేలవారయనిందరునేలజనరి
యూనేనుడుంతుటకేమికారణము

ఆశ్రమవాసపర్వము - ద్విపద - ఆ౧

లేమిముఖ్యులనబట్టెయాదరాగ్రహరుడు
భూమిశుకదుపునపుష్టిగాపొనను
నావిదిశ్లోపించెనగధారిబతికె
నేవేనినూర్చుటయెదికొత్తగాదు
కన్నతంఢ్రికిమారికంసుదిత్లైన
మున్నుచంపితివంశముసువిస్తరిల్ల
దుశ్శాసనాదులదూషించిచంపి
నిశ్శంకనేలియుదువైరిభారతులకు
కులమెల్లనొకనికిశూలనేలనిన
తలగుబుల్లోతిశోకారవ్మలతంత్రి
విదురుడైగాంధారివేగరపించి
చదురొప్పనాయింతిసమగద్దినునిచి
మగువనోచనలయుండుమామాటవినక
పగవానివలెశోయిపల్లిపున్నాడు
భుజగతల్పుండుభూభుజులెల్లవినగ
భుజగేతననెప్పుభూథింపువనిన
మతితయునృపామూబ్భునిజలుప
విదురునిచిత్రరవిదురుండుబోయి
శకునెరయుదానుసవ్వనేకతమున
నెంకరితిపాలదికంబిడెయునరదొద్దేర

నతదుకనాన్నాదులనబట్టుటసునిచి
మతిలోనసకొపాగ్నిమండుచుండగను
చనుదెంచితనయుడాసద్ధ్వనంబునందు
వనజాక్షుజూచకవరుసనునంత
గాంధారివానికిదగారవమున
సంధితాత్యముసర్వసమ్మతంబనియు
పాండవులత్యంతబలవంతులనియు
పుండరీకాక్షునిబుద్ధిమేలనియు
కులమునిల్పుటనెకుగుణాత్యత్యమనియు
పలుతెరంగులబుద్ధిప్రకటించవాడు
చెవికినాపూటుఖముమబద్దుఘుటియు
తివిరిత్రమ్మరజేచితెంపుమ్మెపోయి
కన్నాదియోధలకలకియిల్లనియె
దున్నయంబులుశారిధోరణికనువాడు
తాకంపుజంపుటతలపుచున్నాడు
లాగకనసుబత్తిలాగుచున్నాడు
వలమదెంపకవారుశారిబట్టుటకు
తలపదురురుగాకతడవేలయనిన
నాకడతెరిగిసాత్యకిప్రతవర్మ
నేకాంతమునబత్తైనిదెమాడుచిడు
దాపోదరునిబట్టదలపుచున్నాడు

శ్రీ పెద్దగపద్యము - ప్రథమ - ఆ ౧

భూమిపాలుర వెల్లబాటుచున్నారు
మనలకెన్నెవంక మనసేన గాంచి
పసిడి పవాళిటపదిలమ్మైయుండు
మనిపెట్టియనిచితామజ్జనాభునకు
గనుసన్నచే శియరాకార్యంబుదెలిపి
తాలువెల్లనప్రభుసంక్షోభింపబలికె
తులవయుంతటపనిపోదగినాడకేటి
వెలా శ్రీమునప్రా   చెనినాడు
వెలతెంగునననిగ్గుచిక్కినవాడు
యాపాత్రిబడబాగ్గియుంకినవాడు
శ్రీవిష్ణుమరికదాచిక్కింపువాడు
పాతుపలిఫ్టేతపాత్రైనపని
నర్తికిపుడునన్నావాటకుతికి
పదుకూరాపిడిమెల్లవిభునితోచెప్ప
మదిలోననట్లుమద్దైమనుజనాయకుడు
విదురుచెనంతనుపేగరప్పించి
మదిమెప్పబలుకుమహాపుత్రంబునను
ప్రాక్రిపారిజాచియుగాత్రుమైబలికె
కురుకులాధమమాటుకానకోరినిన్న
దేనెంచిపడ్డితనిబల్లిచికనుచు

ప్రాణితపడింపభూరిగర్వమున
బహుపరందాంతముబంపవైరియసుమ
నష్టవాసమద్దెయనతనిపాలముని
సరసిజగర్భుండుసన్నిధియుండ్యో
సురమునినేశానుడుదయించిమించె
భగులునననగ్గలుబాడమెనేత్రముల
మొగముభవానియుముఖగంధ్వారంబు
బాలశనిపవ్వరటప్రురువాతయములు
వలపటదాచికివరుడోద్ధపతులు
ఆశ్వినులాంధితత్వలగ్రుభాగమున
విశ్వులువసువులువెనకయొప్పదిరి
రుద్రులుబవారుఖేచరులుకేరడమున
కాంత్రవేలయులుపాదకములపేరముల
బలుడుపాండవులుతప్పకభుజములాన
పిలయిసూర్యులునాభిపదివెల్పదిరి 76
యదలయునైవిష్ణిచైజాంధకవరు
లుదయించిరింపారలియూరుభాగమున
నప్పుడుసాధ్యచకారాతిశస్త్రములు
నైవ్వారబవారుబావరుయుగములయందు
రూఢికన్నంబులరోమకూపముల
బాడఖచేకరప్రబలుప్పతిల్లె

నేఁడు గాండ్పులు వీవె నిల రావె మురిక
లోఁదక యొకమాఱు తంయుర్వి భేదించె
నాపవాఁ మూర్తికి నందరు వెఱచి
యాఁ మిలతా ద్రష్టులై భ్రాంతచిత్తులైన
శారియుఁ ద్రోణ సంజయ భీష్మ విదుర
నారదాదులకు రుజో దృష్టి జూచి
వెలువగు దివ్యదృష్టియు ప్రసాదింప
పులకించి వారు సాంప్రగమూను నెదను
సుర దుందుభులు మ్రోసె సురసుమవృష్టి
గురిసె గంధర్వులు గాని యాడిరతని
కరము ధీరత నప్పు కలకలంబెల్ల
వారి మహాత్త్వంబని యాంచికెయుడు
ఘన భక్తి దనరెండు కరములు మొగిచి
తను ప్రశంసింప దైత్యధ్వంసి బలికె
సర్వజ్ఞ సర్వేశ సర్వభూతాత్మ
సర్వవిజ్ఞాన భాజన దేవ శరణు
కలుషదైత్య నిజంపి కావవే యనిన
చెలగి ప్రేమల్లెదుగాంచిన దేవశరణు
చక్రితి మకరంబుచే గాపుమనిన
యక్రూరగాచిన వారిదేవశరణు

పాలితాఖిల దైత్యవార మిత్రకపట
నాటకసూత్ర కృష్ణ నన్ను బ్రోవు
సత్యభామామనోహర సత్యవచన
నిత్యకళ్యాణ నన్నిపుడు రక్షింపు
సాగరాత్మజనాథ సకలలోకేశ
నంగారివాహన నన్ను రక్షింపు
నీ విశ్వరూపంబు నేడు జూపెదను
కావింపవే నాకు కన్నుల దృష్టి
యటు మీఁద తొల్లిటి యట్ల గావింపు
కుటిలక్షేలుర జూఁద కాలది గాదని
జనులెల్ల జూఁద నజ్ఞన పాలు నతుసు
కనుదోయి చూపర గలుగ బలికించి
తన విశ్వరూపంబు దర్శింపఁ జేసి
పెనఁక తొల్లిటి యట్ల విరమింపఁ జేసి
యొనర నప్పటి రూపమును సన్నుతించి
మునులనందరఁ బ్రేమమున వీడుకొలిపి
పేరామునఁ గోపంబు మూర్తీభవింప
నేమియు ననక నయ్యుదు నుండెనేచి
అనుజకృత ధర్మల వాస్తంబులూఁది
చని యొప్పారులు భక్తి జయ బెట్టుచుండ

శ్రీ ఆశ్వమేధపర్వము - ద్విపద - ఆ. ౨

అనియిట్లు జనమేజయక్షితిపతికి
ముని వినిపించిన మోదించి యతఁడు
అనఘాత్మ తర్వాతనైన వృత్తాంత
మనుపొప్ప చెప్పవె యని యడుగుటయు నా
వాసుదేవ విధేయ వైభవావాస
వాసవాస్పదలోక వైఖరిశేష
శేష శేషవివేక సిద్ధసంకల్ప
కల్పవృక్షసమాన ఘనదయాకల్ప
కల్పిత బుధమోద కల్యాణభావ
భావజ్ఞశేఖర ప్రభు రంతిదేవ
దేవసన్నిభ నీకు దిగ్విజయంబు
యదిపదా శివభక్త వాతగుణాసక్త
సదయస్వరూప కాశ్యపగోత్రదీప
శ్రుతిపాత్ర వల్లభ సూరిసత్పుత్ర
మతిమద్విధేయ తిమ్మనామాత్యయ
యోజితభారతాశ్వ్యగంబునందు
యోజనాశ్వాసమున రెండవది॥

శ్రీశేషశైలేశపద ప్రకాశ
యోశదిగీశవాగీశ వర్ణ్యదేశ
కరధృతవరచక్ర ఖండితచక్ర
కరిరాజసంరక్ష కమలదళాక్ష
హరి మురారి ముకుంద అవ్యయానంద
నరసింహ సురనుత నారదవినుత
వినుము వెండియు నిట్లు వివరింపఁ దొడఁగె
జనమేజయునకు వైశంపాయనుండు
నారత శ్రీకాంతుఁ దలఁగి పోవుటయు
కౌరవేశ్వరుతండ్రిఁ గాంధారి ననిచి
వారివెంటఁ బుత్రమిత్రామాత్యసహిత
మరుదేర వేడ్కించి యతఁ డొక మోలు
నిలిచి వారలనెల్ల నిలువఁ బంచుటయు
కలగుచు వారి నంచి కాసూతి బలికె.

అనుశాసనిక పర్వము - ద్విపద - ఆ ౩

గోవింద నాయందు కొదవెడు సుమ్ము
నా వాక్యమెల్లను నాగకేతనుడు
ధేనుసుభూభాగ మిప్పింపవలసి
వినిచెప్పితి విహితంబుబుద్ధి
పలనాడు నన్ను జెప్పనివానిజేసి
పలుకకమానరు ప్రజలుర్విలోన
నాగకేతనునకు నాబుద్ధిగాదు
బాగుపుత్రుపుబుద్ధి బాపల్లనుబుద్ధి
తలచజాతుని బుద్ధి గాంగేయబుద్ధి
విలసిల్లునే బుద్ధి వినడు మాటతవి
విననివాడెట్లుం స్వవినకపోనిమ్ము
నసువానిగూర్వకు నగధారియనిన
నారాజసూరార్చివారి భీష్ముబలికె
యీరీతి సంధిగాదె సుయోధను
జననాథ ధృతరాష్ట్ర జననాథుడైన
తనయుంత పట్టున తాను శుద్ధుండు
బాంధవుల సప్పములు బాపకవారు వీరు
నావాపంబు నరింపనైన నట్టులయ్యె
నర్యైడిదేమివారాజులాగెలుచు

రయ్యాదకిదేవవృత్తరేదైత్యునసుమ
నిజరథారోహణానియతమ్మైగదలి
గజపురాధిపులుగదలిరాజోయి
కుంతికిమ్రొక్కి యుక్కురురాజువ్యాధయు
మంతయుచయ్యంత్రకెప్పుడ చెప్పి
క్రమ్మరనిష్టానైకారపుల్ గ్రాల్పి
యమ్మరకూటమ్మె యుద్ధంబుగోరి
తమ్మెదురది యుపాండులకుమేలయ్యె
గొల్లకులాంభంబుగోరియుకాల్చినను
యప్పుడిచేయెదనిపుడుపాండులకు
చెప్పెడుబుద్ధిచేప్రేరజెప్పుమనిన
పాండవులే సభపై పత్నిపతాకడు
పాండవులకుబుద్ధిబవరంబుసువ్వె
తమకునుత్తమరాజధర్మంబుగలదు
విమతులనిష్టంగిపేదనేమిటికి
పాపమింతయుగాకపార్థమారుతుల
బాపంబుగదయును మాపుడనై
వల ధైర్యముమానిగాక
కలియుటకష్టంబుకారప్పుతోద

నదిలోని నృపులెంత ధర్మనందనుని
మనసేనవెవెట్టుమదిరుంగనిమ్ము
కలహంబుకార్యంబుకారవ్వుతోడ
యేమనిచెప్పితివనియాబుద్ధిహీండు
సూనులతెరగింపుసునిశితార్థంబు
గోవిందమరియునాకుశలమేర్పరచు
వేవేగబొమ్మనివెప్రత్తిపించి
యనిపినప్రెయుత్రిపత్న్యాత్తుంతుగవలి
మనుజనాథులనిల్పి మంత్రులనిల్పి
అటకర్జునుండితన్ననుపరమ్మనుచు
కురులాత్మతగువానికానరెప్పట్టి
తానుస్సైరుదెందసురాంగతిగిచి
నైనెయుతరినెత్రివసుదేరబనిచి
కృతవర్మనుచితసత్కృతజేశియనిచి
గతిమాంద్యముగబోవగనిపారజనులు
తేనెత్తిమైత్రిపత్రిరిదమలోన
యేలకోపోయెడునితదాగ్రహించి
అత్రైటసంధిగాదరయ్యోకారవులు·
చిత్రింతయుస్పైజిష్ణునిపేత

తమకుగాండీవమంతటి విల్లుగలదె
తమకుశ్రీకృష్ణునంతటితోడుగలదె
యిర్యనకేల యిర్యనుజుమాటలకు
కార్యమైవారిమాటకానియాదర్మైరి
అనిపెక్కుభంగులనాడగావినుచు
వనజాక్షుడిభపురద్వారంబుకెదలి
యేతాంతముగకర్ణునిల్లనిబల్కె
నిక్కేలకర్ణుడయ్యానేడునిగూడ
నేతంత్రిపాండుండునేత్రికుంతి
నేతానిదసాధంబునేదుచెప్పెదను
మున్నుకుంతికిమంత్రమునసూర్యవలన
కన్నియవయసునగన్నబిడ్డవు
యాతోరవరెరగింతుయేధర్మజునకు
కుత్తియుండవునేవుశంకింపవలదు
ఆపాండవులునీకునతిభక్తినేయు
ద్రౌపదివరుసతోతగుపాలువడసి
వసుధరేలుముచత్రవత్రివర్యేవు
పోసగనేకోలువేలభూపతికనిన
నిల్లనేరాదేయిదిదిమున్నువింటి
నల్లెపగనికుంతినసుజారస్తైతె

ఆశ్రమగపర్వము - ద్విపద - శ్రీ

మాధవసూతుండు మరి నన్నుదెచ్చి
రాధకే తిరి నెప్పి రక్షింపుమనుచు
నారాధ్యుడయ్యు నన్నారాధనముల
నారయ దొడగ బాల్యమున నాతోడ
నాయాసపడినట్టి నాయాసఫలము
నాయెందుగానడు నాటనుండియును
జాతకర్మాదులు సాగించినట్టి
సూతునిరుణము దీర్చబోదు వినుము
అన్నదమ్ములు మొదలైన వీరులకు
వెన్నారస్వపత్ర్యతశేయస్వేమియును
తరులునాచేతి పితృతర్పణము
మతిగోరుచున్నారు మరియు గాక
యనుజవర్గము కంటె యాప్తులకంటె
తనయులకంటె నెంతయు విశేషముగ
కురురాజు మున్నింపు కువలయంబెరుగ
నిప్పుడెన్నిన వారికే పాటియైన
అప్పుడు దీర్ఘకరయైనాకరుగుదెరాదు
యేమిశేయుదు నే ప్రహాత ప్రజెప్పితివి
నామనమప్పుండె నాగేంద్రతల్ప
అదియునుగాకనే నగ్రజుండగుట
మదిచెన్నసన్నద్ధర్ఘజుండెరిగెనేని

పరిరాజ్యముల్లాడువంపాంతాత్రదని
యెరిగింపకుడుగు వాంఛిలయెలకుండుగు
కురురాజునేగాండి కుంతి సూనులకు
చిరకాలము సుకీడు జ్జేతి వెలుదల
వారలొనికి నేను పతృ నేరాను
వారే వస్తురుగాక వదినాజికనిని
వారివాని వాస్త్రగ్రమల్లన విదిచి
నరు గెల్తునంచు కన్నార్ఘ వినుమింక
శ్రీపార్థుగెలువరు తార్తి దేవతలు
నేపరధనుమర్ఘ దోపంగకలవే
నేఫుడు ననివేకునుగిదో మతెల్ల
రూపింపరాజప్రవృలమృత్యువహమ
వినుము యుద్ధముశాయు విపరింతువేళ
యెనిమిది దివసంబులి కనమాపాస్య
యాప్రశ్యదినమునే యాజ్ఞశేయుటకు
నేపిన మారుయు ద్యోగింప వలయు
పవనచండాతపవ్రాతేయుబాధ
తప్రులుసుజనునిదిత్రైసహసంబు
ఫలజలకుసుమభైవమిండుగలదు
యెదలి ష్ణులు మాని యుత్తమాశ్యములు
జడభావములు మాని సగిలింప దొణగ
కటములమ తథారగారవారణము

త్తి పెటునకి ప్రభోతిలప్ర

యిన్నియు కురుపతి కెరుగింపుమనిన
చెన్నవప్పున వాడు శ్రీకృష్ణు బలికె
నపజయ విషయంబు మైయుండు కళలు
నృప సూనులకు నాకు నిత్యంబు దో
సాంత్తెయులకు గెల్పు గల్గు గల్గినను
పంతంబు చెడి యేను పార్థులగలయ
నరుదె గవాక్షకాన గవత్తునిన్న
నరుదెత దెగియుకాన గవత్తునిన్న
విప్రేయ నికృష్ణు విష్ణువు మరలి
వచ్చి కర్ణుడు కారవశ్యమితోడ
కలవాక్కాలము చెప్పి కడు సంభ్రమమున
కాలు ప్రవిచ్చిన బాలె కురు రాజుగాది
అప్పుడు విదురుడాయ్యెన కుంతి కడకు
ముప్పిరి గొను శోకమున మ్రొక్కి పలికె
యెంత చెప్పిన బుట్టె యింతి జూచితివె
కొంతవే వెరుగడు కురు రాజు క్రొవ్వి
పాల్పడి విరించియుడిగిన పాలేడుగాన
పార్థులతొ నెంపక మానరింక
ధరపాంసలెల్లని ధర్మజునకును
దరమిది వెరి నందరి గూల్ప వలసె

సమరాక్షినెందరు సమయుచున్నారొ
సమయుమైన దినేప్ర సమబుద్ధినుండు
యిది విష్ణు మాయగా యెరుగుము యనుచు
విదురుడా   పలు పెండియు జరపి
యరా యింతి పను ప్రనయాశాసమునకు
పోరెబో యినకుంతి బుద్ధిలో యప్పుడు
తమ లక్ష్మి కొరకు బాంధవుల రాసుతుల
సమయింపనే టికి సంగ్రామ శేమ
మున్నయంబగు రణోద్యోగంబు మాన్ప
కన్నని జాతుక దశపొందించి
శ్రీ తడునా సంబంధ మావంత వినిన
ప్రతిన వజ్రంబు నిప్పటికయ్యె మనుచు
కన్నంద నుపాంసకాంక్షయైయప్పుడు
పన్నతికె గుటి సఖులచె వినుచు
యరుమి సంగత పలింగ నతిమంగళాంగ
నమరంగ భవ భంగ యుగుగంగ గదిసి
యందు కృత స్నానుడగు సూర్యతనయు
నందుల జపము సేయగ చేరబోయి
వెనక గూర్చుండిన వెనక కర్ణుండు
కనువిచ్చి యరాత పిల్లి కడు భక్తి గాంచి

ఆశ్వమేధపర్వము-ద్వితీయ- శ్రీ ౩

ధృతసూతగోత్రరాధేయనామముల
నతివృత్తి నభివందనముజ్జేశేచి
యాలప్త వినిపెంతి హోతకనిన
నాకె పలికె నెంచ్యునవానితోన
సూతగోత్రము గాదు సూరి రిత్ర వినుము
నాతసూంఖుడ వీవ నాడె సునిస్స
సుస్వతి మంత్ర ప్రయోగ సత్వమున
కన్యయవయసున గంటి సూర్యునకు
తాపున పాండవా గ్రజుడవు వీవు
నెవెంటుకురు రాజునెలసేపింప
యుము స్వాసుడాది గాయన పుత్త్రునేకు
కామరాజ్ఞసూటియె గురుసహోదరులు
రణకేళి మాన్పి నారపులుని పాలు
గుణముననాఝుమ కొనవర్జు గాత
ధర్మజు సు బంధుదర్శనానంద
నిమ్మలచిత్తుని నేసెవింపు
ననునంత నది ధర్మ వల్లగా వింపు
మనిసూర్యజింబ మర్మము నాడింటె
ఆనాథ సర ణోనం బవూతలకు
మానసం జేకత్రమ్మర వాడు బలికె

ప్రత్యందనే నెళ్లు ఫాంబోఙెనేకు
క్షత్రియసంహార ఘుమ్మెయిన్నతి
సూర్యజాతుడగాన శుద్ధుండనయ్యె
మరియాధగాదు జన్మము చెప్పుకొనగ
యాపోటుతరవాయి నిత్తెను బూవ
నాపాంధుర్నను ఝేతుద్దెపోయెనంత్ర
నాలావృషసన్మినాగకేతసుడు
పాలెకనున్నాడు పాండుపుత్రులకు
వానికిన్నైజంపవలనే సుతుల
యేనింకనేకొక్కయోగయెప్పుడను
నరుదొక్కరుడు ధర్మనాకు చిక్కినను
సారధి వధింపనే సుతులనల్వురను
ఆతడొక్కనే నెద్దె వాతమయ్యెమరియు
సుతపంచకము నీకు సుస్థిరమనిన
ఆపులాత్మయిళ్లనెదొర్దయాగ
యుథిష్ఠిరునే హాటయెప్పరున్నారు
వినుతదివ్యాస్త్ర ప్రవీణుండవీవు
పనివడితొడిగినబాణంబుతొడకు
యిప్పలనాతుగానేరెండువరము
లిమ్మన్నదాండు యిచ్చాకెనుటయున

శ్రీ ఉద్యోగపర్వము - ద్విపద - ఆశ్వా ౩

పద్మాక్షి యామాట పదిలంబుదేని
సత్యంబునకు బాయదె సంతసింపుచును
ప్రాణమువోదానములు పెక్కుజేసి
కానీనుడుబోయె నక్కౌరవ్వు సభకు
నాలోన నక్షారి యరుణ టశోయిపోయి
లాలితగతి నుపప్లావ్యంబు జొచ్చి
పాండవ సభకేగి ప్రథమ పార్థునకు
దండప్రణామంబు తగనాచరించి
భీమాదులకునెల్ల ప్రియములొనర్చి
యున్న పార్శ్వులచేత నర్చితుండగుచు
వరుసతో తాబోయి వచ్చిన తెరంగు
సెలిదివారలకెల్ల సాంచించి మరియు
నయపరాఙ్ముఖుడైన నాగకేతనుడు
ప్రియమేమి యెరుగ నప్రియమేమి యెరుగు
అతడు సంగ్రామకాతరా రామశేమ
సితగతావాతిగాని శప్తేతురాడు
యుధిరియు నెరింగియునే ధర్మరాజు
నదయుడై యనిచిన సంధికేగితిని
యున్నా రెండుమాటలు నన్నాటనాడి

త పదశ్రమమాన్పి తలప్రేమెంచి
యమసూనుడనుప యాత్రావాసమునకు
రమణతో బోయి విశ్రమమోల నుండె
ఆరాత్రి ధర్మజు ననుజులు దాను
పేరోలగంబున ప్రియముప్పనుండి
పెన్నని చెలి పిలిచి పెట్టనిట్లనియె
నిన్నబుద్ధియు సంధి నృపగానస్థితి
మమ్మంచికేయుడు మాటలు బలికె
నెమ్మి జ్యేష్ఠ ద్రోణనేతుడు కెళ్ళించి
నిబుద్ధులకు వారినేదు బుద్ధులకు
నా బుద్ధిమాన్యుడైమని యెకారవుడు
వివరింపమనుటయు పెన్నడిట్లనియె
అవనీశ వానినెన ద్రైవాత్ర ధింప
పెద్దలు మదిమెచ్చ పెరనృపుల్ మెచ్చ
బుద్ధితే పరచితి బుయులాటతత్తి
ఆమాటలకు వాడు నరసప్పునవ్వ
యావేళ ధృతరాష్ట్రుదతనిపై గనిని
హితమును నాభంగి యెరిగింపె జువ్వె
అతని నారకతోభమాడం గరాదు
గురు జ్యేష్ఠులప్పుడు కురురాజు జూచి

ఆశ్వమేధికపర్వము - ద్విపద. ఆ౩

కురువంశమునకభంగకారనహాగెననియు
పాండునందుదుతరాష్ట్రుభక్తితోగొలిచి
దండించెనిఖిలశాత్రవులమున్ననియు
వెనకపాండవులుదిగ్విజయంబుచేసి
ధనముగాకురుస్వామికైకొనిరనియు
యాస్వామియునునీవయుపహారింప్పెల్ల
లాచరించెనింతకాలముదాకననియు
సమయకాలమునెంచిచనెడెంతెగాన
యమసూనునకుస్వామియర్థమిమ్మనియు
చెప్పిననతడురోషితనేత్రుడగుచు
అప్పుడేమియుబల్కకబ్బెటపెదల
ధరణీశుడంతగాంధారిరప్పించి
యురగాంకువిదురుచెనెప్పురప్పించి
బుద్ధిచెప్పింపుచోపృథుతాసతియు
సిద్ధాంతముగబుద్ధిజెప్పెండియును
కొడుకులుకలదానకులమురక్షింపు
విడుమాగ్రహంబున్నవినకవాదనిమె
పడతిన్నేవింతజెప్పకుబాలుబాలు
నడిపింతుకలనికినాశెనెనెల్లా

నీవేళనీవలనిస్వైరగంధ
లాపుచాలనిరాజులకుగథాసంధి
పగతులనాజిలోపలనశిక్షింప
భృగురాముగెలిచినభీష్ముండుగలడు
అనిమునననుగెల్వనలవియేతలంప
తనసెప్పనేమయుద్ధముగెల్తుననిన
పేదపిన్నచూచికోపించియాలించి
నదరవైచితిదాల్చియాండిజూచితిని
అంతకవినకున్ననథముగానేరిగి
పంతపుమాటలుపలికెనేర్పరచి
మొనలునేయడుకయ్యమునకుబోవలయు
పెనపునశ్వైసోనవిష్యతియనగ
పోసగంగనత్తులబొందెరారాజు
బకవైరినేయొప్పుపార్థునియొప్పు
నకులునిమతినేమననుసహదేవు
రాయుండుమనకువారలకుకయ్యంబు
నేయంగనదికురుక్షేత్రంబుగలదు
అనిచెప్పమ   చింతకొంతుదగుచు
వనమాలిజూచియప్పుసుధీశ్వరుండు
మాలినుమాలినుసురాచిమంటుబుక్షించి

శ్రీ ఉద్యోగపర్వము - ద్విపద - శ్రీ

శాసనస్థలియెల్ల గాల్పుచుందమున
కురురాజకులమెల్ల గూల్చితినేని
దురితదుష్టాత్ముల దొరయనేఁజాల
పట్టెదు కరాటక్రైబంధురత్నముల
నెట్టన సాధింప నేరఁబొమ్మనిన
శ్రీకృష్ణుఁడిట్లను నాత్మలోనీకు
ఈకృపాభ్యుదయంబు హితముగాఁదుడుగు
మొకటి నే తోఁచెప్పకున్నాఁడ నన్ను
ప్రకటించి కురురాజు బంధింపఁదలంచి
నాయతంబునఁ జేసి నాతలంపునకు
వెయ్యాలనాఁకదివి దురుడుఁ జెప్ప
కుంతిదాఁ కురురాజు గూల్పుదక్షణామె
చింతింపవలదని చెప్పి పుత్తెంచె
సమయంబునేకు నిశ్చయకార్యమనిన
సమవర్తిసూనుండు సంశయంబుడిగి
వేడుకతనమోము విట్రింప్రమన్న
తోఁడబుట్టినవారితోఁ దనిప్లేనిరెు
వింటిరె వారిమాటవె సకుంతియాజ్ఞ
వింటిరె సమరోగ్రవిధికార్యమయ్యె

యింక శంకాపంక మింక నుంచింపి
ఝంకారపటువాయువైభవములు నుమీర
ఈ ప్రైనరనానాస్త్రవ్యాములుబన్నవలయు
మనకు సేనాపతి మరి యెవ్వరనిన
నకులుఁ దమ్ముఁడు ద్రుపదనాథుఁజేకొనియె
నకులుండు ద్రుపదభూనాథుఁజేకొనియె
పాండవసేనాంద్యభూపతి విమలనియె
శ్రీవిశ్వనృపులు సాత్యకి నెమలనిరి
శ్రీఅర్జునుండును బుద్ధియనుకూలమైన
కార్యంబుదెలిసి యగ్రజునికిట్లనియె
అన్నదృష్టద్యుమ్నుండగ్రగుండమున
సన్నుతిరథరథ్యయుతముగాఁబుట్టె
శ్రీపుట్టుగను ద్రోణాహారశోధకమంధ్ర
బాహాగ్రగల్భుండు సాహసియుతుఁడు
నతనిసహోదరుండగు శిఖండియును
నతఁడైరియోజేష్టనతుమ్మధ్యువంద్యు
శాస్త్రనస్త్రైన్యరథ్యాము స్వైతుండు
గావింపగలడు సంగరములోననిన
శ్రీయుధిష్ఠిరుడును హరియాజ్ఞగాని

అనిరుద్ధ చరిత్రము - ద్విపద - ౮ర

వేడుక నందనందను ద్రచితబళికే
పాపురాడిన్న యుష్ట్రవాంబాల సుతుని
పెద్రఖేంప్రచే నాటి పత్యంబు నడుపు
నలడు కోదండవిద్యాకూళలుండు
ప్రతిపక్ష భటకోటి ఖండించగలడు
యుండ జయపాత్రియ గునేకననివ
అంతటతనయుడా పారిభోదబళికె
అక్షౌహిణీనాథుడాతడుగాన
యూత్రింప మనసేనకు ప్యరుగలరు
నెవ్వరెవ్వరు హోరినెరుగింపుమనిన
నవ్వసుధాధిపనకడుపేర్చిచి
పాంచాల్యభోక్తదు బలియుదవ్వనిని
మంచివాదగుకొంత మప్యేషితండు
నతిబిరుత్తైన సాత్యకియొక్కరుండు
ధృతిపరాక్రమ శౌండు దృష్టకేతుండు
ధర్మానాంకనిధిచేకితానుడొక్కరుడు
సహజాహారూళుడు జరాసంధనందనుడు
ఖండితవైరిశిఖండి యొక్కరుడు
మండలాధీశయుమవ్యాగాననన
నెట్టినక్రుష్ణుడెన్నినప్రాణిపతుల

పట్టంబు గట్టి సంభావించి పిదప
శ్వేతవంశముగా నశ్వేత నామమున
ప్రాపుగ మెరయ ధృష్టద్యుమ్నుని విభు
అధికారధురంబున నఖిలసేనలకు
నధిపతిగా నానధిషిక్తు జేసి
తనలాంఛనము విచిత్రతనా నఘాపి
అనఘాత్ము నప్ప దక్షిణ నిగావి
యనిన నప్పగెలుపింపుమని నాటికే నిచి
యున నప్పు తండ్రరనని చియా మరునాడు
శ్రీరాధిరకాశింప్పాహ్మేన ప్రస్థాన
భేరి వేయించిన చెదరెలోకములు
గ్రక్కున తలగ్రచ్చెక మహేశ్వరుండు
గ్రక్కు త్రైణపెవిధాత కుత్తరజపము
యుప్పుడానందించెనఖిల సైన్యములు
రెప్పుడెప్పుడుకయ్యమింక మాకనగ
యూజకి
రాజు ద్రౌపది మందిరమున కుబోయి
పోయిన చెప్పెదవని పొలతి కెదెప్పి
యంత యుంతకి జీవింపనా శ్రౌద్దై కదవి
శుభతూర్యములు మ్రోయ సుభటులు ఉవ
రథసంబుతోనెక్కి రథము నెక్కినను

ప్రాస్థానిక పర్వము - ద్విపద - అ౩

దవళాతపత్రంబు ధృతరాజునకు
ప్రవిమలచంద్రబింబము బోలె నెప్పె
సనిలనందనసనకసనత్ప్రశ్రములు
ఘనగదాఖడ్గంబు కవచంబు నెప్పె
కవలు నవేవేగ కటాక్షయుతముగ
ప్రవిమలతేజులై పొంది పేస్వరుని
గొలిచి రానంత నష్టోపహాసమెదు
కలశాబ్ధులను బోలి కదలి యేతేర
ద్రుపదుండు ధృష్టద్యుమ్నుడు విరాటుండు
తపనప్రభాసి సాత్యకి శిఖండియును
సహదేవుడును జరాసంధనందనుడు
దవానాశనిధి చేకితాన ఘావిష్ణుడు
ననుపాలు సప్తసంఖ్యాక్షోహిణీశు
లనికిరథారూఢులై వెంటరా
శేషప్రమాణావిశేష యుతుండౌర
ఖ్యేషణామత్తేభ బృందంబు నడువ
హేషారవంబు లతిరయ్యైన రత్న
భూషిత ఘోటకంబులు పెక్కు నడువ
పెరపుమై నరథంబు లాక్రోశకారి

పరఘనసైంతయు పదిలమై నడువ
భేరీధణంధణోద్భటులనాదముల
భేరీప్రగతి దిశల చిల్లులు బొలవ
పంతివహాగథులు త్రైవారంబు శేయ
సందడి సేనాని జడియ చెయింప
సరభసంబున చని చని ధర్మరాజు
చిరతరగతి కురుక్షేత్రంబు గదిసి
రంగత్తరంగ సరస్వతీ రంగ
దంగీకమున చేరి యాపాలంత్యసేమ
బలముల విడియించి పాంచాలసుతుడు
పెలయ గట్టించిన విడిదల నిలిచి
పటగౌ త్రించి యెప్పేఁ దనందునుండె
ప్రదమరెండెప్పుడెప్పుడు కయ్యమనుచు
బాగు పనావాత్ర్య ఘణకేతనుండు
వెగులవారిచే విని సంభ్రమమున
గురుభీష్మకృపకర్ణ గురుతనూజాది
కురుభటులనెల్లఁ బేర్కొని యుత్సులనిరు
ఘనులార నెదిదేకాంతె యవిఘుదు
మునుపె కురుక్షేత్రమున దండు విడిసె
నిటమీఁద మనవాక్యమెట్లుండవలెను

ఘటకోటి నడుపంగ రుపాయంబుగలది
మనము బాలేకుండుట మర్యాదగాదు
మనకు సేనానియు మరియెవ్వడనిన
నాతని జూచి కృపాచార్యుడనియె
భూతలాధిప మనమునను బోవుటొప్పు
నాపగాసుతుని సేనాధ్యక్షుఁ జేయు
నీ పగ సాధింప నెవ్వఁ డాఘునని
పౌత్రిఁడౌ మనుటయు ఫణిరాజకేతు
దతఁడు భీష్మునికి సాష్టాంగంబుమ్రొక్కి
తాత వివేకనిధానంబు వఱ
లియు వేళ నాసేన వెల్లను నడువ
నీవు గాకెవ్వరు నేర్తురు నాకు
మనుమని చేను వెల్లమన్నించి నాథు
మొనలగావుము వైరి మొనల నిర్జింపు
నినునమ్మి పాండవనికరంబు తోడ
గానకానియెను ధీ కొనుతలంప నఘు
లనిన భీష్ముడు కౌరవాధీశుజూచి
యనఘాత్మ నీ చెప్పినట్ల చేసెదను
పాండవబలముల భగ్నంబుగాగ
ఖండింతు నిండింతు కౌరవజలధి
ప్రణుతి నాకౌర వరంబ చెప్పునీవే

రణమున నేఁ బెలుచ రారాధేయుఁ డస్త్ర
శ్రుతులు పఠింపుబో శౌనదుని విప్ర
వితతి తాలంగించు విధముగా వింప
మనినకర్ణుఁడు మంధవాసంబులేని
కనుగవకెంపారగా రవ్వు బలికె
నదిరా భీష్ముకొపావేశమింక
తఱియు వత్తున్నే తనలావుపలన
తానర్జునాంగ్ర్రోలుదగ్గుడై బడత
నేను కర్ణ్యము నకునే తేరనంటి
నిజమాండి నెబొంతనరననే దనిన
ఘుజగాంకుపనిమరి బాసె భీష్ముండు
నప్పుడు న్యపుడు తార్క్యములు మొలయించి
తప్పకపురి లాలోపతాకలెత్తించి
యతిఁ సుజ్వలరత్నహేమకుంభముల
తద్గోరకంబులు తెప్పించియందు
పల్లవ మ్రత్తికా ఫలపల్లరాదు
లెల్లపెట్టించి యనేకమంత్రముల
దానవాదీమంబులాంతరు వాతదెబ్బ్ర
తానుబాంవి ఘ్నాకుండు తగనస్త్రగురుడు
కలశంబులెత్తి లగ్నంబు సాధించి
చెలగి భీష్మునకభిషేకంబు చేసి

శ్రీ. ద్రోణపర్వము - ద్విపద - (శ్రీ)

చతురాత్మనా పద్ది సర్వసేనలను
పతివిని వనివెప్పి పట్టంబు గట్టి
గట్టిన యప్పుడు రక్తపు వానకురిసె
దట్టమై మృగుల గ్రద్దలు సంచరించె
యెమ్ములు రాళ్లతో నిలమీద రాలె
సొమ్మ పోయిరి జూడ జూడ సైనికులు
యురగకేతను దట్టి యుత్పాత చయము
సరకు సేయక కుంత శాంతి సేయించి
తన తమ్ములును దాను తల్లిదండ్రులకు
వినుతుడై వారు దీవింపఁ దేరెక్కి
ఘటులు పావానములు పైగూడి నడవ
కుటిలయాతాల్ భేరి ఘోషింప పెడపె
నామహాశ్వైన్యవి నాస్యైసభారమున
నే మహా వేర చెర రెంత్రినట్టిగశి
నెరి బాము తలల నన్నియు మోవకున్న
నెరగప యోధినే రాక్కతాపునకు
నెరమైచినకో నేలపై బడక
తరుచగార థవాజి దంతులు నడువ
వగిలితల్ వ్వగ బాహువ డిమహానదుల
ప డి లమ్మై మరి తెప్పబడి ఘూళ్ళిరెసగ

రూఢిగా నిట్లు కురుక్షేత్రములకు
వేడుకమైన గివిభుడాత్మ బోట
బలముల విడిపించి పరసైనరాజు
నిలయంబు పన్నించె నిలిచె తానందు
గొనకొన్న తతినిట్లు కురుపాండుసూను
లని సేయ   టపాల ధరుండెరిగి
కరము శోభించి యకాంతియు సభకు
నరుదెంచి నతని సెయ్యన గాగళించి
తనకు మ్రొక్కిన కృష్ణు దగిన ఘాపముల
బూనరయుత్సోచితంబుల నాదరించి
భూజితుండై బలికె ఘూషాలు జూచి
రాజసూయకు ఫలంబు రాగాలమరెప్ప
ననఘాత్మ సంధికి వారిబంపుత గునె
నినువంటి శాంతుని నీలవక్కుండు
వారకయుత దిట్టి వారి నివేపి
ధీరత ముప్పు చేతికి గోలయిచ్చు
పారిసారిష్వలు ఫణికేతు జేము
లాశనసనాశన వధిక మన్నారు
రేమి నిట్టి పైరాజి నీఢిరింప జాల
నానందమున తీర్థయాత్ర చేసెదను

శ్రీ ఉద్యోగపర్వము - ద్విపద - ఆ౧

అనిచెప్పె యనయుంతలూరుక్మి
అనరుక్మి యెఱి యన్నయచ్యుతుభావ
బలముదాను సువస్తి పాంధూలచేత
గొలువులో పలప్రాజగొనివారిబలికె
మితశక్తిరిపులఁ బోమారుబోరాద
నతిజేమమైనన నాడకంపినను
నిమిషంబులో వారి నిర్జింతునన్న
నపరంప్రసూను డిట్లనియె నప్పుడును
వెఱచినవారి నే వెఱపుదొఱ్ఱనుచు
నెఱుగమైతిమి నిన్ను నెంతవాడగుచు
యిప్పుడా వెఱపు కిందిరావిభుడు
తప్పింపగలుడు నీదాకనేమిటికి
మరియు నీ ప్రసవప్రభాకుంభజదళ
వెఱచినవారిని వెదకిశొమ్మనిన
రుక్మి యప్పునంతే గిన్నార ఫుగాంచి
యమతనూభవు బల్కినట్లబల్కినను
కడపనాడితివని క్వారవేర్వరుడు
మెదవఁద్రిప్పి తోయింప మిన్నకచనియె
నిట్టురాముడు వాడు నిద్దరుతక్క
నెట్టన బాసర్వన్నపవర్తమునను

మెలగి పల్లవులు చెను మిత్రు నరనంగ
నలితు రుక్మి త్రమునకు వచ్చికండె
త్రైర్యంబు పపనంత దగిరిలియూరాత్రి
ఘర్మోథను దుకకర్ణతో విచారించి
లూన ప్రతాపుడు లూకుదనాస్వై
కానవా బలునే ప్రకాంతే లోయు సబకు
బుత్తెంచుటయువాడు బూంగుచున్నప్పు
నత్తి యజాత్మ నిట్లని లేక్కాల్వనను
బలశీలలోను నాంపతి బల్కుమనిన
బ బలికెద నెగ్గుబట్టుకుమనుచు
ఇరుమసూతిపో లుత యిట్లని పల్కుమనియె
సమరసాంధన శక్తిరాలదు నీకు
వేదనాంజకుడుము లవెట్లటుగాదు
వదలయుకేతమ్మ యుప్పతగి జులకు
కరమఖేపతి నీద్వేగస్సదానికిని
పరదేశిపా బద్దదానికిని
వైరాలమ్మె ప్రతికారమునరింపవేవ
చాలు ప్రస్మరబోయి పవ్వాశియగుము
జేముండుదా చిగియుచున్నాడు
నావిూదగదచాచినదేరగలడ

ఉద్యోగపర్వము - ద్విపద - (ఆ౨)

వలలనామము దాల్చి వంటపెట్టుమను
చెలువెదివీరటు గొల్చినయట్లుగాదు
శ్రీదితానేలమిక్కిలి ప్రతాపించె
పెదివానికినేలపెద్దతనంబు
తనగురుండిదెనాకు దండనాయకుడు
తనకంటెనధికశస్త్రములతడెరుంగు
గొల్లసారథియును గాంతకేతనము
విల్లుతాల్లిటిపాలతవిరుండితాను
గురులాలమాత్రయుగొలువరమ్మనుచు
నరులలపవాదేవునను గొల్వమనుము
వారియన్నలారమిమ్ముకటిమెచ్చితిని
నాయన్నబోటికినయముతోనిపుడు
తత్తరింపుచుదైత్యదమనుజాలడుగ
బుత్తెంచికిదెమునపోనైతిగాని
యనిచెప్పిరుత్తెంచెననినభీముండు
నగవరోషాగ్నికణములుప్పొంగ
లేవసుంకించినతలవారించి
గోవిందుడావులూకునకిట్లులనియె
యింకఘావిభుబలుమేనుగనెత్తి

వాంఛప్రమారముకోపుడుకముకోయుదుము
తమ్ములనింకనంతకునిగూర్పుదుము
పెమ్మేవెలుదుముర్వీనిమెండవేల
ఆనిలానననినుజంపనంతయాడిల
వనజంబుదనుమాడవజ్రమెమిటికి
కలకళబాణాశిఖయమాంగగన్న
కలగాకముదుకదాకగనేయగ్గలది
యామదుకలునేపుయూజగాతెదవ్
కార్యమసేతిమనికార్యకుమనుము
ఆఘనంతధర్మరాజయ్యలూకునకు
కనకవస్త్రములిచ్చికడుగారవించి
ఆనిసైయనెల్లరమ్మనికౌరవునకు
వినిపింపుమనియెఘావిభుతెల్లవినగ
ఆటకారవేంద్రుతోనయ్యులూకుండు
ఘటితాగ్రముగయుద్ధకాలంబుదెల్పి
చెలగిపాండవులుచేసినపలుజెప్పి
జలజనాభునివాక్యసరణిచెప్పినను
కౌరవేశ్వరుగాంగేయుదనియె
నారిమాటలనేపుసంపాలింపకుము
బలము నింపుపాండుసందనుల

శ్రీ ద్రోణపర్వము - ద్విపద.   శ్రీ

బలదర్పములు మాన్పి బాణాగ్రముంచి

యాజిసందరు జట్టి రవిజుంపి రేసు

నీజయోత్సాహంబు నిర్వహించెదను

ధరరత్నరాయ   ధర్మపుత్రునకు

నమ్మికలిచ్చెడు వేదనినకారథుడు

నెడుగదా శ్రేష్ఠ నీప్రతాపాగ్ని

వెతమినాతోడ పెదలనాడితివి

పాండుసూనులనెల్ల బవరంబులోన

ఖండించెద హా   ఘనశౌర్యమున్న

సవరజాయారాత్రి సమకూర్చఁబనుప

రవిజాడుపునభూయి రజామునేయుదము

రమణానేర్చఁ దనతిరథమహారథుల

సమరథులమునాకుసరి   రథులి

దివిటనాపిటసెరిగింపుమనిన

దేవవ్రతుండు ధాత్రీశాలుబూచి

చెప్పగానెవ్వరిచిత్తమెట్లగునొ

చెప్పుమంటివిగాన చెప్పెద వినుము

అతిరథులేవీట నవనీశ నీవు

కృతవర్మ శల్యుండు కృపుడు బాహ్లీకుడు

ఘోరశ్రవ దలంబసుడె నుగురుడు

వినుభగదత్తుండు విక్రాంతులును

యుండు మహారథులె సైంధవుండు

త్రుండు గౌరొనన త్రికర్తనె గురుడు

వినుమర్ధరథులిందువిందానువిందు

లనఘ నీలుడు కర్ణుదనినకర్ణుండు

యిలనర్ధరథులలోనె న్నితినన్ను

తలపనేకంటేనుతక్కువరేను

రెండునేనోడిత యెందుపుగెల్తితివి

యుందరముందరనిట్లాడదగునె

వార్ధకంబునను సత్యముగుండెగాన

అర్ధరథుండవీవనితాల్చె నాకు

పతినిన్నుసేనాధిపతిశేయరుబట్టి

మృతికిదప్పితివన్నమాసంబులదర

దండనాథుడు చెల్లితగుకర్ణుకవచ

కుండలంబులు నీకు కేలాల్పకదేశి

అతిరథశ్రేష్ఠుడైయుణాగియిత్తునొతి

పతికినాపుదవనిపలుకకుతడవు

పరశురాముని నేను భంగించినాడ

నారదినగెల్చినచూపేదిచెప్పుము

భలిమిపార్ధునకేపురారినయుదలు

గలుగజెప్పదశిగ్గుగలదెనీకింత

అనికోపముఖుడైన నధినాథుడతని

సునిశిత ప్రియమాడి సుముఖుగాజేసి

తోరంపువేడ్కపార్ధుల యొద్దిక్షతుల

తారతమ్యములు చూతమువెప్పుమనిన

GOVERNMENT ORIENTAL MANUSCRIPTS LIBRARY, MADRAS

శ్రీతదంత నిట్లను నతిరథోత్తములు
మతిమంతుడండు ధర్మజుడుప్పిమందు
శ్రీఖిమన్నిహాంట్యసాత్యకి ఘటోత్కచులు
శఖమూర్తిపాంచాలసుతుడు సుర్వేశ
నారియుపాఘర్ఘండు సమకట్టువారు
వారలనత్యమేశ్వరు దొక్కైదెరుగు
రాజేంద్ర మరిమహారథులందుకుంతి
భోజుండు నజుడు పెంపున విరాటుండు
ద్రుపదుండు   ష్టకేతుడు శిఖండియును
ద్రుపదాత్మజాతప్రతులేకయులును
నెగయుధామన్యుండుయుత్తమౌజుండు
తగనభిమానుని తమ్ములు సుతులు
క్షుత్రాదేవ్రం   సత్యజింతుండు
చిత్రాంగదుండును చేకితానుండు
మరి జయంతుడు కాలవమానుండు యుధిష
మరిసమరథులందు మాత్రినందనులు
రూపింపధనభునేష్టకటపె
శ్రా పదిసుతుడ ధర్మరథుడు నీలుండు
నూరకకే పోర్కంటి నుభయసైన్యముల
నారూఢబలులెంద రైననున్నారు
తలకకురిప్రలనందరతివ్యబాణా
దళితకత్రోర   లచేనేదను

ఘనుడు శిఖండినెక్కనికి నెఱమ్ము
దనుప్రను బట్టి నాతని గన్నవిన
హైరాజినాతని గూల్పకుండుటకు
కారణంబేమని కౌరవుడడిగె.
నడిగిన యుత్పత్తి వృత్తాంతంబుచెప్ప
దొడగె భీష్ముడు రాజుతో విస్తరించి
ధరణీశ యేను శంతనుపరోక్షమున
పరగ చిత్రాంగదు పట్టంబుగట్టి
యాసత్యధనుడు నడంగిన పిదప
జేసితి రాజువిచిత్రవీర్యునిని
జేసి యానృపుపెండ్లి సేయనూహించి
శ్రీసమయమున కాశీశుడగు రాజు
పంచినవెట్టె నంబయు నంబికయును
నంబాలికయును ననలరుగూతులను
జగతిస్వయంవరోత్సవముగావింప
మొగినేమునేగియా ముప్పురంగనల
నాసురంబున బట్టినలిగినాతోడ
జేసిరికర్యంబు క్షితిపులునోడి
లేనంతప్రకితేగియులమితస్త్రియుల
నూనిన వేడ్కతో నేకలగ్నమున
ననుజుని కొసగుచో యగ్రజయంబ
ననుజేరి యాభీష్మ నన్నుసాక్ష్యండు

మున్నైనఁ గాని ధర్మమున నీ వెతలఁ
పన్నుత పతి నన్ను చయ్యెన నతఁడు
వనిత విట్టాడిన వచ్చియున్నన్ని
తనపూర్వవరుని శింతయు చెప్పనతఁడు
సంగవనిన్నానే నంగీకరించ
గాంగేయుఁ బాంచ్మైతిగాన పొమ్మనిన
వదిపైన దరుచు నకట నిన్నెలుదు
మొదల నైకానుటఁ జేప్పుండె రుంగమిని
పట్టైతమ్మునక నిపదపడియేను
నిట్టిచందమునఁ జెప్పనే గుమంచనిపె
వగనాని యుములులో పలమాయుచట్టి
తగదు నైకాను మన్నత గవెదియుతదు
నైకొనకుం ఊదినరాంతగాన న్నా
నైకొనతలఁపున గవ్వవచ్చుటయు
తనదోవకొండరు తాపసస్త్రీలు
కనుగొన వారికి కథయే పేరించి
లాలేలాక్షులారమాలో సుందితపము
శివింతునా కార్యసిద్ధికి ననుము
వాకెన్ని   లవల దన్నవినక
ఘోరతపంబు నైకాని శేయుచుండ
వరశిష్యుఁ డగు నకృతవణుఁడు నిగూడి
పరశురాముఁడు ధర్మపరుఁ డందు వచ్చి
యుందరు పూజింప నప్పు

చందమున కరుణావిశాలుడై యుడుగ
కన్నీరుతోఁ డభార్గవునకు నెరిగి
నగుబాటు గాదె యొన్నఁడు పెండ్లి లేమి
శ్రీగురాంఘ్రి చెప్పవె నేఁ బ్రమ్మని తీర్చి | సం. ప్రతి.
తమ్మునకై ననాసంధ్యునసన్ని (నిచప్ప)
నిమ్ముల తాన్నెన నెలు నిల్లైన
శ్రీపల్లెరి గురువని నిన్నైకొనక
కుపితమ్మైన సుశ్లేష్మ గాల్పవెయన్నఁడు
నలయుక నిసుగాత్ర్య నిభార్గవుండు
పొలతి కురుక్షేత్రమున కేఁగెద్రైచ్చి   సం. ప్రతి.
తప్పక మునుల చేత నరాకనాకు
చెప్పించ యేసును శ్రీఘ్రుం యుత్తమున
నృపారి పూజాద్రవ్యములు నానివచ్చి
జాయుగానని నవిచారించి యేను
తనుమధ్యహాష్పుండు తన్నవరించె
నని పోయె బాయి ననను ఝువ తేను
దనిసపాప దరి ద్వితయుంబెపెండ్లి
మానకే జేశి తి మాటవెక్కదిథి.
వనిత హాశ్చని యెట్లు వజ్రంచెయునిన
ననుఝూచి నేనైన నాతి వరింప
కన్నియ ముది యయ్యెనె కడు దోషమనగ
చెన్నార నిటునే యయ్యెనే యకుందినను
బంధుయుతం గా బరిమాత్ర నిన్న

సంధకాంతుఁ డద్దమైన నోవిడువ
యిరువదియొక్కమారెల్లభూవిభుల
శౌరిఁ గెంటినాలావు భూప్రసిద్ధంబు
అని రాముఁ డాడిన యతనికి నెరిఁగి
విను దేవ నీవే పట్టావె యటు చెప్పినను
అరయరపోతకమాలమైననేమాట
గురువాక్యమని నాకు గానియాదరాదు
యీరెయొక్కటి యుదక్షమే మైనఁగాని
నేయాజ్ఞచే నెద నిజముగా ననుచు
పాదపద్మంబులపై జాఁగి మ్రొక్కి
నాదరింపక రాముఁ డప్పుడు నాకని రి
యునిశే యుదిచిన యతనిచే జప్పు
పనిదైన పెలని పలుకి యర్య్యకొంటి
నట్టియ్యకొన్నవోయి యుదిసత్వవతికి
నెట్టన నెఱిఁగించి నృపమంత్రవేద్య
వేరవేషము దాల్చి విప్రకోటులకు
భూరిదానము లిచ్చి పురమైరి దలంచి
సన్నుతశస్త్రాస్త్రసన్నద్ధమైన
యున్నతరథమెక్కి యొంటిపై వెడలి
యాఁకాళగంగ సన్నబలమైగాంచి
నాకు యుద్ధంబు మానగ బుద్ధిచెప్పె
నప్పటి యుతాన్నవామదపంగవేక
తప్పకరాముని దశించి పలికె

సోరామ శిష్యుపైనడుగునాగ్రహము
తారుపెట్టిన నెట్టు తారుగాల్పుదురె
నీకు కేడానరిండె నెరవాదిరైన
నాకున్న రాముండు గాఁడు భీష్ముండు
పం.౭ మించి(నవి)లు విద్య మెరశి నిస్సారయ
శ్రాంచదార నామాత్రిగాఁడు భీష్ముండు
పలుదుగ్గె పంబని వారింపనతడు
బలుకకుండిన భాగీరెయె భాగీరథియును
పం.౭౭. ఆమరెమె(సుభార్యర)న ల్లంతగదిని
తమకునసూతు రథమునిల్పఁబంచి
ఆవనికిదిగ్గి సాష్టాంగంబులేను
నవిరళగతిచేని యుత నిగర్తించి
ధృతినీవు ధరనుండ తేరెక్క వెరతు
న   యాయుధంబనిన
నకృతవణుఁడాననతనిశిష్యుండు
ముకుళీకృతాంరాతిముని తలంపెరిగి
ఫలధులదివ్వ్యాస్త్ర సంభృతమైనయెక్క
రథము ఘటించి సారథి(దానే)య్యైన (పం.౭౭.)
కదకనత్తెరుభాగ్గవుడెక్కగాంచి
నదబిరేమనువబ్రి నారథంబెక్కి
యంతరిక్షంబునయమరులు చెదర
సంతరించి యుఘోరశంఖనాదమును
నారాముడును మాగ్గ జోరాముడైన

ఉద్యోగపర్వము - ద్విపద -

నారిసారించుచు నను వచ్చితావి
వాలిన తూపుల వానముం జుటయు
తూలక యుచిచేను తమముఱుగానిచి
యుకలంక శరవృష్టి నతని సారథిని
నశ్వత ప్రజాశ్వంబున పడయించితిని
నా మహారణమున నస్త్రదక్షితులు
భూమిన ఖేభాగము ను చిక్కటిల్లె
కట్టిన గరువులో గాగి నేర్చైన
దట్టంపు బంగారు దలపించె నధిప
సారధి నట్లను శరముల గప్పి
క్రూరుద్రై యత డాకకోల నాయురము
కాలంచా(తి) నాంటిన తరణికి నాము పయిరు
సంచలింపకె యెనుశర వృష్టి పరపి
రాముని యురము పార్శ్వములు బావరువుల
పోమును మెప్పించి మూర్ఛ బుచ్చితిని
నతడు మూర్ఛితుడైన నకృత వ్రణుండు
(4) ధృతి దూలి దవ్వుగా తేరు బోనిచ్చె
అంబయుదాసనైత్యము గాన తనికి
అంబకరంబును వైవనదియును జూచి
నెమ్మినా బలమెను నిందు కొంటి
తమ్ము నెక్కంబని తలచితి వెరచి

యోగినాత్మ వధకు నుద్వృత్తుండనైతి
భృగురాముడంత చెప్పిరి నభాంగతిని
ఆరతి రాముడొయ్యన మూర్ఛదేరి
సారధి రథమట్లు జరిపిన నలిగి
రయమున నాపైకి దరథము దోలించి
నయన నక్షేషణ మార్గణములేసి యార్చె
నా తత్తరము జూచి నగుచుయుల్లనియె
నాతిక్రైకొనుమన్న నా బుద్ధివినవు
గొదవ నవాలెడి తీ తెండు వరమ్మునిన
పొదవ వచ్చెడుగాన పోకదలేదు
అంబనెల్లని నిన్నునా (రంభతైన) (పం.౩ చి)
దంబుల పతిగానె దంగూర్త్రునిన
నవ్వుచు నిట్లంటి నా దేవు నృపుల
త్రవ్వనే శతివని తివిరెదు నేదు
ఆపురువులు బారనబ్బదునేకు (పం.౭ చి)
నా పగె (యమున్నగా) నినన దలెడిదటు (పం.౭ చి)
మల్లిన ను పోరాడుమని చెప్పియతని
విల్లుం ఖల్లంబున విరిచి యార్పితిని
చయ్యన నతడాత్త శక్తి వైచుటయు
నయ్యదతుముగా నదియు వైచితిని (పం.౭ చి)

శం.అ. (రాముఁ) డుమరియు శక్రుడు త్రిప్పివైచె
నెమ్మోముదివిశిఖంబులేసి తిగూల
ప్రస్తరనదత్తగదబాణ్ప్రేవైచి
నప్పుడా ప్రస్త్రమునెత్తి యంతరిక్షమున
ధగధగద్ధగయనిదివా(నాళ్ళ) లుమిసి
జగతినెనెకవృష్టుములుగాల్పుచును
చనుదేరనద్దియర్ధచంద్రబాణమున
తునిమి త్తీష్మవ ద్రైత్వలుగానిరాద
అంత రాముఁడు దివ్యమగు విల్లు(దా)ల్చి
పంతమాడుచు దివ్యబాణజాలములు
చెలగి నామెన వృష్టు నయేమి జెప్ప
తిలమాత్రమును మేన తెరపి లేకుండ
అట్టిబాధకు నేనురులశిమూర్ఛిల్లి
నెట్టన మాశార్దిలని త్రనే దిశిని
శార్గవాంగంబున పటుపేతాచ్ఛిరయుండు
నిగర్వింపగబాణనిచయంబునించి
కయ్యమిట్లొనరింపకారవ్వమాను
మయ్యెడ దినములు మునుకొని నడచె
పొందుకృత్తినభోయుపొసగని త్రించి
యుద్ధరసావసుదెంతుమిసుదుడొబెనసు
అష్టరునాటి కయ్యమునసెనరిగి
ప్రస్మరనతనిమాంబార్యగతుచేశి

యుగయుగ్య శేషంబులేదుగానయు
ఖగుడునప్పుడు తేరిపెద్దకోపమున
నాకుచెప్పనికోలనాటిన జడితి
పేకరయా తడునతిబూరిగానెపూడు
నప్పెశనాకదకరుడెంచి వసుధ
లప్పినారము మాత్రిరల్లనవిసరి
త్రిదశగంగయుపచ్చితెరిముఖ్యుట్టి
పదిలమ్మెయుండెనప్పుటసంకటమ్మున
ఏసంతవారలనెల్లవీక్షింపి
మాన్నెనసాతకర్త్రముచేసుకొనుచు
పరశురాముని మీతబవారుశనారాచ
పరశుపట్టెసంకుంతపరిఘులుబరవి
పెపెందితూపినచిరునప్పునగుతు
నావీరుడునునన్నునట్లుసెప్పించె
నంతనత్తుర్యుడుపశ్చిమాద్రిగ్రుంగుటయు
సంతసింభుచునాజిజాలించియేను
యునికిపట్టునకేగియుదకంబులాది
తనరసంధ్యాదికృత్యములెల్లదీర్చి
యురుదర్భశయ్యపైనుండి మున
సురులసంయ్యములభూసురులపాలిదీంచి
యోంయ్యలారవిదాకోరిమ్రొక్కితెరమ
రాయుచునుందు భార్గవునెల్పునందు

ఉద్యోగపర్వము - ద్విపద -   శ్రీ

తగి   ధర్మతారతమ్యములు
తగవు శ్రేయుడు పెద్దతదవుగాకుండ
రణమింత శ్రేయురు రామ రావణులు
రణమింత శ్రేదు సూతాత్మవ్య   లకు
అలసి   స్నేయులసె
పాలియింపు ధర్మనిబోలంగననుదు
సెయిన్యవనిత్రింప సైనరశ్యప్రమున
నయిన్యష్ట వసువులు వరుదెంచినాను
నప్రావానాస్త్రంబు సతరించుటుయు
నాడె మహారుషిం జెప్పెచి
సారథి సెక్కని సవరించుకొనుచు
తేరెక్కి తనిరామదేవుని దాకి
చెలగి వర్త్రో వది చిమగనేయుటయు
నలుకప్పెయుతడు బ్రహ్మాస్త్రంబుదొడిగి
వదినస్మహంత్ర ఫూర్వముగనేయుటయు
సుడివేధి నదిభాస్తరోపమంబగుచు
పటుసంకాశ సంభృత భయదమగుచు
యుకురాత్మన వేష్ణోత్ప భమగుచు
రమె తెంచగ తిచూచి యెనెత్తెరింగి
యూతనిమీద బ్రహ్మాస్త్రమేశతని
అదియును నదియును బ్రహ్మాండభాండంబు
వదలకసెండాంటి వడి దాకెచెనగ

అంతనె సమ్మోహనాస్త్రంబు దొడుగ
యింతయు నారదుండెరిగి యేతెంచి
విడువకు విడువకు విషమసాయకము
విడిచిన నీకు నా విశ్వేశునాన
తెలుపక్కె గురువధ శ్రేయుటయెల్ల
యెలుకతో గోపించి యిలుగాల్చుకొనుట
యుడెమాన్ప వచ్చినారదె దివ్యులనిన
నుదితాస్త్రమేనును నుపసంహరించి
బ్రహ్మాస్త్రకలహంబు బగుడంబుశేయ
బ్రహ్మయు పెరచెనప్పటి యుగ్రదశకు
అప్పుడు జమదగ్నియు రాకాశగంగ
తప్పక వసువులు తమకించి వచ్చి
శరములు త్రిప్పుడు వదింక ననుచు
నిరువురచేకిక్కెనె దయాదయాది
మానుప నేరక వమము జూచి జూచి
మానసైక్యంబు మహాత్ములార
యెపున నక్రతయిరు పురుసముల
కాపాగ్ని విడుపక గురుశిష్యులయ్యి
ఘోరాది కిరిడి దివ్యఘోరబాణముల
నారతి సెచ్చితి రసమోప్పవాతుల
వారియెక్కటిందులూ నరయుష్వభంద
మరణమొక్కడుగాన మడియురు మీరు

ఉద్యోగపర్వము - ద్విపద - ఉ౩

అనియిట్లు పల్కిన నమరులకాలు
విని తపస్సాగాదని వెరచి భార్గవుడు
తనతపో వృత్తినాతని యుట్లనేను
వెనకకు త్రిప్పితి విని బిరాజమును
అప్పుడు లోకంబులన్నియు నలర
నెప్పుడు నతని దిక్కులు సన్నుతించి
ఘనగురావుని తోడ భృష్టదిఘంగి
(అం.ప్రతి) (పగగన్నిపోరాడె వ్వ) దవిచారింప
పదతిమారాముల్లుప నేగాకేమి
అదరి నేకిట్లు దాన ప్రయోజనము
అతనిగరుణించ్ఞ మనితెప్పివచ్చి
ఖ్యాతిగాన నుదెబ్బి భగ్గుణి ప్పనను
(మూ.ప్రతి) (మ్యుత్త్రింయుచీ) యునస్సుము దమొప్పనతడు
చత్త్రకాంగపవేశిశాంతిగాబలికి
వివించియనిచి యా దివిజులననిచె
యె వెంటగతెలెని యుంతిపెట్టించి
యెనుపెట్టింపకయుంతినీ (క్రాజతు)
పూనితికార్యంబు పొందుగాదయ్యె
నేనెష్టుర నట్లింక నేవుండుమనిన
మానినివాణి వక్త్రముబూపు ముగిచి
పంపు మేభాగ యుతపంబు చేనితని

సంపను పాయంబు సంతరించె దను
యిలని వృచె నగితి రేంపి మనియుడును
నలువొప్ప నిట్లుండె నాడెనాముఖలము
అని రామరాముని నవిదెశోకమున
జనని రావారి రెమ్మె నప్పుగ్ఘాషణాఖు
యుద్రతపంబునే యుటంయు నుగంగ
నిగ్రహంబున వచ్చి నెలతకిట్లనియె
కుటిలచిత్తవు గాన గొంతి నీ నేమ
లఖు నారు నిస్సునీవై పౌరనేయు
ధవ ఖాన్యంయువతు తెందరు వేరుణీవ
ఘువినెల పుర దాశి ఘృష్టకమైతి
దార ప్రత్పులనెక తంత్రమైరాజ్వ
మారుద్రైనాటోదదుర్యైకొదనిచ
అతనివాృదంయు కల్యంబైతి తగునె
ధృతి గోరుచుట్టు వైరోకటి వోము
అని పుత్రుమరణావయో శక్తిబలికె
అనిమిష నదిబోవ నదితలంబునను
రెయు గ నంత నుండి యుమ్మె గృతపంబు
తగియునేకతీర్థ ములనేంయుచును
గంగచెప్పిన యట్లు భువనమున్నభూమి
ఉంగనకరగియొక్రైవారె నగము

ఆదిపర్వము - ద్విపద - ఆ౩

అంబాజ్ఞ నిప్పుడు నమ్మపారతని
అంబుధిగామి నిర్మైముక్తియిచ్చు
నాపగయిట్లయ్యె నాపగగంగ
నాపగాధరు మోమయితండె గుణంబు
నెలత మెచ్చితివె మ్మునేతపంబునకు
శ   అంచె దుగాపెగాంగేయుజంపి
ధవళాక్షియింక మాధవ జనమునను
ఘవిద్రుపదునికి పుత్రవైపుట్టి
బవరకాలమున కంతపారుషంబుబ్బ
నవాతుని దెగటార్చెదాపగేయుని
తపమింక జాలునాతపములోననుబు
త్రిపురారి బోయిన తెలివింత త్వరగ
మదిరాక్షియరుచ్చేటి వెతామలుపగుప
సొదజొచ్చిత నమేనుదూలన్నంబుతేజి
అటమున్న పాంచాలుడనపత్యదుఃఖ
నిటలాక్షుగూర్చి తపత్నియుదానుతపము
నేయంగ సన్నిధి చేశిరుద్రుండు
నేయభీష్టంచే మి న్నపచంద్రయుననన
ద్రుపదుడిట్లనె నాకుయాల్లిన్నే పెన్దు
వ్రతియొనచ్చె కరకరవిమము

అతనివధింపవీర్యముగలతనయు
నత్తైత్యయొసగవెనాకన్నదధు
యిట్టిబావాసత్య్య నిచ్చెద పుత్రు
పుట్టి నప్పుడువాడు పొలతిగ (గాగ) లదు. (ఉం.ఆ.షి)
మరికొన్నిమెండ్లకు మగవాడెయగును
వెరవక శామ్మనివిశ్వేశుడేగె
అంచిత గతినంత యంతయే తెంచి
పాంచాలభూపాలపతిగర్భమునను
పుత్రియై   భూపాలు దపుడు
పుత్రుగాంచితి నని భూమిలోజాంతి
ఘనత్వాక మెవరికిగాన రాకుండ
వనితయుదానుయీ స్వరుపాయువమ్ము
ఆరయపుత్రాలక్షణంబ సమర్నెయించి
మరియుశిఖండి(యనన)నామమువిధిశిఖి
రెమ్మెదేండ్లయతరాభ్యాసంబుచేసి
యారాదటమగవాడయనిపత్నిబనిచి
తనరదాశార్ణునియింటధనువుద్వేష్ణుకుకు
సునిచయదనంతనయ్యెపిలాల్చెని
పొదలుమించులు దెరనొప్పు బూపరకు
పొదకాపెవన్నలుపొరలంతెని

నతివలయు పురుషుండు నప్పుడు చిత్రముల
శతికంఠు దూరుచు నిగురుబోశ్రిని
శ్రీ హరి దశార్ణదేశాధిపుకూతు
నడిగించి పెసవివాహంబుచేశినను
శ్రీ పత్నియంతె సుయ్యెనతనమెగని
రూపంబు విగత పౌరుషము గాదలచి
రేకాంతమున దాదితెరుగ జెప్పుటయు
నాకాంతవడి నూరికప్పుడేబోయి
శ్రీల్లనిబారి త్రుమూదశార్ణనకు
నల్లనరెుంగింప నతడు కోపించి
కపటభావము నీవు గాంచిరమ్మనుచు
ద్రుపదుపాలికి సెక్తదూతబుచ్చుటయు
నతడేగి పాంచాలు నంతఃపురమున
నతి వెలతెరుగుట నిట్లని రేనిందించి
నెమ్మితోమశిబూచి నేరడుగాయ
లమ్మితి విఘ్నమెలయ్యెపాంచాల
భూసప్రుజ్రితి రుల్లములుగుబ్బుగూడ
భూసతాయులు గాపు ద్రుపదనమ్మితిమి
వేవేగ విపాంభిఢ్ఢ విధము పర్వమును
భూవల్లభుడు దూడబుతెంచె నన్న
రప్పింపుమనుటయు రాజుగోపించి

తప్పనాడితివని తమకించివాని
వెనకబూచిన దూతబెయ్యోకపారి
తననాథుతోడ నంతయు చెప్పనతడు
సంచితకోపద్రైన్యంబుదాను
పాం~~[illegible]~~బాలభూపాలుపైదండువెడలి
పురముపై విడిసిన పౌరలియారాత్రి
పరవాది భయమున పాంచాలుడొక్క
తనకుగాని ష్ట్లద్ద్య తద్ధయులజ్జ
వనమున కొంటి(మై వచ్చి) శిఖండి
యరు(దుస్థూణకర్ణ)దను యక్షుగాంచి
యుండుండ నా నిరూఢి యూతనికతిశి
శ్రీస్త్రీ బుట్టితియారదిబుట్టు
నస్వవల్లకాములతో నమరిపోవయ్యే.
నారియై యుద(ఘుంప దంఢ) మపౌరుషము
చేరుసంతానంబు సిపుడిచ్చి పోవ
ననుద్రుపదుడు గాంచె నరులతో నెల్ల
తనయు గాంచితి ననితధ్ధయు బొంకి
యుంతనే నెదిగ నయూవల విభవ
వం(ఘునిగూ)ఢు వివాహంబు చేసి
రెూనుండు మగటిమి రెూడు ఝల్లు జూడ
నానిన్ర్ణయుంబు వి యుర్వము వారె రిగి

ఉద్యోగపర్వము - ద్విపద

కోపించి కయ్యంబు గోరి యేపార
చెప్పెదివా తండ్రి యేడ్పుబో నేను
వధ మెద మెలని వచ్చితి ననిన
సదయుడై యశ్రుధారాజంత్రు నెంచి
రోషాపనాతనే యువతి త్యజించి
నా పురుషత పది నాల్గతు నేర్పు
ప్రాని యక్కడి తార్క్ష్యములు దక్క వేచ్చి
మానక యిష్ట యిచ్చె మరి నాకు ననుచు
పౌరుషంబు సంగిన పొంబాలు బిత్తి
నారిత్వ మయ్యేతు నాధుని కొత్తి
తగినవేడుక వచ్చి తండ్రి గాంచినను
జగతీశు దానంద జలధి నోలాడి
నమ్మరు నాడు వియ్యము కయ్యము నకు
వెప్పుచు నుదేర వేగిర పడక
గుణవరాడు కాని రెక్క గుప్తప్రవేశ
ధృణామతి వారి సంధివారంబు చూపి
కప్పు నిచ్చిన చోట కడు వేదనతడు
ముట్టె నంతటు ముస్సుము నపుని నీవు
అత్తరి నెక యక్షుదల కాపురమున
తత్తరించుచు వచ్చెద నదు నిగాంచి
యయ్య సుత్రాణ కలుగ దంగన యయ్యె

రెయ్యది భూ యునై యిత ని పౌరుషము
పౌరుషపారంబు పొంబాలు వీట
నెరుపు విన బడి నిత దెపావలయు
పసభూ సరి వారి బాడు బున్నాడు
పాసగున్నెయి తుపంటి పూనికెలనిన
పాంస్త్రీదు వాని బట్టితె పించి
రాలాగు దె సమాచి యాత్మలో నలిగి
కొలువ నెల్లక గదా కెమవి శైతి
కలకాల మబల పుగ పుష్మి నెవనులు
శాంపింపన తదు నుస భయుత్తై మ్రొక్కి
కోపంబు విడువని కాని రాదు టయును
నత దుశి ఖండి యునంతగా లంబు
నతి వైవత్రించి రాప రోక్షమున
నీ మగతనమె పూనె దపు బాష్మి నిన
నామవొత్తు దు భూ రెండు నాదెల్ల వగవ
నదిరెడు రంగ మిచేశి యుత నిసన్నిధి
పదన కొండద నాదు పొంబాల సూతి
వచ్చినీ పురుష భావము నీకు మగుద
యుప్పెద నని నవాడిన్ని యు చెప్పి
వృప (ద్రుపదీ సెటు) క్ష దాసంబు వేదు

ఉద్యోగపర్వము - ద్విపద - ఆ ౩

శ్రీప్రాకారవరశేషల దిరుగబొమ్మనుచు
ననిచిన రేమొ తెంచి యరుదెంతో ప్రీతితోడ
తనభాగ్యవిభవ మంత యరుదెప్పనతడు
పట్టణాలంకారశోభమమొప్పెపు
లిట్టలంబుగజేసి యెలమితో మరియు
కడుకాని విలువిద్యకథమనెచూరతక్కు
కొడుకు కుమారుని గాని కొడుకు సేవించి
కాపున నేనుశిఖండి మర్దనము
గావింపనోపసంగన యైనకతన
అంగనాపూర్వుల అంగనావ్యయుల
సంగరంబున నాకు జంపవే శ్రుతము
శ్రానిమెక్కనిదక్క వదినెల్లరిపుల
నేను జంపుదునన్న నిప్పులోపెరచె
భూమీశుదిట్లను ధృష్ట్యుత్తయింక
నీమనమేవ్వరికెరుగింపవలదు
యేమనేయరుగవచ్చి యిలవారికమల
ధాముడేమిటనైనతకువనే యు
నాపనియటుల్లం డెయున ష్టురున్నాళ్ళ
కొఫ్రమరిప్రకోటియుక్తముగ గింప
ననినన్నాతడును వ్వియాత్తప్రశంస
వనుదునేయగనెట్టిసావాసిక్కైన

ఆదిగతగాననెనతియు చెప్పదను
వదినెక్కనెల జంపవచ్చునే రిపుల
నిత్యపెపురవక్త్రాననియ్యుహాసుల
మృత్యుప్రవతుబారమాటనాపుడుమ
ఆనవినిరాజు ద్రోణాచార్యుబలికె
ఆనఘనే పెన్నాళ్లనరుల దృంతనిన
నతకొక్కనెల బట్టునరిధరాపతుల
ఘాతులనెయగనాకు ఆధీనాథయనిన
నాసహారికృపుఢెంథనతతెనునృపుల
మాసహ్యయుంబులోమతియింతునన్నిన
వరుసరాజంతనశ్వత్థామనడుగ
పరులకృంపుదు నేనుపది దివసముల
అనిద్రోణసుతుడాదనారీతికర్ణు
జననాథుడడుగవిచారింపకతడు
దినపంచకమునవధింతు పాండవుల
ననినభీష్ముకర్ణునతరంటుజూచి
నెడుతునంబట్టకర్ణుడనేరరంగ
కుడుపులకాలదినానుడుప్రశెప్పుడును
యిలవెనిపలుకులతేనోర్వగాని
తలపంగనజూర్నాస్త్రములకునోర్తు
నాపార్థుగనిగుండెలార్పలింపంగ
నేపస్నడెదుగంగనేనెచూచెదను
అనునంతధర్మరాజామాటవెల్ల
తనచారగణముచేతగవెప్పనెరిగి
అనుజులపిలిపించియందరకనిరె
అనుజన్ములారనేదలసుయోధనుడు
పరులనెన్నాళ్లకుఖండింతురనుచు
వారలతోడుతనేషుణ్తావిచారింప
నెలచెప్పభీష్ముండునిఖిలారివధకు

కలశజాతుడు నంతకాలంబు చెప్పె
నలయకమానసద్భయము చెప్పె తృప్తుడు
(పంక్తి) పలికె (నశ్వత్థ)ము పదిదివసములు
దినపంచకంబు రాత్రియుండె చెప్పె
తును ముమ్మాకెన్నాళ్ల దాంగు కారవుల
ననిన భీమునికంటె నందరకంటె
మునుప్ర (తప్పిడి బెత్తము దము తోన్పస్త్రల)
నిమిషమాత్రము బట్టి నిఖిలకౌరవుల
సమయింప నాకును సంగ్రామభూమి
వెన్నారంగ కబ్రినారు భీష్మాదు
లెన్నిక తమ బెల్ల నింతటివారు
యన్నికార్యములకు యిదె శాకితలడు
సన్నత జయలక్ష్మి సమకూరు నీకు
కురుభూమిని వ్రస్త్రకొని యెలుదనిన
పరమహర్షము బొంది పార్థివేశ్వరుడు
అని యిట్లు జనమేజయక్షితిపతికి
మునిచెప్పుటయు విని మోదించెనతడు
ఈపుణ్యకథ యెవ్వరిల వ్రాసి చదివి
నేపార విననేర్చి రట్టి పుణ్యులకు
ఘనత వేపురుకన్య కలకాశిలోన
వెదవేత్తలకు రవిగ్రహణకాలమున
నాదటదారభూయగన్నైన ఫలము
శంకరపురమహాతచతురాస్యు వెరుగ
వెంకటాద్రిపుడు నవేప్పుతోనిచ్చు
యిది సదాశివభక్తవిహితగుణోపేత
సదయస్వరూపతాస్యపగోత్రజప
స్తుతిపాత్ర వల్లభసూరి సత్పుత్ర
మతిమద్విధేయ తిమ్మననామధేయు
రెరాజిత భారతాశ్వమేధపర్వమున
నొజుతో నాశ్వాసము ప్పమూదవది శ్రీ సంపూర్ణం

GOVERNMENT MANUSCRIPTS LIBRARY